

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Inflační účetnictví

Inflationary Accounting

Bc. Aneta Kolářová

Plzeň 2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma

„Inflační účetnictví“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne

v. r. *Aneta Kolářová*

Zásady pro vypracování práce

1. Zpracujte úvod do problematiky inflace, definujte cíl a vhodné metody zpracování práce.
2. Proveďte syntézu tezí z tuzemských a zahraničních literárních zdrojů k tématu inflace a inflačního účetnictví.
3. V rámci inflace v ČR proveďte analýzu časové řady a definujte jednotlivé složky časové řady. Proveďte komparativní studii inflace v covidovém období států EU. V rámci účetních položek definujte ty, na něž inflace dopadá primárně a ty, které jsou ovlivněny inflací sekundárně. Navrhněte indexy pro inflační účetnictví v ČR.
4. Shrňte problematiku inflace a vypracujte závěr.

Studijní program

Ekonomika a management: Podniková ekonomika a management

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala doc. Ing. Janě Hinke, Ph.D. za vedení mé diplomové práce, cenné rady, trpělivost a odborný dohled. Dále bych chtěla poděkovat senior účetní z RSJ Custody s.r.o., asistentovi auditora ze společnosti c.k. audit, s.r.o. a finanční ředitelce ze společnosti Bestsport, a.s., kteří mi umožnili provést s nimi expertní rozhovor a sdělili mi svůj názor na probíranou problematiku.

Obsah

Úvod	7
Cíle a metodika práce	8
1 Inflace.....	10
1.1 Příčiny inflace	10
1.2 Formy a typy inflace	14
1.3 Důsledky inflace	15
1.4 Měření inflace	16
1.4.1 Deflátor HDP	19
1.4.2 Index spotřebitelských cen.....	19
1.4.3 Indexy cen výrobců.....	21
1.5 Řízení a léčení inflace	21
1.6 Česká národní banka	25
1.6.1 Cíl ČNB	25
1.6.2 Prognózy	26
1.7 Významné vlivy na inflaci	26
2 Inflační účetnictví	28
2.1 Oceňování podle výkaznictví IFRS	29
2.2 Vybrané účetní položky v rámci inflačního účetnictví.....	30
2.2.1 Zisk	30
2.2.2 Dlouhodobý hmotný majetek.....	31
2.2.3 Dlouhodobý nehmotný majetek.....	33
2.2.4 Odpisy	34
2.2.5 Zásoby.....	34
2.2.6 Náklady na prodané zboží.....	36

2.3	Mezinárodní účetní standard 29.....	36
2.4	Způsoby přepracování účetní závěrky	37
2.4.1	Historické ceny upraveny podle obecné cenové hladiny	37
2.4.2	Historické ceny nahrazeny současnými cenami	38
2.4.3	Historické ceny nahrazeny současnými cenami a upraveny o obecnou cenovou hladinu	38
3	Analýza inflace v zemích EU za pandemii Covid-19.....	39
3.1	Inflace v ČR.....	39
3.1.1	Analýza inflace ČR v roce 2018	39
3.1.2	Analýza inflace ČR v roce 2019	41
3.1.3	Analýza inflace ČR v roce 2020	42
3.1.4	Analýza inflace ČR v roce 2021	45
3.1.5	Analýza inflace ČR v roce 2022	49
3.1.6	Analýza inflace ČR v roce 2023	54
3.1.7	Míra inflace 2018-2023	56
3.1.8	Analýza časové řady	57
3.2	Inflace v ostatních zemích EU.....	62
3.2.1	Inflace ve státech EU v roce 2018	64
3.2.2	Inflace ve státech EU v roce 2019	65
3.2.3	Inflace ve státech EU v roce 2020	66
3.2.4	Inflace ve státech EU v roce 2021	67
3.2.5	Inflace ve státech EU v roce 2022	68
3.2.6	Inflace ve státech EU v roce 2023	69
3.2.7	Zhodnocení	70
4	Dopad inflace na účetní položky a návrhy cenových indexů	71
4.1	Dlouhodobý hmotný majetek.....	73

4.1.1	Pozemky a budovy	73
4.1.2	Další dlouhodobý hmotný majetek	74
4.2	Dlouhodobý nehmotný majetek	76
4.3	Odpisy	77
4.4	Zásoby a náklady na prodané zboží	79
4.5	Ostatní nepeněžní položky	82
4.6	Peněžní položky	82
4.7	Souhrnný příklad a rozdílné dopady na zisk	84
5	Výsledky expertních rozhovorů na způsoby přecenění účetních položek	89
5.1	Zhodnocení otázek	89
5.2	Shrnutí a názor autora	92
	Závěr	94
	Seznam použitých zkratk	96
	Seznam použitých zdrojů	97
	Seznam tabulek	103
	Seznam obrázků	105
	Seznam grafů	106
	Seznam příloh	107
	Přílohy	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Inflace, zvláště v posledních pár letech, je velkou výzvou pro podniky a ekonomiku po celém světě. Inflace je dána všeobecným růstem cenových hladin zboží a služeb. Vysoká míra inflace s sebou nese pozitivní, ale bohužel i negativní důsledky dopadající na všechny dílčí části ekonomiky. Veškeré statky a služby jsou dražší, tím se snižují úspory domácností a lehce se může zhoršit jejich životní úroveň. Růst cen statků a služeb negativně působí i na podniky, tzn. všechny vstupy jsou dražší a tím se zvyšují i konečné ceny pro spotřebitele. V kombinaci se zmíněnými problémy se snižuje poptávka domácností. Na stát inflace dopadá v podobě zvýšených výdajů na sociální dávky nebo platů ve veřejném sektoru.

Účetnictví eviduje průběh činnosti dané podnikové jednotky v čase a zaznamenává dopady jednotlivých účetních operací, které vykazuje v účetní závěrce. Pro kvalifikaci těchto operací se používají nominální peněžní jednotky, které byly vynaloženy při dané účetní operaci. Nicméně toto měřítko nezahrnuje změny cenové úrovně v dané ekonomice. V době vysoké inflace tato skutečnost způsobuje zkreslení účetních výkazů. Problém nastává např. v oceňování majetku, který je v době inflace v rozvaze podhodnocován. V závislosti na historických hodnotách dochází k nadhodnocení zisku.

Inflační účetnictví je speciální systém účetních technik a pravidel používaný v podmínkách inflace. Jeho cílem je zajistit minimální vlivy inflace zkreslující data v účetních výkazech. Tyto postupy mají za cíl vykázat firemní data, která nejvěrněji odráží skutečnost, a tím zajistit i srovnatelnost mezi firmami. Inflační účetnictví ve finále určuje způsoby přecenění klíčových složek rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Implementace tohoto systému s sebou nese především různé problémy s jeho zavedením do praxe a se zvýšenými finančními náklady. Nicméně přínosem je přesnější vyjádření finanční situace a výkonnosti podniku v podmínkách vysoce inflačního ekonomického prostředí.

Inflace je v dnešní době aktuální téma z důvodu jejího prudkého nárůstu ve světě kvůli pandemii covid-19 a války na Ukrajině. Růst inflace v tomto případě není krátkodobý jev. Inflační tlaky na všechny ekonomiky světa působí už čtyři roky a budou doznívat v následujících letech. I přesto, že se inflační účetnictví používá spíše výjimečně, kvůli dlouhodobě rostoucí inflaci se dostává do popředí jako možný nástroj pro zlepšení účetních dat firem.

Cíle a metodika práce

Prvním cílem je vytvoření rešerše z tuzemských a zahraničních zdrojů k tématu inflace a inflačního účetnictví. Druhým cílem je identifikace vlivů, které v průběhu zvolené časové řady, tj. v letech 2018-2023, způsobovaly výkyvy inflace v ČR. Následně bude provedena analýza časové řady. Třetím cílem je porovnat inflaci v rámci EU za stejné časové období, tj. od roku 2018-2023, a porovnat, jak je na tom ČR vůči ostatním státům EU. Čtvrtým cílem je určit, na které hlavní položky v rámci účetních výkazů dopadá inflace primárně a na které sekundárně, tzn. odvíjí se od primárních. Zároveň u každé položky stanovit, jaký by měl být nejvhodnější cenový index pro přepočet ceny. Pátým cílem je provedení expertního rozhovoru se třemi odborníky na třech různých pozicích ze tří různých firem z důvodu zjištění jejich názoru na tuto problematiku.

Na teoretický základ pro inflaci a inflační účetnictví jsou použity tuzemské a zahraniční zdroje. Použity byly literární, webové a další typy zdrojů. Literatura zaměřující se na inflační účetnictví je dostupná v omezeném množství pouze v angličtině, a proto zpracování této části je závislé na úrovni překlada autora. Pro inflační účetnictví jsou také zásadní mezinárodní účetní standardy.

Vlastní část práce autora začíná analýzou inflace v ČR v letech 2018-2023. Východiskem této analýzy jsou číselná data získaná z Českého statistického úřadu, konkrétně meziroční data, kde se srovnává měsíc se stejným měsícem předchozího období. Tento index se nejvíce využívá ve zveřejněných komentářích České národní banky a posuzuje se podle něj, zda se daří držet inflačního cíle. V první části budou popsány komparace vlivů na inflaci v ČR, poté bude sestavena analýza časové řady. Vzhledem k tomu, jak významně vnější inflační šoky zapůsobili na inflaci v letech 2020-2023, musí být pro určení trendu mnohem delší časové období. Proto se bude počítat s časovou řadou od roku 2010-2023, tzn. 14 let. Pro analýzu časové řady se používá bazický index, který se využívá pro analýzu dlouhodobých trendů.

Poté následuje komparativní studie, kde je ukázáno, jak si Česká republika vede na úrovni inflace vůči ostatním státům v EU. Zde jsou vyčísleny hlavní statistické charakteristiky, které pomůžou určit, na jaké úrovni se Česká republika pohybuje. Jelikož Spojené království Velké Británie vystoupilo z EU 31. ledna 2020, je tato země z analýzy vyjmuta z důvodu chybějících dat o inflaci vypočítaných podle evropských nařízení za rok 2020-2023.

V inflačním účetnictví a návrzích indexů jsou účetní položky rozřazeny na peněžní a nepeněžní a podle toho je popsáno, jak se k jednotlivým položkám přistupuje. Je zde porovnán přístup podle současných cen a metoda cenových indexů. Jsou zde navrženy vhodné indexy, které pravidelně zveřejňuje Český statistický úřad na svých webových stránkách.

Poslední částí vlastní práce autora je expertní rozhovor se třemi odborníky, kteří se ve svém oboru věnují účetnictví či se orientují ve finančních výkazech. Byly jim položeny otázky ohledně předělávání účetních závěrek. Rozhovor byl zrealizován s cílem zjištění názorů na uvedené způsoby přepočtu hodnot účetních výkazů a posouzení jejich výhod a nevýhod. Vzor otázek a jejich přesné odpovědi jsou přiloženy v přílohách této práce.

1 Inlace

Pojem inflace je známý v celé společnosti a změna cen zboží a služeb se týká každého. Obecně je inflace brána jako negativní, ale v mírném vzrůstu s sebou nese i svá pozitiva (Brčák a kol., 2020, s. 150).

Brčák a kol. (2020, s. 150) definují inflaci jako projev ekonomické nerovnováhy, jejímž důsledkem je růst cenové hladiny. Inflace může být známá také jako opakovaný růst cen v ekonomice (Česká národní banka, n.d.a).

Kladná změna cenové hladiny, tzv. inflace, je způsobena zdražováním, které je vidno na zvyšujících se cenách statků a služeb. Kladná inflace způsobuje znehodnocení peněz, tzn. peníze mají menší hodnotu. V době kladné inflace je možné si za stejný obnos peněz pořídit menší množství statků a služeb. (Brčák a kol., 2020, s. 150).

V opačném případě, tzn. v ekonomice je přebytek zboží a služeb a nedostatek peněz, dochází k deflaci. Pokud je přebytek zboží a služeb, dojde ke snížení jejich ceny, které z dlouhodobého hlediska vedou k nižším tržbám společností. Následně se firma snaží omezit náklady, mezi které patří i náklady mzdové. Tím dojde k omezení pracovních míst a zvýšení nezaměstnanosti. V této fázi veřejnost méně utrácí, zmenšuje se tím poptávka po zboží a službách a firmy mají tendenci jejich ceny snižovat, aby poptávku opět zvýšily (Pokorný, 2022).

Tento jev není tak běžný, dochází k ní při ekonomickém útlumu a mnoho podniků se v tomto období dostává do problémů. Narůstají konkurzy, krachy a roste nezaměstnanost (Brčák a kol., 2020, s. 150).

1.1 Příčiny inflace

Inflace je reakcí na nerovnováhu poptávky a nabídky v ekonomice konkrétního státu a úzce souvisí s fyzickým množstvím peněz kolujících v dané ekonomice a množstvím produkce. Pokud produkce roste, je potřeba větší obnos peněz. Ideální stav je v případě, že tyto dvě hodnoty rostou úměrně. Problém nastává v případě, kdy jedna z těchto dvou veličin roste rychleji a vzniká již výše zmíněná nerovnováha (Brčák a kol., 2020, s. 154).

U inflace se rozlišují dvě příčiny, které ji způsobují:

- příčina ze strany agregátní poptávky, tzv. poptávková inflace,
- příčina ze strany agregátní nabídky, tzv. nabídková inflace (Brčák a kol., 2020, s. 155).

a) **Poptávková inflace**

Poptávková inflace začíná u zvyšující se agregátní poptávky, která vyjadřuje, kolik zboží a služeb jsou všechny subjekty ochotny nakoupit za určitou cenu. Mezi subjekty spadají domácnosti, firmy a vládní sektor, tzn. že agregátní poptávka je součet výdajů domácností na spotřebu, investičních výdajů firem a vládních výdajů na nákup zboží a služeb. V případě, že agregátní poptávka překročí výrobní potenciál daného státu, tempo růstu produktu nestačí na uspokojení této poptávky. Nabídka firem je omezená a může si dovolit zvýšit ceny. V této chvíli dochází ke znehodnocení peněz a nastává kladná inflace (Pokorný, 2022).

Proces pokračuje žádostí zaměstnanců u svého zaměstnavatele o vyšší mzdy, což znamená pro firmu vyšší náklady. Kvůli tomu je firma donucena také zvýšit náklady na výrobu a na poskytování služeb a celý proces se opakuje (Pokorný, 2022).

Rojíček a kol. (2016, s. 366) zmiňují alternativní členění inflace podle faktoru, který je prvotním impulsem pro růst cenové hladiny. Člení je na faktory vnější (externí) a na faktory vnitřní (domácí). Externí faktory představují růst cen světových komodit, které se v domácí ekonomice promítnou do výrobních nákladů a společnosti jsou tím nuceni zvýšit spotřebitelské ceny. Vnitřní faktory se projevují v případě nesouladu nabídky s poptávkou na trzích. Také zmiňují, že rozlišit prvotní impuls, který stojí za růstem cenové hladiny, je velmi náročné. V praxi je to většinou kombinace více faktorů dohromady.

Mach (2001, s. 281) konkretizoval příčiny poptávkové inflace takto:

- Snaha udržet míru nezaměstnanosti pod přirozenou mírou nezaměstnanosti, tzn. udržet skutečný produkt nad potenciálním produktem. Stát kontroluje velikost agregátní poptávky a pomocí monetární expanze dokáže navolit kombinace míry nezaměstnanosti a míry inflace v každém období.
- Trvalé a velké vládní rozpočtové deficity, které jsou řešeny emisí peněz, tzn. tištěním peněz.

Jurečka a kol. (2023, s. 142) popisují příčiny poptávkové inflace podrobněji:

- Nejčastější příčinu popisují stejnou jako Mach výše – zvyšování agregátní poptávky kvůli deficitnímu financování ze státního rozpočtu.
- Zdlouhavé investiční akce. Důchodotvorný účinek se dostavuje dříve než kapacitní. Důchodotvorný účinek vyvolává poptávku ihned, zatímco nabídka se dostavuje někdy i s několikaletým zpožděním.
- Podle teorie je rovnováha nabídky a poptávky v případě, že je v dané ekonomice stejně investováno jako uspořeno. Je-li v ekonomice více investování, povede to ke zvýšení poptávky.
- Přílišná úvěrová emise.
- Inflačně také působí velké nárazové použití úspor domácností a firem. V tomto případě se rychle zvýší poptávka, na kterou není nabídka v krátkém období schopná zareagovat.
- Silný příliv zahraničního kapitálu.

Brčák a kol. (2020, s. 156) popsali případy, které způsobují poptávkovou inflaci takto:

- investice firmě nepřinesla plánovaný růst nabídky,
- vynaložení vládních výdajů nepřineslo odpovídající růst nabídky,
- zvýšení mezd zaměstnancům bylo vyšší než zvýšení produktivity státu,
- příliš levné úvěry,
- snížení daní,
- vzrůst čistého exportu – může být způsobeno např. zvýšení poptávky po domácích produktech nebo snížení zahraniční nabídky.

Inflaci poté zvyšuje příliš silná expanzivní monetární politika nebo příliš silná fiskální politika (Brčák a kol., 2020, s. 156).

Důvod zavedení **expanzivní fiskální politiky** je zvýšení úrovně rovnovážného produktu, který je tvořen těmito složkami:

- zvýšení vládních nákupů zboží a služeb,
- zvýšení transferových plateb ze strany státu – platby, které plynou od státu k občanovi daného státu, např. daň z majetku nebo daň silniční,

- efekt snížení autonomních daní – za autonomní daně se považují takové daně, které jsou závislé na výši důchodu, tzn. snížením těchto daní má občan vyšší disponibilní důchod,
- snížení sazby důchodové daně – důchodové daně jsou závislé na úrovni důchodu, tzn. na dani z příjmu (Mach, 2001, s. 72).

Každý případ způsobí růst agregátní poptávky, a to je prvotní příčina růstu inflace.

Monetární politiku provádí centrální národní banka, která je schopna řídit a ovlivňovat úroveň rovnovážného produktu, míru inflace a míru nezaměstnanosti a platební bilanci (Mach, 2001, s. 77).

K provádění této politiky má k dispozici tyto nástroje:

- nakupování a prodeje obligací,
- stanovení povinných minimálních rezerv,
- diskontní sazbu (Mach, 2001, s. 77).

b) Nabídková inflace

Tento typ inflace lze najít v některé literatuře také pod názvem „nákladová inflace“. Příčina inflace vzniká na straně nabídky, tzn. zvyšování cen vstupů do výroby podniku. Vstupy do výroby se rozumí náklady na práci, na kapitál a na přírodní zdroje. Společnost je nucena kvůli dražším vstupům zvýšit ceny výrobků služeb. Za jinak nezměněných podmínek společnost omezí množství produkce a tím dojde ke zvýšení cen (Jurečka a kol., 2023, s. 143).

Situace, které mohou mít příčinu růstu cenové inflace:

- Zvyšování cen energií na světových trzích a základních surovin.
- Války a politické zvraty, viz válečný problém na Ukrajině.
- Nepřiměřený růst mezd vůči produktivitě práce.
- Monopolní tvorba ceny – monopol může zneužívat své postavení a zvyšovat ceny produkce.
- Importovaná inflace – vzniká v případě exportu výrobků do zahraničí, kde je vyšší cenová hladina. Tím se společnost může dostat do lepší finanční situace než ostatní na domácím trhu a tím může vyplácet vyšší mzdy. Tím se navyšují mzdy v celém odvětví. V případě importu předražených vstupů dochází také ke zvýšení cen produkce.

- Devalvace měny – hodnota měny se snižuje a importující firmy platí za komodity vyšší ceny. To se přenáší do cen importovaného zboží.
- Zvýšení nepřímých daní – nepřímé daně jsou součástí ceny za výrobky a služby a tímto krokem se zvýší jejich cena.
- Ekologické opatření – např. zvýšení cen produktů o náklady na recyklaci, zvýšení pohonných hmot za účelem využívání alternativních energií, ... (Jurečka a kol., 2023, s. 145).

1.2 Formy a typy inflace

Na inflaci lze pohlížet ještě z dalších hledisek než jen z pohledu prvotních příčin. Z hlediska projevu se inflace dělí na:

- zjevnou (otevřenou),
- potlačenou,
- skrytou (Brčák a kol., 2020, s. 154).

Zjevná neboli **otevřená inflace** je inflace, která je spojena s růstem cenové hladiny (Brčák a kol., 2020, s. 154). Tato inflace se jako jediná projevuje v cenových indexech (Jurečka a kol., 2023, s. 136).

Potlačená inflace vzniká v případě administrativních opatření státních orgánů, které mají za úkol zastavit růst cenové hladiny. Stát toto řešení zavádí do doby, než najde řešení. Když je inflace uměle blokována, projeví se to časem někde jinde, např. dojde ke zvýšení vynucených úspor (lidé zboží nenakupují) nebo se nějaké zboží stane nedostupným, protože začne na trhu chybět. S tímto jevem je také spojen rozvoj šedého a černého trhu. Po čase dojde opět k administrativní úpravě cen, aby se vyrovnala poptávka s nabídkou. Tímto krokem se potlačená inflace stane inflací zjevnou (Brčák a kol., 2020, s. 154).

Podle Jurečka a kol. (2023, s. 137) se tato inflace nazývá také „zmrazení cen“ nebo „cenové moratorium“. Stát se snaží zabránit inflaci prostřednictvím stanovení cenového stropu, snížení daně na konkrétní komodity nebo přísnější kontrolou marží podniků. Umělým zásahem do ekonomiky je znemožněn přirozený vývoj inflace a později to má negativní dopady v podobě velmi rychlého růstu cen.

Skrytá inflace se projeví na cenách, které se z různých důvodů nedostanou do výpočtu cenových indexů. Z tohoto důvodu spotřební koše často neodpovídají reálnému složení spotřeby domácností (Brčák a kol., 2020, s. 154).

Příčinou může být chyba ve struktuře spotřebního koše nebo změna v produkci podniků z důvodu cenově dostupnějších produktů. Z méně etického hlediska se může jednat o zhoršení kvality produktů nebo zmenšení množství v balení beze změny ceny. Někdy se může zvýšit cena z pouhého přejmenování produktu (Jurečka a kol., 2023, s. 137).

Z hlediska závažnosti (rychlosti) lze inflaci dělit na:

- mírnou (plíživou),
- pádivou (cválající),
- hyperinflaci (Brčák a kol., 2020, s. 154).

Mírná inflace vzniká v případě, kdy tempo růstu cen neroste rychleji než tempo růstu výroby. Roste jak nominální produkt, tak i produkt reálný. Veřejnost a firmy penězům věří a nepřeměňují je do jiných forem bohatství. Tato inflace se považuje do 10 % (Brčák a kol., 2020, s. 154).

V případě, že inflace přesáhne 10 % a dosahuje dvou až třiciferných čísel, dochází k **inflaci pádivé**. Peníze ztrácejí svoji hodnotu a subjekty se snaží peněz zbavit a držet jich co nejméně (Brčák a kol., 2020, s. 154). Je spojena s velkými sociálními a ekonomickými náklady, a proto zhoršuje kvalitu sociálního a výkonnost ekonomického systému (Jurečka a kol., 2023, s. 139).

V extrémním případě může dojít i k **hyperinflaci**. Ta dosahuje čtyř a víceciferných čísel ročně. V tomto případě tempo růstu cen roste mnohem rychleji než tempo růstu výroby a peníze ztrácí svoji funkci. Mezi subjekty dochází k barterové směně, tzn. výměna zboží a služeb bez použití peněz (Brčák a kol., 2020, s. 154).

Jurečka a kol. (2023, s. 139) specifikoval, že hyperinflace je považována v případě, kdy měsíční růst cenové hladiny přeskočil 50 %.

1.3 Důsledky inflace

Inflace v mírném zvýšení má pro ekonomku příznivý vliv. Ceny produktů mírně rostou a tím se nabízí možnosti pro rozšíření či zlepšení produkce a tím je i vyšší nabídka práce. Jak bylo popsáno výše, při zvýšení cen klesá reálný produkt a pokud chtějí firmy udržet

svůj reálný produkt, musí zvýšit kvalitu či kvantitu své podnikatelské činnosti (Jurečka a kol., 2023, s. 149).

Negativní důsledky přináší pádivá inflace či hyperinflace. Jedná se např. o tyto důsledky:

- Vyšší inflace přináší nestabilitu a s tím je spojeno omezení investování. V době, kdy dochází k nepředvídatelným cenovým výkyvům, se zvyšuje i riziko investování. Investoři často nejsou schopni odhadnout výnosnost investice, její návratnost nebo její uskutečnění. Příprava investice nějakou dobu trvá a zvyšující se ceny mohou významně přerušit nebo úplně zlikvidovat plánovanou investici.
- V souvislosti v prvním bodem je omezení dlouhodobých smluv. Investoři preferují krátké období na základě nemožné předpovědi vývoje do budoucna.
- Dalším důsledkem je snižování kvality informací. Podniky špatně vyhodnocují růst cen produktů. Zaměňují změny cen produktů, které se zvyšují v důsledku vývoje trhu za růst způsobený zvýšeným zájmem spotřebitelů.
- Inflace bývá pozitivní pro toho, kdo disponuje s pohyblivými příjmy nebo s příjmy, které jsou tvořeny tržně. Nicméně jsou znevýhodněni ti příjemci, kteří mají fixní plat a důchody. Ty se upravují s menším či větším zpožděním a po tuto dobu dochází ke snížení reálného důchodu.
- S inflací je také spojen pojem „peněžní iluze“. Spotřebitelé v důsledku zvýšení nominálních cen mají pocit, že se jim zvýšil i důchod reálný. To je ovšem omyl.
- Závažným důsledkem je také snižování úspor domácností. Spotřebitelé si uvědomují, že jejich úspory ztrácí hodnotu. To ovšem negativně dopadá na banky, kterým můžou chybět zdroje pro poskytování úvěrů (Jurečka a kol., 2023, s. 149).

Pozitivním důsledkem inflace dopadá na dlužníky, protože se snižuje hodnota jejich dluhů. Pro věřitele je to naopak nevýhodné, protože v době půjčení by si za peníze koupili více než v době, kdy je inflace vyšší (Brčák, 2020, s. 160).

Negativní dopad to má taky na sociálně slabší skupiny, které jsou závislé na peněžním důchodu či platu. Obecně se dá říci, že inflace má špatný dopad na méně bohaté lidi, kteří nemají své bohatství umístěno jinde než v peněžních prostředcích (Brčák, 2020, s. 161).

1.4 Měření inflace

Změnu cen, tzn. míru inflace, je možno vypočítat pomocí dvou základních cenových indexů – **deflátor HDP** a **cenové indexy pro určité skupiny cen** (Rojíček, 2016).

Cenové indexy pro určité skupiny představují hlavní dvě skupiny:

- index spotřebitelských cen a
- indexy cen výrobců (Rojíček, 2016, s. 372).

Indexy cen výrobců se dále dělí na indexy:

- cen průmyslových výrobců,
- cen stavebních prací,
- cen zemědělských výrobců a
- cen tržních služeb (Rojíček, 2016, s. 372).

Inflace je v kvantitativním vyjádření udávána v tzv. míře inflace (π_t), což znamená změna cenového indexu v procentech vůči předchozímu období:

$$\pi_t(P_t) = \frac{P_t - P_{t-1}}{P_{t-1}} * 100, \quad (1)$$

kdy:

- P_t = cenová hladina v období t,
- P_{t-1} = cenová hladina v období t-1 (Brčák a kol., 2020, s. 150).

Při hodnocení inflace je nutné rozlišit následující pojmy:

- roční míra inflace,
- meziměsíční inflace,
- meziroční míra inflace.

Roční míra inflace zaznamenává vývoj cen v průběhu dvanácti po sobě jdoucích měsíců a porovnává je s předchozími dvanácti po sobě jdoucími měsíci, tzn. porovnává vývoj cen od ledna do prosince 2023 oproti lednu až prosinci roku 2022 (Rojíček, 2016, s. 374).

Meziměsíční inflace vykazuje změnu cenové hladiny oproti předchozímu měsíci, tzn. růst cenové hladiny v prosinci 2023 oproti listopadu 2023 (Rojíček, 2016, s. 374).

Meziroční inflace vyjadřuje změnu cenové hladiny určitého měsíce vůči stejnému měsíci v přechodím roce, tzn. porovnává prosinec 2023 s prosincem 2022 (Rojíček, 2016, s. 374).

Český statistický úřad (2024b) zveřejňuje několik rozdílných dat, která vždy určují výši inflace jednoho konkrétního období. Souvisí to vždy se základnou, se kterou je daný

měsíc/čtvrtletí/rok srovnáván. Na Českém statistickém úřadu najdeme všechny následující údaje:

– **Meziroční index**

- Meziroční index spotřebitelských cen porovnává vždy období ke stejnému období předchozího roku a je nabízena periodicita roční, čtvrtletní a měsíční, tzn. porovnání např. rok 2023 s rokem 2022, 4. čtvrtletí 2023 se 4. čtvrtletím 2022 nebo prosinec 2023 s prosincem 2022 (Český statistický úřad, 2024c).
- Tento údaj je vhodný v souvislosti se stavovými veličinami, kdy se měří začátek a konec období bez ohledu na to, jaký byl průběh vývoje během tohoto období. Používá se při výpočtu úrokové míry, valorizací či reálného zvýšení cen majetku. Výhodou je vyvarování se sezónních vlivů na ceny (Český statistický úřad, 2024b).

Pomocí tohoto indexu se řídí Česká národní banka a Česká národní asociace, od kterého bude primárně prováděna analýza inflace v České republice od 2018–2023. Prostřednictvím meziročního indexu se před daným obdobím zveřejňují tzv. prognózy a po zhodnocení jednotlivých měsíců se vydávají komentáře, ve kterých se zhodnocuje a vysvětluje vývoj inflace.

– **Meziměsíční index**

- Meziměsíční index nabízí stejnou periodicitu jako meziroční index, ale vyjadřuje změnu mezi dvěma po sobě jdoucími obdobími, tzn. porovnává rok 2023 s rokem 2022, 4. čtvrtletí 2023 s 3. čtvrtletím 2023 nebo prosinec 2023 s listopadem 2023 (Český statistický úřad, 2024c).

– **Míra inflace**

- Vyjadřuje přírůstek průměrného ročního indexu za 12 měsíců oproti průměru předchozích 12 měsíců (Český statistický úřad, 2024c).
- Tento údaj je vhodný v souvislosti s průměrnými veličinami a používá se při propočtu reálných mezd, důchodů apod. (Český statistický úřad, 2024b).

– **Podíl klouzavých průměrů**

- Vyjadřuje hodnotu, která prezentuje roční průměrnou změnu oproti ročním sousedním údajům časové řady, tzn. pro údaj v červnu 2023 je porovnáváno období červenec 2022 až červen 2023 s červencem 2021 až červnem 2022 (Český statistický úřad, 2024c).

– **Bazický index**

- Bazický index poskytuje míru inflace, která vykazuje přírůstek indexu spotřebitelských cen ke stanovenému období. Nejnovější základ pro nynější dobu je z roku 2021, tzn. každý rok je údaj srovnávaný se stejným obdobím (Český statistický úřad, 2024b).
- Tento údaj se využívá pro dlouhodobou analýzu časových řad vývoje inflace (Český statistický úřad, 2024b).

1.4.1 Deflátor HDP

Deflátor HDP zahrnuje všechny pohyby cen v dané ekonomice a je proto považován za nejkompaktnější a nejpřesnější ukazatel inflace. Ve svém výpočtu zahrnuje i výrobky a služby dovezené ze zahraničí. Nicméně kvůli omezené dostupnosti informací potřebných k jeho výpočtu, tzn. možnosti vykazování pouze na čtvrtletní bázi, a jeho zpětných rekalkulací kvůli změně stálých cen, je upřednostňována druhá skupina výpočtu cenové hladiny, tj. cenové indexy pro vybrané skupiny cen (Rojíček a kol, 2016, s. 378).

Vzorec níže představuje výpočet implicitního cenového deflátoru (IPD), kde číselník představuje hrubý domácí produkt daného roku v nominální hodnotě, tzn. v cenách skutečných, a jmenovatel obsahuje hodnotu hrubého domácího produktu v reálných cenách. Reálné ceny představují ceny statků a služeb ve stálých cenách, které jsou očištěny o inflaci. Změna této hodnoty může být změněna pouze v důsledku změny produkce dané ekonomiky (Jurečka, 2023).

Vzorec pro výpočet deflátoru:

$$IDP = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálné HDP}} * 100 \quad (2)$$

Po srovnání těchto dvou údajů nám implicitně vyplyne vývoj cenové hladiny (Jurečka, 2023).

1.4.2 Index spotřebitelských cen

Index spotřebitelských cen je řazen mezi nejdůležitější indikátory, které se v České republice používají. Tyto indexy poměřují úroveň cen daného koše, který obsahuje reprezentativní výrobky a služby, ve dvou po sobě jdoucích časových obdobích. Váha, která je přiřazena k jednotlivým reprezentantům koše, odpovídá podílu spotřeby daného typu na celkové spotřebě domácností (Český statistický úřad, 2023a).

Od roku 2022 indexy spotřebních cen vycházejí z aktualizovaných vah, které představují konečnou peněžní spotřebu domácností, tzn. není zde zahrnuta zahraniční spotřeba a vlastní vyrobená spotřeba (naturální spotřeba). Nezahrnuje i další činnosti jako je prostituce, prodej drog, hraní hazardní hry nebo životní pojištění (Český statistický úřad, 2023a).

Ve spotřebním koši lze najít např. potraviny a nealkoholické nápoje, které nesou označení E01, dále alkoholické nápoje a tabák (E02), odívání a obuv (E03), bydlení, voda, energie a paliva (E04), bytové vybavení, zařízení domácností; opravy (E05) atd., viz popis spotřebního koše k roku 2023 v příloze A. Jsou zde uvedeny pro ukázkou pouze prvních pět skupin, zbytek spotřebního koše lze najít na Českém statistickém úřadě (Český statistický úřad, 2023b).

Tento index prochází pravidelnými aktualizacemi. Konkrétně se každé dva roky upravují váhy k jednotlivým reprezentantům koše, každý rok se přehodnocuje výběr jednotlivých cenových reprezentantů a výpočet cenových indexů podle potřeby či nařízení EU (Český statistický úřad, 2023a).

Od roku 2018 se indexy spotřebitelských cen počítají podle klasifikace ECOICOP (evropská klasifikace individuální spotřeby podle účelu), která přinesla podrobnější členění jednotlivých oddílů spotřebního koše (Český statistický úřad, 2023a).

Je dokázáno, že ceny reprezentativních výrobků v daném koši mají velmi podobný vývoj a jsou na sobě závislé, proto byly vybrány takové výrobky, které dostatečně reprezentují průměrnou změnu cenové hladiny všech služeb a výrobků dané skupiny (Český statistický úřad, 2023a).

Vzorec pro výpočet indexu spotřebního koše:

$$CPI = \frac{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách běžného roku}}{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách základního období}} * 100 \quad (3)$$

Hodnota daného spotřebního koše je vypočítávána pomocí Laspeyresovo cenového indexu:

$$CPI = \frac{\sum Q_0 * P_1}{\sum Q_0 * P_0}, \quad (4)$$

kde:

- Q_0 je množství statků a služeb ve spotřebním koše v základním (výchozím) období,

- P_0 jsou ceny těchto statků ve výchozím roce,
- P_1 jsou ceny statků a služeb v běžném roce (Jurečka, 2023).

1.4.3 Indexy cen výrobců

Tento index je také označován jako cenový index vstupů. Používá se primárně k odhadu inflace do budoucnosti. Jak už bylo řečeno, jedním prvotním impulsem pro růst cenové hladiny je příčina ze strany nabídky, tzn. růst cen vstupů do výroby. Předpokládá se, že růst cen vstupů se do finálních výrobků promítne se zpožděním (Jurečka, 2023).

Výpočet tohoto indexu je stavěn na stejném základu jako index spotřebitelských cen až na strukturu spotřebního koše, který vstupuje do výpočtu. V tomto případě se zde promítnou pouze ceny statků a služeb spadající do konkrétní skupiny výroby.

1.5 Řízení a léčení inflace

Řízení inflace má primárně v kompetenci Česká národní banka prostřednictvím měnové a cenové politiky, která má na starost cenovou stabilitu. Cílem se nerozumí nulová inflace, ale stabilní a lehce kladná inflace pohybující se kolem 2 % (Česká národní banka, n.d.b).

Způsoby, které ČNB provádí a tím se snaží docílit snížení tempa růstu inflace, se rozlišují podle charakteru inflačního procesu. Jak bylo výše zmíněno, prvotní příčiny růstu inflace se dělí na poptávkovou inflaci a inflaci nabídkovou (Rojíček, 2016, s. 390).

a) Poptávková inflace

Poptávkovou inflaci může ČNB ovlivnit tzv. poptávkovou regulací, tzn. omezení tempa růstu složek agregátní poptávky, viz vysvětleno na vzorci č. 5.

$$AD = C + I + G + (X - M), \quad (5)$$

kde:

- C (consumption) – spotřeby domácností,
- I (investments) – investice,
- G (government) – veřejné výdaje,
- X (export) – vývoz,
- M (import) – dovoz (Mach, 2001, s. 91).

Písmeno C představuje výdaje společností na služby a zboží, které bylo vyrobeno v dané zemi, nebo na zboží, které bylo do dané země dovezeno ze zahraničí. Písmeno I prezentuje investiční výdaje firem na služby a zboží vyrobené v domácí ekonomice a na dovážené zboží ze zahraničí. Písmeno G zastupuje vládní výdaje na služby a zboží vyrobené v dané ekonomice či dovezené ze zahraničí. Rozdíl mezi dovozem a vývozem je tzv. čistý vývoz (Mach, 2001, s. 91).

Pro ovlivňování těchto složek se používá více způsobů:

- zafixování domácí měny k měně zahraniční,
- řízení množství peněz v oběhu,
- cílování inflace,
- zvyšování či snižování úrokových sazeb (Česká národní banka, n.d.c).

Fixace domácího kurzu

ČNB se může vydat dvěma směry, tj. provádět nezávislou politiku nebo svázat domácí kurz měny s jinou měnou. V případě fixace měnového kurzu znamená, že cenová hladina je závislá na cenové úrovni dané zahraniční země. Přebírá tím i jeho zahraniční měnovou politiku a jeho nízkou inflaci. Je to účinné pro země, které na začátku trpí vysokou inflací a nízkou důvěrou občanů v prováděnou měnovou politiku dané země nebo také pomáhá snížit kurzové riziko. Ke stabilizaci měnového kurzu využívá tzv. devizové intervence, úrokové sazby a jiné tržní nástroje. Fixní kurz způsobuje, že obchodovatelné služby a zboží jsou poskytovány za ekvivalent ceny zahraniční měny (Česká národní banka, n.d.d).

Množství peněz v ekonomice

Co se týče množství peněz v ekonomice, mělo by to souměrně růst s potřebami ekonomiky. Problém nastává v případě, kdy je peněz v ekonomice příliš, např. když daná země financuje státní rozpočet prostřednictvím vydáváním státních dluhopisů (Česká národní banka, n.d.c).

Cílování inflace

Cílování inflace je využívání ve vyspělých zemích a Česká republika s tímto nástrojem pracuje už od roku 1998. Probíhá to tak, že se vyhlásí inflační cíl na daný datum, který musí být dostatečně vzdálený, aby ČNB měla možnost provést kroky k jeho dosažení. Druhým, ne méně důležitým krokem, je pravidelné sestavování prognózy budoucího

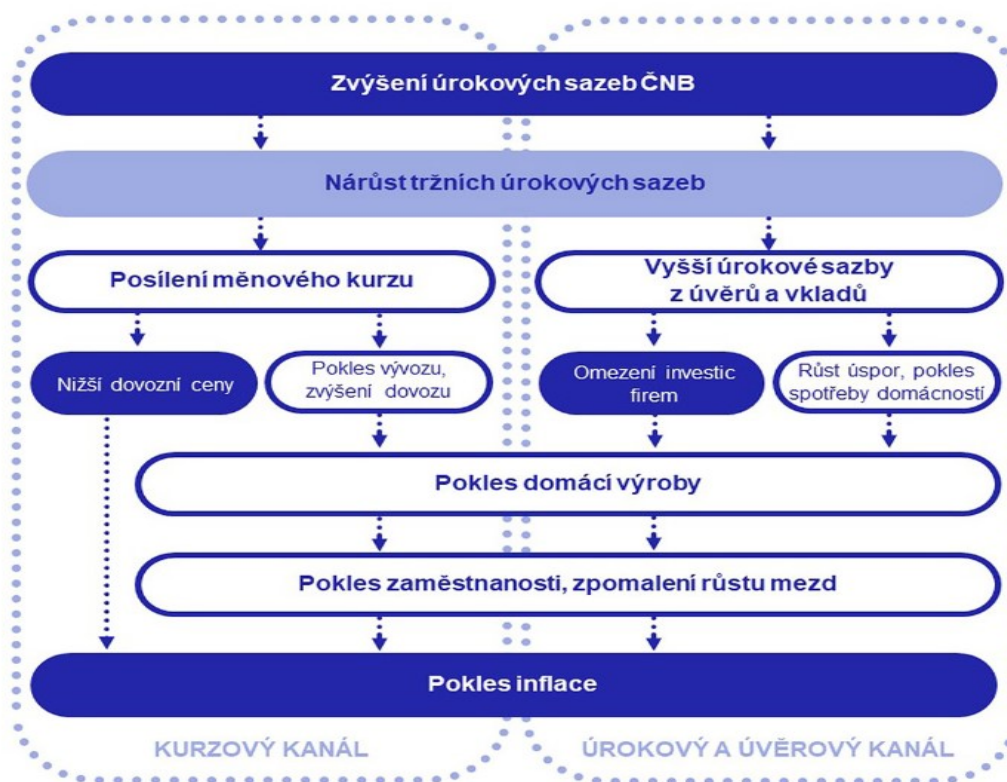
vývoje ekonomiky a vývoje inflace. Podle této prognózy se ČNB řídí a rozhoduje se, zda současnou měnovou politikou zpřísnit či uvolnit. To se děje zejména prostřednictvím úrokových sazeb. Po stanovení nástrojů, které se použijí na cestě k cílové inflaci, se modelují i jejich dopady na celkovou inflaci (Česká národní banka, n.d.c).

Zvyšování/snižování úrokových sazeb

Poslední způsob provádí bankovní rada, která rozhoduje o zvýšení či snížení úrokových sazeb v návaznosti na předchozí způsob ovlivnění inflace (Česká národní banka, n.d.c).

V praxi spolu všechny tyto způsoby souvisí a podle stanoveného cíle se kombinují podle potřeby. Změny úrokových sazeb mají dopad do více oblastí, viz vysvětlené v obrázku č. 1.

Obrázek 1: Kanály transmise měnové politiky

Zdroj: Česká národní banka (n.d.e)

Na obrázku č. 1 lze vidět proces dopadu zvýšení úrokových sazeb ČNB. Tyto procesy jsou vysvětleny následovně:

- **Kurzový kanál**

Zvýšení úrokových sazeb způsobí větší výnosnost českých aktiv. V tuto chvíli jsou výnosnější než aktiva zahraniční, a to zvýší poptávku po českých aktivech. Zvýšená

poptávka způsobí posílení české měny. Posílení koruny má za následek nižší ceny dováženého zboží, a to má vliv na spotřebitelský koš, ze kterého se počítá inflace.

S větším zpožděním má tento proces vliv také na zhoršení konkurenceschopnosti domácích výrobků. Domácí výrobky jsou totiž dražší než zboží dovážené a klesne po nich poptávka. Tím dochází ke snížení výroby, větší nezaměstnanosti a zpomalení růstu mezd.

○ **Úrokový a úvěrový kanál**

Tento kanál má vliv na chování domácností a firem. Pro domácnosti zvýšení úrokových sazeb způsobuje růst úvěrů a vkladů. V tomto případě domácnosti začínají více spořit a méně nakupovat. Je pro ně výhodnější část peněžních prostředků uspořit a nechat nákupy na pozdější dobu. To způsobuje pokles poptávky. V případě dražších úvěrů se zpřísňují také podmínky pro poskytnutí úvěrů pro spotřebitele a tím se omezí jejich dostupnost.

V případě firem zvýšení úrokových sazeb znamená zvýšení nákladů na financování a tím se omezují investice. Dopad to má stejný jako u domácností – pokles poptávky, pokles výroby, větší nezaměstnanost a pokles inflace.

○ **Kanál aktiv (kanál bohatství)**

Tento kanál nehraje tak významnou roli jako dva předchozí, a i proto není znázorněný v obrázku č. 1: Kanály transmise měnové politiky. Nicméně zvýšení úrokových sazeb způsobuje také snížení hodnoty aktiv, např. akcií a nemovitostí. Když klesne hodnota aktiv držená v domácnostech, domácnosti opět sníží svoji spotřebu. To samé platí u firem a investic.

Všechny případy výše zmíněné vedou ke snížení inflace, ale nese to s sebou také ztráty poklesu produktu. Nicméně lze ovládat jak moc rychlé a vysoké tyto náklady budou. Rozlišují se dvě takové metody:

- gradualistická metoda a
- šoková terapie (Rojíček, 2016, s. 393) nebo podle Macha (2001, s. 304) nazývaná metoda cold turkey.

Gradualistická metoda spočívá v pomalém a postupném snižování růstu míry inflace, tzn. vláda nastavuje snižování postupně. Co se časového hlediska týče, je potřeba tuto metodu provádět v delším časovém horizontu. Na druhou stranu ztráty ze sníženého

produktu jsou rozloženy v čase. Výsledků lze dosáhnout během devíti let (Mach, 2001, s. 306).

Šoková terapie (metoda cold turkey) naopak spočívá v rychlém snížení inflace, ale za to ztráty na produktu jsou mnohem vyšší než u gradualistické metody. Výsledky této metody lze pozorovat už po dvou letech (Mach, 2001, s. 308).

b) Nabídková inflace

Nabídkovou inflaci, tzv. nákladovou inflaci, je obtížné řídit, protože příčinou této změny jsou vnější vlivy. Jsou realizovaná opatření, která mají zlepšit flexibilitu ekonomiky a tím i schopnost odolávat těmto inflačním šokům (Rojíček, 2016, s. 391).

V praxi jsou prováděny také tzv. důchodové politiky, při kterých nedochází ke ztrátám při snižování produktu. Jedná se např. o kontrolu mezd a cen prostřednictvím vládního nařízení o zmrazení mezd a cen nebo o metody, kdy se vláda snaží motivovat zaměstnavatele a odbory, aby udržovali míru růstu mezd (Mach, 2001, s. 309).

1.6 Česká národní banka

Česká národní banka se řídí zákonem č. 6/1993 Sb, o České národní bance. Podle §2 tohoto zákona jednou z činností prováděných ČNB je určování a řízení měnové politiky podle inflačního cíle, ke kterému je cíleno. Inflaci měří Český statistický úřad a z těchto dat jsou vytvářeny prognózy, které ČNB publikuje ve Zprávách o měnové politice. Tyto prognózy lze najít i na stránkách České bankovní asociace, která je sdružením komerčních bank (Česká národní banka, n.d.l).

1.6.1 Cíl ČNB

Od roku 2010 má ČNB stanovený tzv. inflační cíl, kterého se snaží každý měsíc docílit prostřednictvím měnové politiky. Podle praxe centrálních bank vyspělých ekonomik ve světě by se měl meziroční přírůstek indexu spotřebitelských cen pohybovat na 2 %. Každý měsíc ČNB na základě dat od statistického úřadu vyhodnocuje, zda se tento cíl dařil daný měsíc držet či nikoliv. Nicméně v praxi nelze inflaci držet každý měsíc přesně na 2 % kvůli nabídkovým a poptávkovým šokům. Proto je také stanoveno tzv. toleranční pásmo, které se nachází od 1 % do 3 % měnové inflace, tedy jeden procentní bod na obě strany od inflačního cíle (Česká národní banka, n.d.k).

1.6.2 Prognózy

ČNB čtvrtletně sestavuje tzv. prognózy. Měnová politika, prostřednictvím které ČNB řídí vývoj inflace, působí na ekonomiku se zpožděním. Když se změní nástroj měnové politiky, ekonomika jeho dopad pocítí až v rámci několika měsíců. Prognóza prezentuje představu ČNB. Každý čtvrtletí se musí posoudit nové údaje, které by mohly mít vliv na budoucí vývoj ekonomiky a tím se představa zpřesňuje. Nicméně je s touto prognózou spojena také velká nejistota kvůli nedokonalosti vstupních dat a veličin (Česká národní banka, n.d.f).

1.7 Významné vlivy na inflaci

Níže budou vypsány nejvýznamnější vlivy na inflaci v posledních letech, které mají velmi velký vliv na růst cen v celé zemi. Podrobněji tyto vnější vlivy budou popsány v analýze časové řady inflace v ČR.

Pandemie covid-19

Covid-19 je způsoben koronavirem SARS-CoV-2, od kterého také vznikl název, který si toto onemocnění nese. Číslo v názvu představuje rok, kdy pandemie začala. První případy byly poprvé zaznamenány v Čínské lidové republice ve městě Wu-chan na konci roku 2019. Nemoc připomínala zápal plic s nejasným původem onemocnění (Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022).

Podle Světové zdravotnické organizace byl 8. prosinec 2019 oficiálně vyhlášen za počáteční den pandemie (Slabá, 2022) a už 30. ledna 2020 byl vyhlášen globální stav zdravotní nouze (Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2022).

V České republice byly první případy zaznamenány 1. března 2020 a po pár dnech, konkrétně 12. března 2020, bylo registrováno 117 nakažených osob a 3 osoby hospitalizované. Kvůli rychlému nárůstu nakažených a hospitalizovaných během pár dní byl téhož dne vyhlášen celorepublikový lockdown. Dne 22. března 2020 bylo této nemoci připsáno první úmrtí na území České republiky, a proto vláda nastavuje vládní opatření, které měly tyto dopady nemoci zmírnit. Opatření spočívalo v omezení potkávání se větších skupinek lidí a zamezit šíření nemoci. Došlo k omezení každodenních činností občanů většiny zemí a zároveň ke skoro zastavení ekonomiky po celém světě (Slabá, 2022).

Koronavirová krize zasáhla nejen medicínský a epidemiologický sektor, ale významně změnila také poměry hospodářské a společenské. Změna přichází především kvůli způsobu obrany před pandemií a mění hospodářský život, mezinárodní pohyb zboží, lidí a kapitálu a společnost uvnitř každého státu, tzn. její návyky, způsob životního stylu apod. Problém začal zastavením hospodářského života, uzavřením hranic, přerušením dopravního spojení, zredukováním školství, zastavením tisíce firem a později také přístupy vlád, které přestaly respektovat ekonomické principy a docházelo např. k hromadnému tištění peněz a k nekontrolovatelnému zadlužování (Klaus & kolektiv IVK, 2020, s. 7).

Válka na Ukrajině

Napětí mezi Ruskem a Ukrajinou už bylo od roku 2014. Začátek tohoto konfliktu mělo na svědomí několik ruských intervencí, které vyústily v obsazení Krymu a jeho přivlastnění. Napětí stále pokračovalo až do 24. února 2022, kdy byla oficiálně vyhlášena rusko-ukrajinská válka. Válku rozpoutal ruský prezident Vladimir Putin a trvá do dnes (Štěpánek, 2022).

2 Inflační účetnictví

Pojem inflační účetnictví začalo vznikat v 70. letech 20. století, kdy se většina zemí po celém světě potýkala s nejvyšší inflací za posledních 20 let. To vyvolalo velké stížnosti na způsoby vedení účetnictví, které ignorovalo ekonomické fakty života (Davidson a kol., 1976, s. 1). Tento problém donutil vládu přemýšlet nad jeho řešením. Velkou roli zde sehráli také účetní, kteří se museli zamyslet nad používanými účetními metodami, které jsou postaveny na principu stálých cen a v době vysokého růstu míry inflace ztrácejí vypovídající hodnotu (Kirkman, 1974, s. 29).

Takové účetnictví je vedeno na základě historických cen, tzn. v době inflace se pracuje se stejnými cenami jako v době, kdy inflace dosahovala nízkých hodnot. Může se jednat např. o nákup majetku a jeho odepisování. V případě nákupu stroje v roce 2019, kdy inflace dosahovala nízkých hodnot, se majetek zařadí do obchodního majetku a společnost ho začne odepisovat. Nicméně v roce 2021, kdy inflace dosahovala mnohem vyšších inflačních hodnot, odepisuje stále stejné částky do nákladů i přes to, že v této době by byla hodnota stroje a jeho odpisů vyšší, než byla v roce 2019. Ve výsledku účetní data neposkytují žádné informace o dopadech cenových změn. (Davidson a kol., 1976, s. 1)

Rozpor mezi předpokladem účetnictví, tj. stálost cen, a inflačními podmínkami způsobuje zkreslení účetních výkazů. Přeučtováním položek lze upravit účty tak, aby vyhovovaly konkrétní inflační situaci v daném státě. Toto přepracování lze provést přepočítáním zaznamenaných údajů pomocí hodnot cenových indexů. Přepracováním těchto položek dochází ke změně zisku, který je důležitý jak pro samotnou společnost, tak i externí uživatele (Goldschmidt & Admon, 1977, s. 3).

Přepracování by nemělo společnosti způsobovat potíže. Naopak by mělo poskytnout vedení podniku užitečnější informace o částkách, které mohou rozdělit ve formě dividend nebo ve vyplacených mzdách. Údaje mohou také pomoci k vyhodnocení možných dopadů budoucí inflace (Goldschmidt & Admon, 1977, s. 13).

Ve shrnutí pojem inflační účetnictví zkoumá dopad inflace na položky účetních výkazů a navrhuje vhodné účetní metody, které zohledňují vliv měnících se cen.

Mezinárodní účetní standardy tyto nedostatky zmenšují. Koncepční rámec IFRS povoluje oceňovat položky několika způsoby a poté konkrétně nařizuje, jak ocenit konkrétní položky účetního výkazu v době pořízení či k rozhodnému dni, viz kapitola níže.

2.1 Oceňování podle výkaznictví IFRS

Oceňování významně ovlivňuje a zlepšuje vypovídající schopnost účetních údajů v účetních výkazech. Koncepční rámec povoluje tyto oceňovací způsoby:

- historické náklady (historical cost),
- běžná cena (current cost),
- realizovatelná (vypořádací) hodnota (realisable (settlement) value) a
- současná hodnota (present value) (Dvořáková, 2022, s. 37).

Reálná hodnota (fair value) není v mezinárodních účetních standardech zmíněna, ale vznikl pro toto oceňování přímo samostatný standard IFRS 13.

Historické náklady

Historické náklady jsou základním typem oceňování a v těchto cenách se zveřejňují údaje v účetních výkazech. Ceny vychází z nákladů, které bylo potřeba vynaložit v době pořízení aktiva, tzn. z pořizovací ceny nebo výrobních nákladů. Závazky jsou oceněny v hodnotě, kterou bude potřeba vynaložit v době úhrady závazku (Dvořáková, 2022, s. 37).

Běžná cena

Tato cena lze označit jako cena reprodukční, tzn. je to hodnota, za kterou by se na trhu v současné době pořídilo obdobné aktivum. Závazky se oceňují v nediskontované hodnotě, která by byla potřeba na vypořádání se závazku k datu ocenění a odstraňuje nevýhodu historických cen (Dvořáková, 2022, s. 37).

Realizovatelná hodnota

Realizovatelná hodnota zakládá své ocenění na úrovni peněžních prostředků, které by účetní jednotka mohla za daný majetek získat např. prodejem. Závazek se oceňuje v nediskontovaných částkách, které budou potřeba v době vypořádání závazku. Po odečtení přímých nákladů prodeje se lze dostat na čistou realizovatelnou hodnotu (Dvořáková, 2022, s. 37).

Současná hodnota

Aktiva se oceňují v diskontované hodnotě budoucích čistých příjmů, které bude jednotka muset uhradit. Závazky se těž oceňují v diskontovaných částkách budoucích čistých výdajů, které jsou nutné k vypořádání závazků (Dvořáková, 2022, s. 37).

Reálná hodnota

Reálná hodnota by měla odrážet tržní cenu daného aktiva. Je hodně podobná ocenění v běžných cenách či realizovatelné hodnoty. Rozdíl spočívá v tom, že tato cena vychází z podmínek trhu. Jedná se o cenu, která by mohla být sjednaná mezi dvěma podniky svobodně bez nátlaku trhu, kde je cílem profitovat (Dvořáková, 2022, s. 38).

2.2 Vybrané účetní položky v rámci inflačního účetnictví

V této kapitole jsou vybrány určité účetní položky, na které inflace dopadá nejvíce. Jedná se o některé položky z rozvahy, konkrétně o dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a zásoby. Poté jsou zde probrány účetní položky, na které dopadá inflace sekundárně v závislosti na rozvahových položkách. Bude zde probrán zisk, odpisy a náklady na prodané zboží. Tyto skutečnosti způsobují zkreslení zisku a tím také kapitola začíná. Bude zde vysvětleno, jak s těmito položkami pracují mezinárodní účetní standardy a jaké ocenění daných položek povolují.

2.2.1 Zisk

Zisk je považován za jednu z nejdůležitějších informací, kterou podnik zveřejňuje v roční účetní závěrce. Výsledek hospodaření, který nebere v potaz inflační vlivy, může vyvolávat mylný dojem o obchodní výkonnosti podniku (Kirkman, 1974, s. 29).

Kirman (1974, s. 30) uvádí hlavní způsob výpočtu obchodního zisku. Tento způsob se používá řadu let a je považován za nejlepší možnost, tzn. výpočet rozdílu mezi výnosy a náklady.

Goldschmidt & Admon (1977, s. 27) definuje zisk podle ekonomické teorie, tj. množství peněz, které lze čerpat ze společnosti a ponechat její skutečný kapitál nedotčený. Zisk lze také definovat jako nárůst čistého jmění během daného období a také jako částku, kterou lze vybrat beze změny kapitálu v porovnání se začátkem období. Hospodářský výsledek, který je vypočítán konvenčními účetními postupy, je v souladu s ekonomickou teorií, pokud je cenová hladina stabilní. V případě inflace konvenční zisk obsahuje také

realizované zisky z přehodnocení, které vychází ze změny cen. Úprava tzv. zpožděných nákladových položek jako jsou odpisy a prodané zásoby, zlepšuje inflační zkreslení vykazovaného zisku.

Největším problémem v této oblasti je alokace nákladů a výnosů do stejného časového období. Výnosy z prodeje a služeb jsou rovnoměrně rozprostřeny do celého roku, nicméně náklady s nimi související by měly být vykázány ve stejném období, aby se dal správně vypočítat zisk z dané operace. V případě velkého růstu inflace a nevykázání nákladů a výnosů ve stejném období může být vykázán nadhodnocený zisk (Kirman, 1974, s. 30).

V realitě podniky využívají nejen vstupy, které jsou nakoupeny aktuálně, ale i vstupy, které byly pořízeny v minulosti, tzn. jejich nákupní cena byla odlišná od současné. Mezi vstupy a výstupy jsou různé dlouhé prodlevy a to způsobuje, že tyto transakce jsou měřeny v peněžních jednotkách různé kupní síly (Goldschmidt & Admon, 1977, s. 30).

Zisk sám o sobě přepracovat nelze a je nutno se zaměřit na položky, které zisk tvoří, viz níže.

2.2.2 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek upravuje IAS 16 – Pozemky, budovy, zařízení. Jedná se o takový majetek, který je určen k používání ve výrobě, pro zásobování zbožím nebo službami, k administrativním účelům a podle očekávání se bude používat déle než jeden rok (Dvořáková, 2022, s. 106).

Nicméně existují specifické příklady dlouhodobého hmotného majetku, které by definicí podle IAS 16 splňovaly, ale řídí se podle jiného standardu, jedná se o:

- biologická aktiva – IAS 41 Zemědělství,
- neobnovitelné přírodní zdroje – IFRS 6 Průzkum a hodnocení nerostných zdrojů (Dvořáková, 2022, s. 106).

Ocenění v momentě pořízení musí brát v potaz i další standardy, které mohou mít vliv na účtování výše pořizovací ceny, např.

- IAS 2 Zásoby – v případě zjišťování pořizovací ceny prostřednictvím vlastních nákladů výroby,

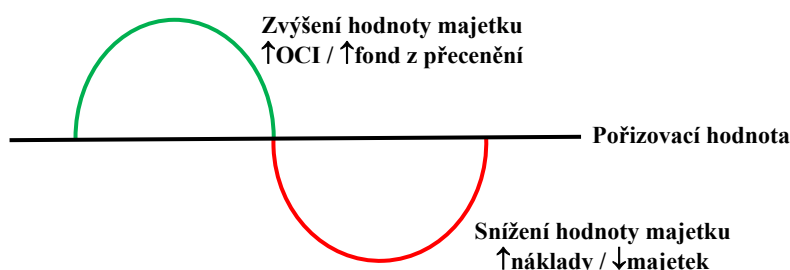
- IAS 20 Vykazování státních dotací a zveřejňování státní podpory – pokud byly na DHM poskytnuty dotace,
- IAS 37 Rezervy – v případě, že v budoucnu budou vynaloženy výdaje na likvidaci pořizovaných aktiv,
- IAS 3 Výpůjční náklady – zahrnutí úroků do pořizovací ceny (Dvořáková, 2022, s. 108).

Mezinárodní účetní standardy dávají podnikům vybrat, na jaké bázi budou dlouhodobý hmotný majetek přeceňovat. Účetní jednotka musí používat pouze jednu oceňovací metodu po celou třídu, aby nedocházelo k manipulaci s vyšším ocenění. Mohou přeceňovat podle:

- modelu oceňování pořizovacími náklady nebo
- modelu přeceňování na fair value (Mezinárodní účetní standardy 16, 2023).

Účtování přecenění v případě nižší a vyšší hodnoty se účtuje rozdílně. V případě, že hodnota roste, rozdíl v přecenění neovlivňuje výsledek hospodaření, ale vstupuje do ostatního úplného výsledku (OCI) a ve vlastním kapitále vznikne tzv. fond z přecenění. Následné zvýšení hodnoty se účtuje stejným způsobem a v případě snížení hodnoty se nejdříve snižuje ostatní úplný výsledek a fond z přecenění. Když hodnota postupně klesne pod pořizovací cenu majetku, rozdílná částka už vstupuje do nákladů, což ovlivní výsledek hospodaření, a v aktivech se sníží hodnota majetku. Když začne hodnota majetku znovu růst, opět se účtuje aktiva/výnos, dokud se cena nedostane na původní pořizovací cenu (Dvořáková, 2022, s. 115).

Obrázek 2: Projevy přecenění dlouhodobého majetku na fair value

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

2.2.3 Dlouhodobý nehmotný majetek

Dlouhodobý nehmotný majetek upravuje IAS 38. Majetek, který by do tohoto standardu mohl spadnout, je velice široký. Můžou sem patřit nejen počítačové programy, autorská práva, patenty, filmy, ale i dovozní kvóty nebo povolení k lovu ryb (Mezinárodní účetní standard 38, 2023).

Důležité jsou hlavně podmínky, které určují, zda je posuzovaný majetek majetkem nehmotným:

- identifikovatelnost,
- ovládání aktiva,
- budoucí ekonomické užitky (Mezinárodní účetní standard 38, 2023).

Majetek je identifikovatelný, pokud jde oddělit od účetní jednotky a poté ho může společnost prodat, pronajmout či směnit, anebo jeho existence vyplývá ze smlouvy. Je nutné také posoudit, zda nehmotný majetek není součástí hmotného nosiče. V případě, že by bez hmotného nosiče nebyl nehmotný majetek k použití, bere se jako součást hmotného majetku, a tak se k němu musí účetní jednotka podle IFRS chovat (Dvořáková, 2022, s. 98).

Ovládání aktiva spočívá v tom, že účetní jednotka musí jednoznačně mít právo na efekty produkované daným nehmotným majetkem a musí být schopná omezit přístup jiných subjektů. Na některá nehmotná aktiva je možnost dostat patent nebo licenci. Na majetek, na který nemůže účetní jednotka vlastnit patent, musí dát větší důraz na ukrytí a zamezení přístupu ostatních. S tímto souvisí i bod třetí – budoucí ekonomické užitky (Dvořáková, 2022, s. 98).

Pořizovací cena se skládá ze všech vynaložených výdajů na získání nehmotného majetku kromě např. nákladů na zaškolení zaměstnanců nebo náklady na reklamu. V případě vlastní výroby je nutné určit, kdy došlo k ujištění, že nehmotné aktivum bude produkovat ekonomický užitek. Do této doby se náklady na výzkum vykazují v nákladech a od doby, kdy si je účetní jednotka jistá, že majetek bude generovat ekonomický užitek, začíná fáze vývoje, a to se zahrnuje do pořizovací ceny (Dvořáková, 2022, s. 99).

Přecenění v průběhu držení aktiva je stejné jako u dlouhodobého hmotného majetku. IAS 38 nabízí model oceňování pořizovacími náklady a model přecenění. Problém může nastat ve chvíli, kdy pro daný nehmotný majetek neexistuje aktivní trh, kde by se zjistila

současná cena. Potom je účetní jednotka nucena přecenit majetek podle historické hodnoty (Mezinárodní účetní standard 38, 2023).

2.2.4 Odpisy

Podle českého zákona č. 586/1991 Sb., o účetnictví, odpis znamená trvalé snížení jeho hodnoty. Společnosti, které nepřeceňují dlouhodobý majetek podle IFRS, vypočítávají odpisy z historické ceny, tj. cena, za kterou byl majetek pořízen. České zákony dosud nedovolují přecenit majetek v době držení.

Nicméně podle IAS 16 dlouhodobý hmotný majetek nakazuje, aby každá komponenta (pokud je pro podnik významná), byla odepisována zvlášť. Odepisovatelná částka musí být alokována po celou dobu živnosti aktiva. Živnost se posuzuje nejméně jednou ročně při vykazování účetní závěrky. Pokud účetní jednotka změní očekávanou dobu živnosti aktiva, řídí se poté podle IAS 8 Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby. Způsob, jakým bude odepisovatelná částka rozmístěna po dobu životnosti aktiva, určuje odpisová metoda. IAS 16 dovoluje použít lineární metodu, odpisy ze snižujícího se základu a výkonové odpisy. V případě přecenění dlouhodobého hmotného aktiva se odpisy znovu přepočítají (Mezinárodní účetní standard 16, 2023).

Pro nehmotný majetek je důležité stanovit, zda má dlouhodobý nehmotný majetek stanovenou konečnou dobu životnosti nebo je doba životnosti neurčitá. Pokud je konečná, musí účetní jednotka stanovit délku, po kterou bude aktivum odepisovat. Pokud tato doba nelze určit, majetek se neodepisuje a každoročně se testuje na snížení hodnoty. Metody odepisování nehmotného aktiva jsou stejné jako u aktiva hmotného – lineární, odpisy ze snižujícího základu a metoda výkonová (Mezinárodní účetní standard 38, 2023).

2.2.5 Zásoby

Ocenění zásob je jednou z nejobtížnějších účetních problémů, se kterými se účetní potýkají. Zásoby mohou tvořit velkou část rozvahy, a dokonce malé chyby v ocenění mohou mít velký vliv na čistý zisk. Ve výrobních podnicích se nacházejí zásoby různé podoby – materiál, polotovary, výrobky, nedokončená výroba a zboží (Kirkman, 1974, s. 77).

Podle IAS 2 (2019) jsou zásoby definovány takto:

- držená aktiva, která jsou použita k prodeji,
- aktiva v procesu výroby,
- materiál nebo obdobná dodávka, která ještě neprošla výrobním procesem.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., která provádí ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, specifikuje zásoby takto:

- materiál,
- zboží,
- nedokončená výroba,
- polotovary vlastní výroby,
- výrobky,
- mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny,
- poskytnuté zálohy a závdavky na zásoby.

V ČR zákony povolují zásoby oceňovat při pořízení v pořizovací ceně (historická cena), vlastními náklady (v případě vytvořené vlastní činnosti) nebo reprodukční cenou. Do pořizovací ceny jsou zahrnuty náklady na nákup daného aktiva a vedlejší náklady, které s jeho nákupem souvisí, tj. např. přepravné, provize, clo nebo pojistné (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví). Podle mezinárodních účetních standardů jsou povoleny stejné oceňovací techniky (Mezinárodní účetní standard 2, 2019).

Rozdíl mezi zákony nastává v případě oceňování v průběhu držení zásob. Mezinárodní účetní standardy dávají účetní jednotce povinnost snižovat hodnotu zásob v souladu s principem opatrnosti a aktuálním principem. V případě, že dojde ke snížení prodejní ceny, je společnost povinna přecenit zásoby na individuálním základě, který má dopad do nákladů a tím pádem ovlivní i výsledek hospodaření. Nicméně takto přecenit zásoby lze pouze v případě snížení hodnoty zásob. Zvýšení hodnoty nad cenu pořizovací mezinárodní účetní standard nedovoluje (Dvořáková, 2022, s. 180).

Důležitým ukazatelem pro ocenění zásob je doba obratu zásob. Čím kratší tato doba je, tím jsou náklady na prodané zboží blízko reálným cenám, proto v některých případech není potřeba dále ceny předělávat (Kirkman, 1974, s. 80).

Davidson a kol. (1976, s. 22) k tomuto případu zmiňuje, že musí být splněn předpoklad vyskladňování podle FIFO nebo metodou aritmetického průměru a zásoby musí být

nakupovány rovnoměrně v průběhu roku. Upozorňuje pouze na konečný stav skladu, který je potřeba předělat podle cenové hladiny nebo současných hodnot.

2.2.6 Náklady na prodané zboží

Do nákladů se zásoby dostanou při vyskladnění a ani v tomto případě se české zákony od mezinárodních účetních standardů neliší. V případě, že jsou zásoby specifické povahy a nejsou jednoduše zaměnitelné, lze vyskladnit v ceně, za kterou byly naskladněny, tzn. v historické hodnotě. Druhou možností jsou tzv. nákladové vzorce, kde se nabízí možnosti:

- FIFO (first in first out),
- nebo vážený aritmetický průměr (Dvořáková, 2022, s. 180).

2.3 Mezinárodní účetní standard 29

Jediný přímo vytvořený standard věnující se předělání výkazů vydal Výbor pro mezinárodní účetní standardy (IASB = Accounting Standards Committee) v podobě IAS 29.

Mezinárodní účetní standard 29 – Vykazování v hyperinflačních ekonomikách se zabývá úpravou účetních výkazů v době hyperinflace. Použití metody přepracování účetních výkazů lze najít v IFRIC 7, který slouží jako výklad mezinárodního účetního výkazu IAS 29.

Nicméně, tento standard se věnuje pouze ekonomikám, které se nachází v tzv. hyperinflaci. Podle teorie výše, konkrétně v kapitole 1.2 – Formy a typy inflace, je hyperinflace definovaná v případě, že její inflace dosahuje tří až čtyřciferných čísel. Tento standard neurčuje konkrétní absolutní míru, která by určovala, že daná ekonomika se nachází v hyperinflaci. Uvádí pět ukazatelů, podle kterých se daná země zařídí a usoudí sama, zda tyto podmínky splňuje a bude na základě těchto skutečností přepracovávat účetní závěrku:

- „obyvatelstvo dává přednost držení svého bohatství v nepeněžních aktivech nebo v relativně stabilní cizí měně. Částky držené v místní měně jsou ihned investovány, aby zůstala zachována kupní síla;

- obyvatelstvo uvažuje peněžní částky nikoliv v podmínkách místní měny, ale v podmínkách relativně stabilní zahraniční měny. Ceny mohou být stanoveny v této měně;
- prodeje a nákupy na úvěr se uskutečňují v cenách, které kompenzují očekávanou ztrátu z kupní síly během doby úvěrování, dokonce i když je toto období krátké;
- úrokové sazby, mzdy a ceny jsou spojeny s cenovým indexem a
- kumulativní míra inflace v průběhu tří let se blíží nebo převyšuje 100 %.“
(Mezinárodní účetní standard 29, 2009).

2.4 Způsoby přepracování účetní závěrky

Vzhledem k inflaci se uvažuje nad tím, že by se vykazovala také přepracovaná účetní závěrka, aby vykázané informace o dané firmě co nejvíce odrážela věrný obraz reality. Nicméně tento nápad není zakotvený nikde v žádném zákoně a pouze se diskutuje, jak by se to mohlo provádět. Existují tři navržené typy pro úpravu finálních částek:

- historické ceny upravit podle změn obecné cenové hladiny,
- historické ceny nahradit současnými (reprodukčními) cenami nebo
- historické ceny nahradit současnými cenami a upravit podle cenové hladiny
(Davidson a kol., 1976, s. 2).

Tyto tři způsoby budou ve vlastní práci autora probírány se třemi odborníky, se kterými bude proveden expertní rozhovor.

2.4.1 Historické ceny upraveny podle obecné cenové hladiny

Historické ceny jsou v účetnictví vedeny v peněžních jednotkách. Tyto peněžní jednotky zůstávají v čase stabilní, tzn. částka, ve které byla daná účetní operace zaznamenána, se v čase nemění. Nicméně se změnou cenové hladiny měrné jednotky porušují tuto zásadu a mění se i kupní síla měny. Tento způsob navrhuje řešení přepočtem historických měrných jednotek na jednotky všeobecné kupní síly a měl by zajistit jednotnou měrnou jednotku. Pro tuto úpravu bude potřeba měření všeobecné kupní síly, ale každý stát má statistické úřady, které tyto údaje zpracovávají a pravidelně veřejně vykazují (Davidson a kol., 1976, s. 2).

2.4.2 Historické ceny nahrazeny současnými cenami

Při tomto způsobu při sestavování účetní závěrky se používají aktuální ceny konkrétní položky, např. hmotného majetku, akcií, nákladů či výnosů. Tato úprava přinese jiné výsledky, než způsob předchozí, který přepracovával účetní výkazy pomocí cenového indexu (Davidson a kol., 1976, s. 3).

2.4.3 Historické ceny nahrazeny současnými cenami a upraveny o obecnou cenovou hladinu

Tento způsob je z těchto tří nejnáročnější, protože je to kombinace dvou způsobů předchozích. Musí se sledovat jak cenové indexy, tak aktuální ceny položek. V případě, že současná cena majetku převyšuje cenu, která by byla vypočtená v souvislosti se zvýšenou inflací, vzniká společnosti zisk z držby. V opačném případě majetek ztrácí na hodnotě oproti ceně, která byla stanovena pomocí cenové hladiny, a společnosti vzniká ztráta z držby (Davidson a kol., 1976, s. 4).

3 Analýza inflace v zemích EU za pandemie Covid-19

Tato kapitola je zaměřena na vývoj inflace v zemích EU v letech 2018-2023. Analýza má za cíl ukázat, jaký vliv měla pandemie covid-19 na inflaci v dané zemi a určit její příčiny. První část je zaměřená na inflaci v ČR, která bude rozebrána podrobněji. Pro každý rok, tj. pro roky 2018-2023, bude sestavena tabulka na měsíční bázi, kde bude vidět, jak se inflace zvyšovala či snižovala každý měsíc v dané složce spotřebního koše oproti stejnému období předchozího roku. Na základě prognóz a komentářů vydaných Českou národní bankou, budou popsány všechny vlivy, které na inflaci v rozmezí zkoumané doby působily. Po komparaci vlivů následuje analýza časové řady. Druhá část se zaměří na inflaci v rámci Evropské unie. Zde budou porovnány státy mezi sebou a poté bude následovat analýza časové řady.

3.1 Inflace v ČR

Období 2018-2023 bylo vybráno na základě pandemie Covid-19, která začala ke konci roku 2019. V roce 2020 postihla celý svět a následky této nemoci si svět nese do dnešní doby.

3.1.1 Analýza inflace ČR v roce 2018

Podle prognózy měl být rok 2018 silným rokem. V roce 2017 se Česká republika umístila v prvních deseti hlavních obchodních partnerů evropské ekonomiky. Míra zaměstnanosti se pohybovala na nejvyšší úrovni a už ji nebylo možné zvyšovat. Proto měl růst HDP záviset na zvýšení produktivity.

Co se inflace týče, předpovídal se stabilní vývoj lehce nad 2% cílem, nicméně struktura cenového vývoje se měla změnit. Měly se zlevnit ceny potravin a stravování, a naopak měly zdražit energie a ropa. Z tohoto důvodu se předpokládá, že ČNB se rozhoduje ke zpřísnění měnové politiky, konkrétně ke zvýšení repo sazby (Česká bankovní asociace, 2018).

Tabulka níže vykazuje měsíční vývoj meziroční inflace v jednotlivých částech spotřebního koše v roce 2018, tzn. hodnota vyčíslená pro daný měsíc odpovídá procentnímu nárůstu inflace oproti stejnému měsíci předchozího období.

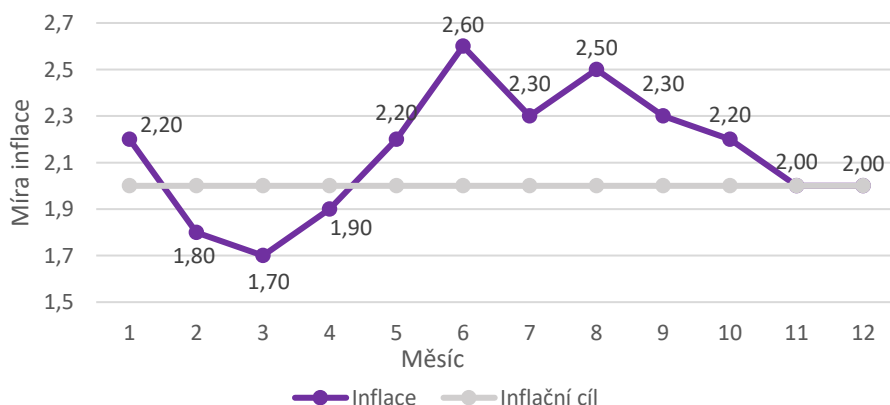
Tabulka 1: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2018

2018 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	4,5	2,3	1,9	1,8	2,4	2,7	-0,1	0,6	1,3	0,2	-1,2	-0,6
Alkoholické nápoje, tabák	3,2	2,3	2,0	3,8	3,6	3,5	2,9	2,3	3,3	3,2	3,2	2,8
Odivání a obuv	-0,5	-0,1	-0,2	-0,8	-1,4	-0,9	-1,3	-1,4	-1,5	-2,0	-1,4	-1,5
Bydlení, voda, energie, paliva	2,3	2,3	2,3	2,5	2,5	2,8	2,9	3,2	3,4	3,5	3,9	4,0
Bytové vybavení, ...	0,6	1,3	1,0	1,1	1,5	1,3	1,7	2,1	1,6	2,0	1,6	1,8
Zdraví	4,0	3,8	3,8	3,8	3,9	3,7	3,6	3,8	3,2	3,6	3,4	3,4
Doprava	1,0	1,1	1,1	1,5	2,9	4,6	5,4	4,8	3,2	3,3	2,9	1,6
Pošty a telekomunikace	-1,2	-2,3	-2,4	-2,2	-2,2	-1,8	-1,6	-1,5	-1,4	-0,9	-0,8	-0,8
Rekreace a kultura	0,4	0,4	0,7	0,8	0,5	0,5	3,1	3,0	0,4	0,3	0,4	0,8
Vzdělávání	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	2,2	2,2	2,2	2,3
Stravování a ubytování	3,8	3,4	3,4	3,5	3,6	3,6	3,6	3,6	3,1	3,5	3,8	3,8
Ostatní služby a služby	0,8	1,4	2,1	1,9	2,5	2,8	2,9	3,8	4,1	4,1	4,0	4,1
Úhrn	2,2	1,8	1,7	1,9	2,2	2,6	2,3	2,5	2,3	2,2	2,0	2,0

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Pro přehlednost je úhrn celkové inflace v jednotlivých měsících znázorněn na grafu níže. Graf ukazuje celkový vývoj inflace v roce 2018.

Graf 1: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2018

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

V první čtvrtině roku inflace klesla pod inflační cíl. To bylo způsobeno menším růstem cen potravin a regulovaných cen, tzn. energií a ropy. Dále se rok 2018 pohyboval

přibližně tak, jak ČNB očekávala. Nejvíce kolísavými položkami byly potraviny a ropa, která je zahrnutá ve skupině „bydlení, voda, energie, paliva“.

V září 2018 nastal lehký propad inflace kvůli zavedení slev na jízdném na autobusové a železniční dopravě pro vybrané skupiny obyvatelstva (Česká národní banka, 2018a). Od 1.9.2018 děti od 6 do 18 let, studenti od 18-26 let a senioři od 65 do 70 let dostaly 75% slevu na plnohodnotném jízdném (Vláda ČR, 2018).

V listopadu nastává ještě jeden menší propad inflace z důvodu poklesu ceny ropy na světových trzích (Česká národní banka, 2018b).

3.1.2 Analýza inflace ČR v roce 2019

Rok 2019 měl být podle prognóz podobný jako rok 2018, tzn. inflace by se měla pohybovat kolem dvouprocentního cíle ČNB.

Tabulka níže vykazuje měsíční vývoj meziroční inflace v jednotlivých částech spotřebního koše v roce 2019.

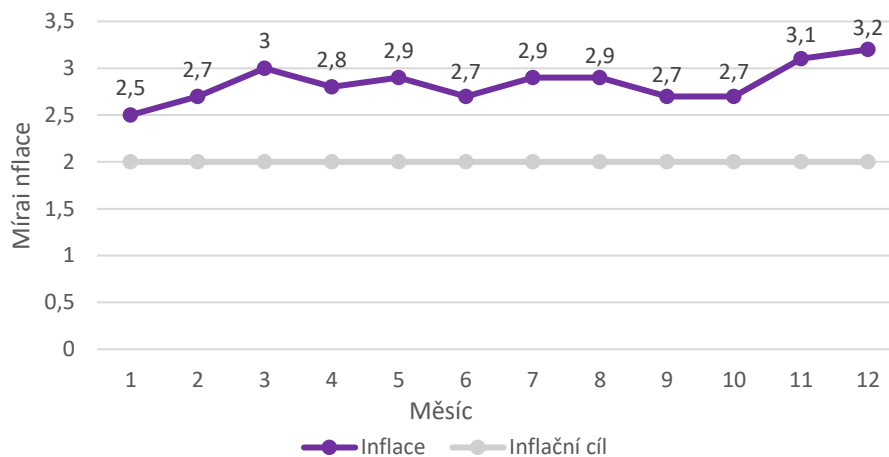
Tabulka 2: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2019

2019 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	-0,2	1,3	1,9	1,8	2,8	2,7	4,1	3,9	2,5	2,8	5,4	4,8
Alkoholické nápoje, tabák	3,2	3,2	3,6	1,1	2,3	1,8	1,2	2,4	2,0	1,9	1,7	1,9
Odivání a obuv	-0,7	-1,2	-1,5	-2,1	-1,9	-1,8	-1,6	-1,3	-1,6	-0,8	-0,8	0,6
Bydlení, voda, energie, paliva	4,9	5,4	5,9	5,8	5,8	5,5	5,5	5,2	5,0	4,9	5,0	5,1
Bytové vybavení, ...	1,1	1,4	1,7	0,8	1,1	1,5	1,6	1,2	1,4	1,8	2,4	2,0
Zdraví	3,6	3,5	3,8	3,7	3,4	3,4	3,1	2,9	3,1	3,0	2,5	2,1
Doprava	0,8	0,1	0,9	1,7	0,9	-0,1	-0,7	-0,3	0,5	0,3	-0,1	1,2
Pošty a telekomunikace	-1,0	-1,3	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3	-1,4	-1,4	-1,6	-2,0	-4,1	-4,1
Rekreace a kultura	1,9	2,2	1,0	0,9	0,8	1,4	1,7	1,9	1,5	2,0	2,2	2,2
Vzdělávání	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	3,8	3,8	3,8	3,8
Stravování a ubytování	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9	4,1	4,2	4,4	4,8	4,6	4,6	4,8
Ostatní služby a služby	4,7	4,2	4,0	4,3	4,2	3,8	3,8	3,6	3,6	3,3	3,4	2,9
Úhrn	2,5	2,7	3,0	2,8	2,9	2,7	2,9	2,9	2,7	2,7	3,1	3,2

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Pro přehlednost je úhrn celkové inflace v jednotlivých měsících znázorněn na grafu níže. Graf ukazuje celkový vývoj inflace v roce 2019.

Graf 2: Míra inflace v ČR v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Hned v lednu 2019 se inflace dostala blíže k horní hranici tolerančního pásma dvouprocentního cíle, tj. ke 3 %. V březnu už této hranice dosáhla z důvodu silné poptávky způsobenou růstem mezd a zvyšujícím se cenám za energie a nájmy. Dalším důvodem bylo zvýšení cen potravin rychleji, než se v prognóze očekávalo. To přetrvávalo skoro celý rok. Doznívaly důsledky špatné úrody potravinářských komodit ze suchého a horkého léta z roku 2018. Důvodem zvyšování inflace byl také růst mezd, kvůli kterým se domácnosti stávaly bohatšími a vzrůstala poptávka na trhu. Velký podíl na inflaci, která se ke konci roku 2019 dostala dokonce nad horní toleranční hranici, může také zvýšení světových cen energetických surovin, kvůli kterým se zvýšily ceny elektřiny, tepla a plynu (Česká národní banka, 2019).

3.1.3 Analýza inflace ČR v roce 2020

Na začátku roku ještě analytici předpokládali, že růst cen v průběhu roku 2020 zpomalí a ustálí se na cílových 2 %. V únoru byla inflace dokonce 3,7 % z důvodu zvyšování cen bydlení (Česká bankovní asociace, 2020a).

Stále také doznívala špatná úroda v době velkého horka a zvyšující se ceny masa kvůli nákaze prasečího moru z roku 2019 (Česká národní banka, 2020a). Tento mor vznikl v Číně v roce 2019 a rozšířil se do všech okolních zemí. Světové ceny vepřového masa se kvůli epidemii zvýšily až o 40 procent (Elcić, S., 2019).

Tabulka níže vykazuje měsíční vývoj meziroční inflace v jednotlivých částech spotřebního koše v roce 2020, tzn. hodnota vyčíslená pro daný měsíc odpovídá procentnímu nárůstu inflace oproti stejnému měsíci předchozího období.

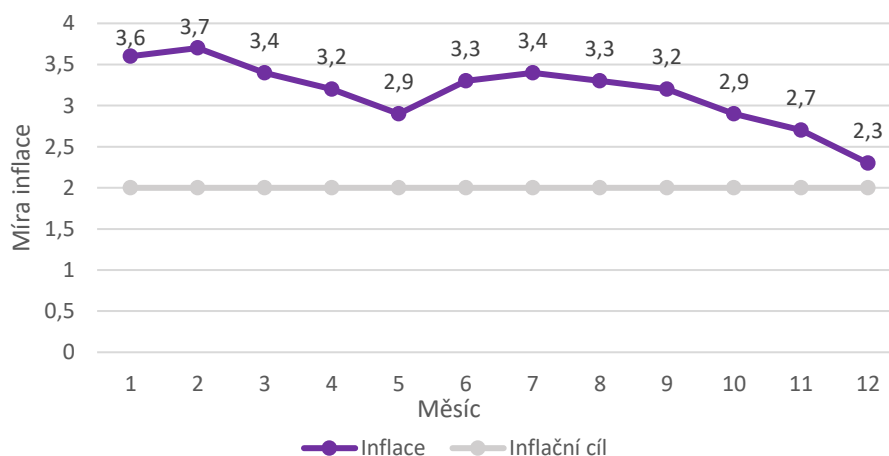
Tabulka 3: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2020

2020 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	6,3	5,5	6,4	7,8	6,3	5,4	4,4	4,1	3,4	3,2	1,9	-0,1
Alkoholické nápoje, tabák	3,5	3,1	3,8	4,3	5,8	9,6	10,5	9,9	10,3	9,4	9,7	10,7
Odivání a obuv	1,3	4,3	4,9	3,6	2,9	3,7	4,4	4,4	4,6	4,2	3,7	2,2
Bydlení, voda, energie, paliva	4,6	4,2	3,8	3,5	3,2	3,0	2,9	2,6	2,5	1,6	1,4	1,2
Bytové vybavení, ...	2,2	2,9	2,1	3,3	3,1	3,3	3,2	3,2	3,2	3,2	2,3	2,8
Zdraví	1,6	1,8	1,3	1,2	1,9	2,3	2,6	2,5	3,1	2,8	3,3	3,2
Doprava	2,3	2,7	0,1	-3,8	-3,9	-2,6	-0,6	-0,1	0	0,5	0,7	0,6
Pošty a telekomunikace	-4,0	-3,8	-4,7	-4,9	-4,1	-4,1	-3,9	-4,0	-3,5	-3,2	-1,4	-1,2
Rekreace a kultura	2,0	2,1	2,3	2,0	1,8	2,0	2,2	1,9	2,6	2,4	2,5	2,5
Vzdělávání	4,0	4,0	4,1	4,1	4,0	4,1	4,1	4,1	3,0	2,9	3,0	3,0
Stravování a ubytování	5,3	5,6	5,5	5,1	5,1	5,0	5,0	4,9	4,7	4,5	4,3	4,1
Ostatní služby a služby	3,4	3,7	4,0	3,4	3,2	3,8	3,4	3,5	3,4	3,4	3,4	3,9
Úhrn	3,6	3,7	3,4	3,2	2,9	3,3	3,4	3,3	3,2	2,9	2,7	2,3

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Graf č. 3 přehledně znázorňuje vývoj inflace v roce 2020.

Graf 3: Míra inflace v ČR v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

V průběhu roku přispělo také k růstu inflace zvýšení nepřímých daní z lihu, cigaret a hazardních her, které vyšlo v platnost 1.1.2019 (Česká národní banka, 2020b). Zvýšení se týkalo také doutníků, tabáku ke kouření, surového tabáku a zahříváných tabákových výrobků. Ve všech případech se jedná o navýšení přibližně o 10 % (Ministerstvo financí České republiky, 2019).

Při první vlně covid-19, která začala v březnu 2020, se velmi zvýšila poptávka po potravinách, a to se projevovalo na jejich zvyšujících se cenách. Dalším důvodem je také nedostatek pracovníků pracujících v zemědělství kvůli pandemii (Česká národní banka, 2020d).

V dubnu 2020 se Česká bankovní asociace rozhodla nevydat prognózu, kterou pravidelně zveřejňovala každé čtvrtletí z důvodu nedostatku informací o dopadu pandemie na ekonomiku ČR. Odborníci sestavující tyto prognózy diskutovali o faktorech, které budou mít dopad na vývoj ekonomiky. Jednalo se hlavně o obchodování v zahraničí, jak krize dopadne na jednotlivé segmenty a jak tyto segmenty ochránit (Česká bankovní asociace, 2020b).

Na snížení cen v březnu a dubnu 2020 má vliv nečekaný propad světové ceny ropy (Česká národní banka, 2020c), viz graf níže. Ještě na konci února hodnota ropy byla přibližně na 45 USD/barel. Ke konci března, v největším propadu ceny, stál barel přibližně 21 USD. V půlce dubna se cena barelu propadla dokonce na třetinu únorové ceny, tj. přibližně 14 USD (TradingView, n.d.).

Graf 4: Vývoj ceny ropy

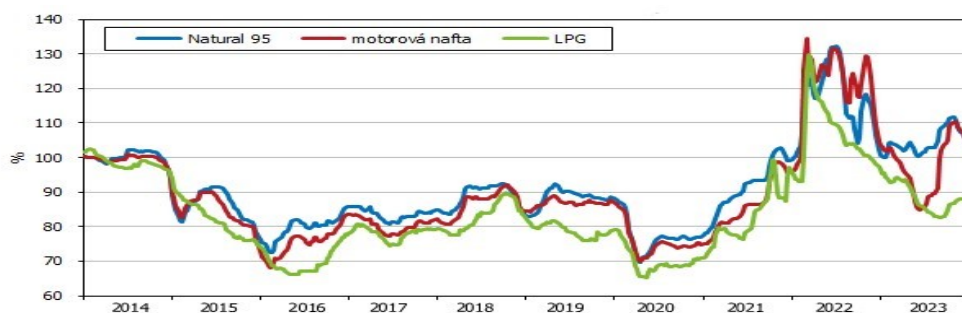
Zdroj: TradingView, n.d.

Z důvodu zastavení ekonomiky se snížila poptávka a hromadily se zásoby ropy na skladech. Ke zvýšení ceny došlo opět v květnu z důvodu uvolňování opatření ve světě a opětného „nastartování“ ekonomiky (Hansen, 2020).

Česká národní banka na situace ve světě reagovala uvolněním měnové politiky a zmírnila měnově-politické sazby na 0,25 %. V prognóze, která byla vydaná v červenci 2020, odborníci stále předpovídají, že se inflace ke konci roku bude blížit k 2,5 %, což se podle grafu č. 3 podařilo (Česká bankovní asociace, 2020c).

Ke snížení zpět do tolerančního pásma inflace přispěly nejvíce protiinflační dopady koronavirové krize v podmínkách velkého propadu domácí ekonomiky. Ke snížení inflace přispělo také výrazné snížení ceny pohonných hmot, viz graf č. 5. Vysvětlením je propad ceny ropy (graf č. 4), který úměrně souvisí s cenou pohonných hmot. Proti těmto faktům, které snižují inflaci dolů, stojí stále vysoké ceny potravin, které způsobila vysoká poptávka na začátku pandemie (Česká národní banka, 2020d).

Graf 5: Vývoj ceny pohonných hmot

Zdroj: Český statistický úřad, n.d.

V srpnu došlo ke zlomu a inflace se začala pomalu snižovat, ale stále setrvává nad horní hranou tolerančního pásma. Podle výpadku příjmu firem a zvyšujícím se nákladům se předpokládalo, že inflace bude nad horní hranou setrvávat až do konce roku, a to i přes hluboký pokles poptávky a celkové ekonomické aktivity. Naopak ke snížení inflace nejvíce přispívá mírnější zdražování cen potravin, jako je maso, ovoce a zelenina (Česká národní banka, 2020e).

3.1.4 Analýza inflace ČR v roce 2021

Po roce 2020, kdy ČNB udržovala měnovou politiku uvolněnou, bylo na čase začít uvažovat, zda vzhledem k inflaci, která se pohybovala nad horní toleranční hranicí cíle ČNB, nezvýšit měnové politické sazby. Od 1. ledna 2021 došlo ke zrušení superhrubé mzdy, kvůli čemuž zaměstnanci budou odvádět menší daň z příjmu, tzn. budou mít k dispozici vyšší disponibilní mzdu. V důsledku této události se očekávají silnější inflační

tlaky. Dalším důvodem, proč zvýšit úrokové sazby, je postupné uvolňování ekonomiky a stále doznívající dopady protiepidemických opatření (Česká bankovní asociace, 2021).

ČNB vyhláší tři úrokové sazby, tj. dvoutýdenní repo sazbu (2T), lombardní a diskontní sazbu. Za lombardní sazbu si komerční banky od ČNB mohou přes noc půjčit peněžní prostředky a tím si zvýšit likviditu. Tyto vypočtené úroky lombardní sazbou zaplatí komerční banky za půjčení. Diskontní sazba funguje naopak. Za tuto úrokovou sazbu komerční banky půjčují ČNB, tzn. peníze si u ČNB ukládají a snižují si likviditu (Česká národní banka, n.d.g).

Repo sazba se používá v případě, když ČNB stahuje peníze od komerčních bank a za to poskytuje cenné papíry se splatností 14 dnů (proto dvoutýdenní repo sazba). Po uplynutí splatnosti ČNB vykupuje cenné papíry zpět a vyplatí dané komerční bance hodnotu cenného papíru zvýšenou o úrok (MONETA Money Bank, n.d.)

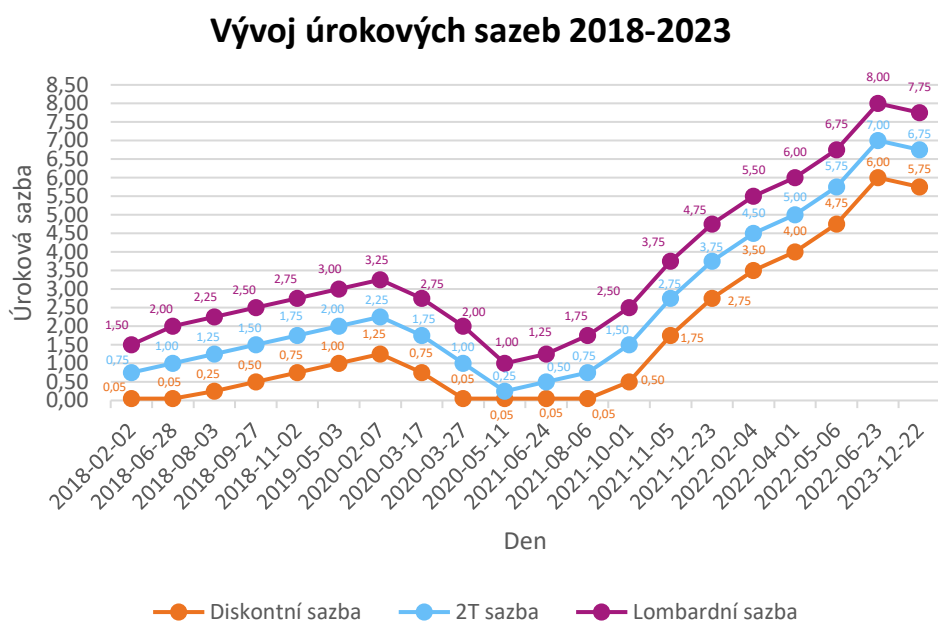
Tabulka 4: Vývoj úrokových sazeb 2018-2023

Datum	Diskontní sazba	2T sazba	Lombardní sazba
02.02.2018	0,05	0,75	1,50
28.06.2018	0,05	1,00	2,00
03.08.2018	0,25	1,25	2,25
27.09.2018	0,50	1,50	2,50
02.11.2018	0,75	1,75	2,75
03.05.2019	1,00	2,00	3,00
07.02.2020	1,25	2,25	3,25
17.03.2020	0,75	1,75	2,75
27.03.2020	0,05	1,00	2,00
11.05.2020	0,05	0,25	1,00
24.06.2021	0,05	0,50	1,25
06.08.2021	0,05	0,75	1,75
01.10.2021	0,50	1,50	2,50
05.11.2021	1,75	2,75	3,75
23.12.2021	2,75	3,75	4,75
04.02.2022	3,50	4,50	5,50
01.04.2022	4,00	5,00	6,00
06.05.2022	4,75	5,75	6,75
23.06.2022	6,00	7,00	8,00
22.12.2023	5,75	6,75	7,75

Zdroj: vlastní zpracování podle České národní banky (n.d.h); České národní banky (n.d.i); České národní banky (n.d.j)

Čísla z tabulky jsou graficky znázorněna přehledně v grafu níže.

Graf 6: Vývoj úrokové sazby 2018-2023

Zdroj: vlastní zpracování podle České národní banky (n.d.h); České národní banky (n.d.i); České národní banky (n.d.j)

Tabulka a graf výše představují hodnoty úrokových sazeb, které ČNB od roku 2018 do konce roku 2023 vyhlášovala. Je zde vidět fakt, že v roce 2020 držela ČNB měnovou politiku uvolněnou. Před rokem 2017 byla naposled změněna úroková sazba v roce 2012.

Tabulka níže vykazuje měsíční vývoj meziroční inflace v jednotlivých částech spotřebního koše v roce 2021.

Tabulka 5: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2021

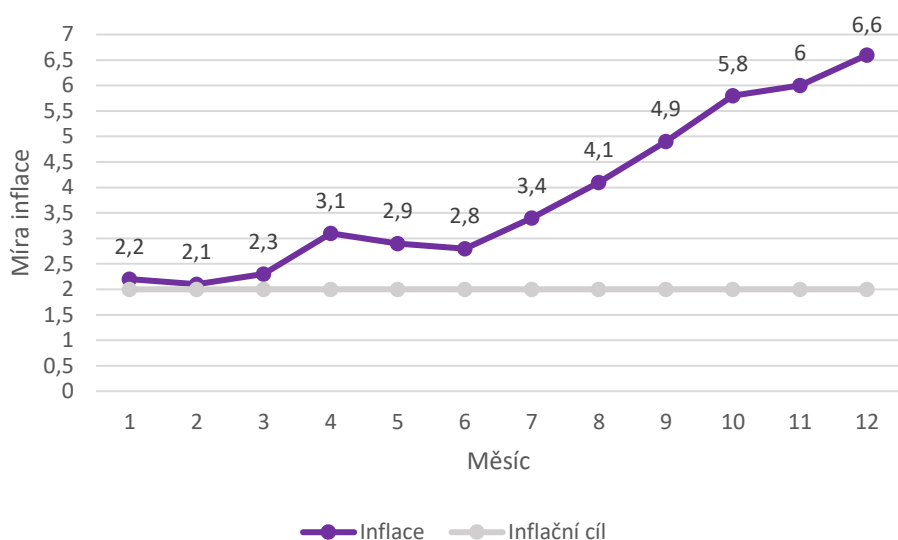
2021 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	0,6	0,6	-0,3	-0,1	-1,3	-1,0	0,8	1,6	1,9	0,9	2,0	4,1
Alkoholické nápoje, tabák	9,3	10,5	9,9	13,0	9,8	6,7	6,1	6,6	6,9	8,6	7,9	6,7
Odívání a obuv	4,0	2,4	1,8	1,6	2,9	4,1	6,0	8,1	9,4	10,5	12,4	15,0
Bydlení, voda, energie, paliva	0,6	0,7	0,6	0,9	1,3	1,8	2,5	3,5	4,7	7,4	4,7	4,8
Bytové vybavení, ...	3,0	1,9	1,6	2,1	1,9	2,3	2,9	3,7	4,4	4,5	6,7	7,1
Zdraví	4,0	3,8	3,7	3,6	3,5	3,3	3,1	3,1	3,0	3,3	3,8	4,5
Doprava	0,7	1,5	5,2	9,1	9,6	8,7	8,2	8,6	9,6	11,6	13,5	14,1
Pošty a telekomunikace	-1,2	-1,2	-0,1	0,1	-0,5	-0,5	-0,7	-0,5	-0,9	-0,8	-0,4	-0,2

Rekreace a kultura	2,1	1,0	1,0	1,4	2,2	2,4	2,0	3,2	4,2	4,6	5,4	5,9
Vzdělávání	2,9	2,8	2,7	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	1,3	1,5	1,4	1,4
Stravování a ubytování	3,4	2,9	2,7	2,7	2,6	3,3	4,0	4,7	5,0	5,7	7,1	7,6
Ostatní služby a služby	3,3	2,9	2,7	2,5	3,1	2,9	3,0	3,6	4,1	3,7	4,7	5,2
Úhrn	2,2	2,1	2,3	3,1	2,9	2,8	3,4	4,1	4,9	5,8	6,0	6,6

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Graf níže znázorňuje přehledně vývoj inflace v roce 2021.

Graf 7: Míra inflace v ČR za rok 2021

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Na začátku roku ekonomové předpokládali, že se inflace bude celý rok pohybovat lehce nad inflačním cílem. Stále sice přetrvávají velké nejistoty kvůli vrcholící pandemii, ale po zbytek roku se by se Česká republika měla z této krize zotavovat (Česká národní banka, 2021a).

Nicméně na jaře 2021 se začaly opět zvedat ceny pohonných hmot tak, že to překvapilo i samotný analytiku. Naproti tomu inflaci brzdí nízká domácí poptávka (Česká národní banka, 2021b).

V červenci 2021 se inflace opět vyhoupla nad horní hranu tolerančního pásma, zejména v důsledku povolení protipandemických opatření. Dochází ke zvyšování cen zboží a služeb, kdy si poskytovatelé částečně kompenzují ztráty na tržbách z doby uzavírek stovky podniků. K růstu tržeb přispívá také tzv. imputované nájemné, které je taženo růstem cen nemovitostí a cen ve stavebním průmyslu (Česká národní banka, 2021c).

Imputované nájemné měří náklady na vlastnické bydlení. To se poté zahrnuje do indexu spotřebitelských cen (Novotný, 2020).

Také se významně zdražují ceny v restauracích, které za doby pandemie patřily k jedním z nejvíce postižených podniků. Roste cena materiálu a surovin, a to opět přispívá k celkovému růstu cen. Dochází také ke zpřísnování měnové politiky, což je vidět na grafu č. 6 (Česká národní banka, 2021d).

Zvyšování cen má také na svědomí růst cen průmyslových výrobků ve světě. Kvůli nedostatku materiálu a velké poptávce rychle roste cena materiálu a podniky jsou nuceny své ceny zvýšit také. V celém světě z důvodu nedostatku materiálu dochází k výpadkům v globálních výrobních a dodavatelských řetězcích (Česká národní banka, 2021e).

Ministerstvo financí České republiky se v návaznosti na vysoké ceny za energie, což má nemalý dopad na rodinné rozpočty, rozhodla v listopadu a v prosinci o prominutí DPH, konkrétně u elektřiny a plynu. Tato skutečnost sníží ceny za tyto dvě položky a bude táhnout inflaci níže (Ministerství financí České republiky, 2021).

Nabídkové inflační šoky jsou tak vysoké, že i přes zvyšování úrokových sazeb, viz graf č. 7, se inflace v prosinci 2021 vyšplhala až na 6,6 %.

3.1.5 Analýza inflace ČR v roce 2022

Podle hlavního ekonoma České bankovní asociace Jakuba Seidlera, do roku 2022 se vstupuje s plno nejistot a rizik. Pokračuje energetická krize, problémy v dodavatelských řetězcích, rostoucí inflace dopadající na všechny domácnosti a firmy a v neposlední řadě se objevují nové varianty koronaviru (Česká bankovní asociace, 2022).

Tabulka níže prezentuje vývoj inflace v jednotlivých složkách spotřebního koše za rok 2022.

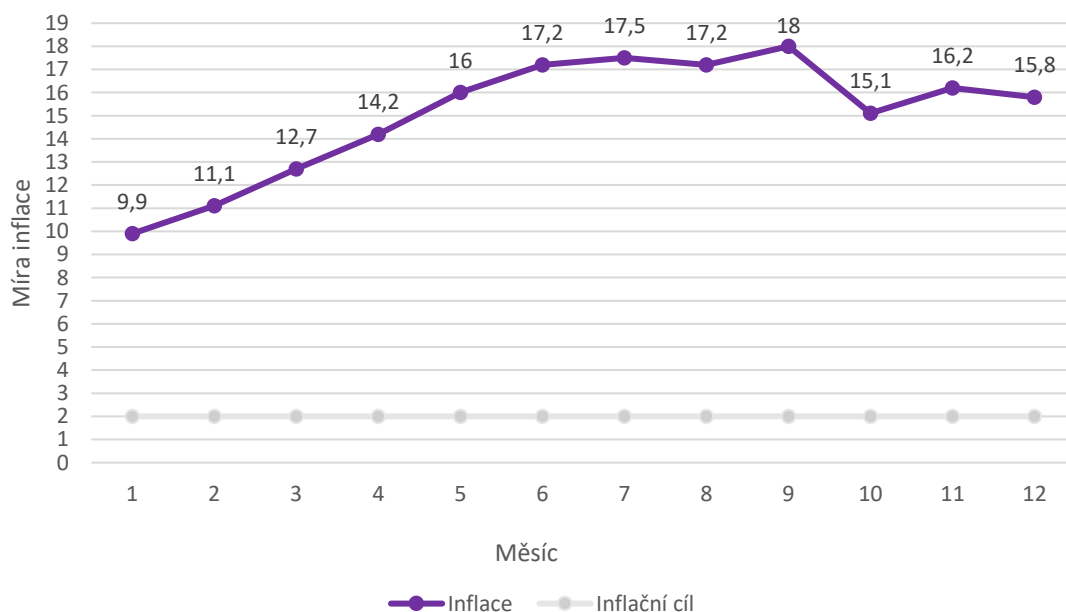
Tabulka 6: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2022

2022 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	5,4	6,9	7,7	10,7	15,1	18,0	19,3	19,6	21,0	25,1	26,0	25,5
Alkoholické nápoje, tabák	6,7	7,1	7,6	4,6	5,8	6,4	6,2	6,6	6,0	5,8	6,5	5,8
Odivání a obuv	15,9	16,7	18,3	19,3	20,8	19,9	19,6	18,8	18,7	18,5	18,2	17,9
Bydlení, voda, energie, paliva	14,4	16,0	17,6	20,0	21,3	22,8	23,1	22,9	24,9	11,1	16,9	17,0
Bytové vybavení, ...	8,0	8,7	10,7	10,6	12,0	12,4	13,3	13,3	14,5	14,3	13,0	12,6
Zdraví	5,8	6,9	7,7	8,0	8,4	8,9	9,2	9,5	8,5	8,9	10,0	9,9
Doprava	14,6	15,3	21,6	21,5	22,6	24,0	23,0	19,1	17,0	16,6	13,6	9,2
Pošty a telekomunikace	0	0	-0,1	-0,1	-0,1	0	0,4	0,5	1,0	2,0	2,1	2,2
Rekreace a kultura	7,1	8,6	9,9	10,5	10,9	12,6	12,5	12,3	12,9	13,2	13,1	13,4
Vzdělávání	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0	7,5	7,4	7,5	7,5
Stravování a ubytování	10,5	12,0	14,5	18,9	22,2	23,1	23,5	24,1	25,3	25,9	25,3	25,5
Ostatní služby a služby	5,8	6,6	7,4	9,3	9,6	10,1	11,1	11,1	11,9	13,4	12,3	12,5
Úhrn	9,9	11,1	12,7	14,2	16,0	17,2	17,5	17,2	18,0	15,1	16,2	15,8

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Graf níže znázorňuje přehledně vývoj inflace v roce 2022.

Graf 8: Míra inflace v ČR za rok 2022

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Inflace ke konci roku 2022 nabrala na vzrůstu a v prognóze na první čtvrtletí se předpokládá, že se inflace dostane až k 10% hranici. Příčiny růstu inflace jsou stále stejné – rostoucí ceny potravin, energií souvisejících s bydlením, pohonných hmot, zdražování zboží a služeb související s osobními a materiálovými náklady firem. Nově se k tomu přidává navýšení cen energií o odpuštěné DPH (Česká národní banka, 2022a).

V březnu přibyl další inflační šok, který velmi silně tlačil inflaci vzhůru. Ke konci února, konkrétně 24. února 2022, ruská armáda zahájila invazi na Ukrajinu (Česká národní banka, 2022b). To způsobilo růst ceny energií a zboží dále vzhůru. Na konci května 2022 se Evropská rada rozhodla, že přestane od Ruska odebírat ropu, plyn a uhlí a tím přestane být závislá na dodávkách fosilních paliv z této oblasti. Rusko také vzhledem k sankcím rozhodlo, že přestane dodávat plyn do Evropské unie. Zvýšení cen fosilních paliv způsobilo rekordně vysoké ceny elektřiny (Evropská rada, Rada Evropské unie, n.d.a).

Graf níže prezentuje cenu zemního plynu. Ještě na konci roku 2021 plyn stál 80,43 EUR/MWh. V březnu se cena dostala až na 227,2 EUR/MWh.

Graf 9: Vývoj ceny zemního plynu

Zdroj: Zdroj: OENERGETICE.cz, n.d.b

Graf níže vykazuje cenu elektřiny. Zde je potvrzen fakt, že cena elektřiny se odvíjí od ceny fosilních paliv.

Graf 10: Vývoj ceny elektřiny

Zdroj: OENERGETICE.cz, n.d.a

Na zvýšení cen potravin přispívá také to, že Ukrajina bývala jedním z předních vývozců pšenice. Po invazi ruská vojska blokovala několik měsíců ukrajinský přístav v Černém moři, ze kterých se obiloviny rozvážely převážně do rozvojových zemí. Zablokování vývozu obilovin způsobilo skokový nárůst cen. Snížení poté pomohlo tzv. Černomořská obilná iniciativa, kdy byla sepsána dohoda o bezpečném vyvezení obilovin přes Černé moře, ta byla ale podepsána až v červenci 2022. Mezitím pomohla EU vytvořit pozemní trasy, které pomáhaly do určité míry zemědělské produkty z Ukrajiny vyvézt. Graf níže přehledně ukazuje vývoj ceny obilovin a olejnin v průběhu ruské invaze (Evropská rada, Rada Evropské unie, n.d.b).

Graf 11: Vývoj ceny obilovin a olejnin

Zdroj: Evropská rada, Rada Evropské unie, n.d.b

Inflace zpomalila až v srpnu 2022, kdy došlo ke zpomalení růstu cen. Nicméně v tomto období stále přetrvává nejistota v dodávkách plynu z Ruska, a to způsobuje mimořádné hodnoty za plyn.

Významný pokles inflace je znát v říjnu 2022. Vláda zavedla úsporný tarif, který uvedla v platnost 1. října 2022. Zavedla to z důvodu velmi vysokých záloh na elektřinu, které přišly domácnostem i podnikům. Tyto zálohy leckdy vzrostly mnohonásobně a některým domácnostem hrozila energetická chudoba. O úsporný režim nemusely domácnosti nijak žádat. Byl přiznán každé, která měla smlouvu s dodavatelem elektřiny. Státní podpora se tedy projevila už na říjnových zálohách (Mečířová, 2022). V případě nezavedení tohoto tarifu by říjnová inflace byla o 3,5 % vyšší (Česká národní banka, 2022d).

Další vliv na snížení inflace má snížení spotřební daně z benzínu a nafty. Vláda se rozhodla snížit spotřební daň u nafty o 1,5 Kč/l. Snížená sazba byla aplikována už v červnu 2022, ale avizovalo se, že počátkem října dojde k jejímu zvýšení. Vláda tuto sníženou hodnotu prodloužila až do konce roku 2022 a spotřební daň u nafty se ustálila na 8,45 Kč/l.

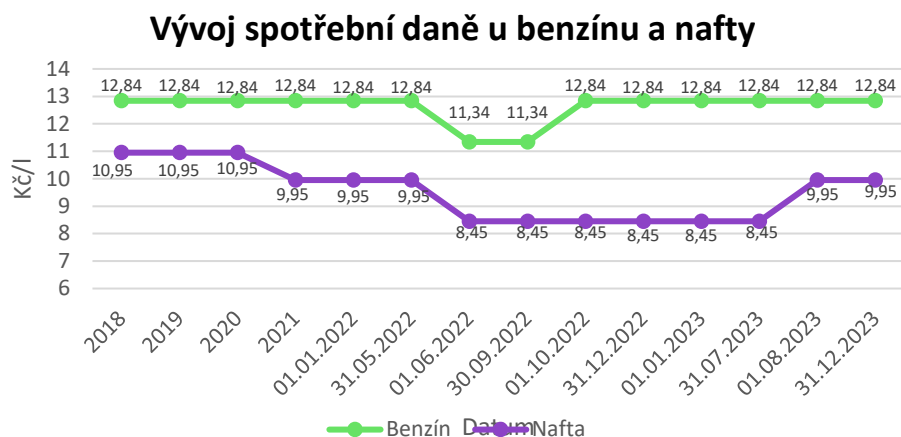
Tabulka a graf níže ukazuje vývoj spotřební daně u nafty a benzínu.

Tabulka 7: Vývoj spotřební daně u benzínu a nafty

Benzín		Nafta	
Od – do	Cena za 1 l	Od – do	Cena za 1 l
1.10.2022-dosud	12,84	1.8.2023-dosud	9,95
1.6.2022-30.9.2022	11,34	1.6.2022-31.7.2023	8,45
1.1.2010-31.5.2022	12,84	1.1.2021-31.5.2022	9,95
1.1.2004-31.12.2009	11,84	1.1.2010-31.12.2020	10,95
		1.1.2004-31.12.2009	9,95

Zdroj: vlastní zpracování podle Kurzy.cz, n.d.b; Kurzy.cz, n.d.c

Graf 12: Vývoj spotřební daně u benzínu a nafty

Zdroj: Kurzy.cz, n.d.b; Kurzy.cz, n.d.c

U benzínu došlo ke snížení spotřební daně také na začátku června 2022 a spotřební daň se do konce září 2022 snížila na 11,34 Kč/l. V říjnu došlo k jejímu opětovnému zvýšení zpět na 12,84 Kč/l (Kurzy, n.d.a).

3.1.6 Analýza inflace ČR v roce 2023

Rok 2023 přináší opět plno nejistot. Inflace ke konci roku 2022 klesla kvůli úspornému tarifu, nicméně na začátek roku 2023 se inflace odhaduje opět na 16-19 % (Česká bankovní asociace, 2024).

Tabulka níže vykazuje měsíční vývoj meziroční inflace v jednotlivých částech spotřebního koše v roce 2023.

Tabulka 8: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2023

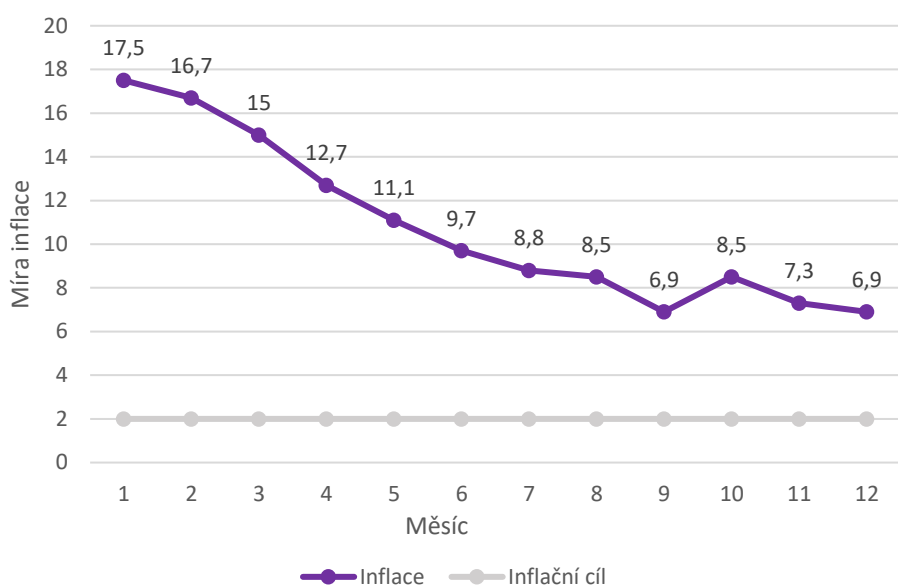
2023 v %	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Potraviny a nealko. nápoje	24,8	23,9	23,5	17,3	14,5	12,0	9,5	7,9	6,0	3,7	1,5	-0,3
Alkoholické nápoje, tabák	6,8	7,3	6,4	6,7	6,5	6,5	7,2	7,3	6,9	6,1	5,9	5,7
Odivání a obuv	16,3	15,3	14,3	13,1	12,1	11,2	11,1	10,9	9,2	7,9	7,4	6,1
Bydlení, voda, energie, paliva	24,3	22,2	20,1	17,6	16,1	14,4	13,2	12,7	8,9	19,6	17,0	16,8
Bytové vybavení, ...	12,6	13,2	11,9	12,0	10,4	8,7	6,5	5,5	3,7	3,3	2,6	2,3
Zdraví	9,7	9,5	9,4	9,9	9,6	9,0	9,0	9,0	8,8	9,2	6,2	6,6
Doprava	7,6	6,9	-0,6	-1,7	-4,4	-5,8	-5,7	-1,7	0,2	-2,2	-2,3	-0,2
Pošty a telekomunikace	2,2	2,4	2,9	3,8	3,9	3,9	5,0	4,7	4,3	3,3	3,2	3,6

Rekreace a kultura	13,5	14,1	14,4	12,9	11,7	10,6	10,4	9,8	8,7	7,7	6,9	6,0
Vzdělávání	7,2	7,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	6,5	6,5	6,4	6,4
Stravování a ubytování	23,3	22,6	21,2	17,5	15,0	13,8	12,8	11,8	10,3	9,2	8,8	8,5
Ostatní služby a služby	13,5	13,6	13,4	12,3	10,8	10,4	8,8	8,3	6,9	5,4	6,0	4,9
Úhrn	17,5	16,7	15,0	12,7	11,1	9,7	8,8	8,5	6,9	8,5	7,3	6,9

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024d)

Graf níže znázorňuje přehledně vývoj inflace v roce 2023.

Graf 13: Míra inflace v ČR za rok 2023

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

V návaznosti na úsporný tarif vláda schválila zastropování cen energií, které bude platit na celý rok 2023. Ten by měl pomoci všem domácnostem, malým a středním podnikům do 250 zaměstnanců a obratem do 1,25 miliardy korun, školám, vládním institucím, zdravotním a sociálním zařízením a dalším. Opět zákazníci nemusí řešit nic a dodavatelé jsou povinni poslat svým klientům, kterých se to týká, opravený rozpis záloh (Ministerstvo průmyslu a obchodu, n.d.).

Od února začíná inflace klesat a klesá až do září 2023. Důvodem k nižší inflaci je zpomalování růstu regulovaných cen v důsledku zastropování cen energií. Zpomaluje také růst potravin kvůli snižujícím se cenám světových agrárních komodit a domácích zemědělských výrobců. Ceny pohonných hmot mají též klesající tendenci kvůli meziročnímu srovnání s předchozím rokem, kdy ruská vojska zahájila invazi na Ukrajinu.

Zpomaluje zdražování služeb a zboží, imputované nájemné a dochází ke snižování cen ve stavebnictví. Vliv na snižování inflace má také zchlazení poptávky, která má za důsledek snížení marží výrobců a poskytovatelů služeb (Česká národní banka, 2023a).

Inflace v říjnu lehce stoupla, což je způsobeno zavedením úsporného tarifu z předchozího roku, který srovnávací základnu z roku 2022 snížil (Česká národní banka, 2023b).

Tabulka níže prezentuje vývoj inflace v jednotlivých složkách spotřebního koše za rok 2023.

Inflace se na konci roku 2023 dostala na hodnotu 6,9, což je ještě stále vysoko nad horní hranou tolerančního pásma.

3.1.7 Míra inflace 2018-2023

Tabulky, které byly rozebrány výše v podkapitolách, znázorňovaly měsíční inflaci. Tabulka níže shrnuje problematiku inflace v České republice na roční míře inflace.

Tabulka 9: Roční míra inflace v ČR 2018-2023

v %	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Potraviny a nealko. nápoje	1,3	2,8	4,5	0,8	16,7	11,5
Alkoholické nápoje, tabák	3,0	2,2	7,6	8,4	6,2	6,6
Odívání a obuv	-1,1	-1,2	3,7	6,5	18,6	11,1
Bydlení, voda, energie, paliva	3,0	5,3	2,9	2,8	19,0	16,8
Bytové vybavení, zařízení domácnosti; opravy	1,5	1,5	2,9	3,5	12,0	7,6
Zdraví	3,7	3,2	2,3	3,6	8,5	8,8
Doprava	2,8	0,4	-0,4	8,4	18,1	-1,0
Pošty a telekomunikace	-1,6	-1,9	-3,6	-0,6	0,7	3,6
Rekreace a kultura	1,0	1,6	2,2	3,0	11,4	10,5
Vzdělávání	1,7	2,7	3,7	2,3	3,8	7,0
Stravování a ubytování	3,6	4,2	4,9	4,3	21,0	14,2
Ostatní služby a služby	2,9	3,8	3,5	3,5	10,1	9,4
Úhrn	2,1	2,8	3,2	3,8	15,1	10,7

Zdroj: vlastní zpracování podle Českého statistického úřadu (2024a)

Rok 2018 a 2019, jak bylo popsáno, se ještě pohyboval u inflačního cíle nebo v tolerančním pásmu. Rok 2020 je považován za počátek pandemie a zde začaly působit silné inflační šoky. Nicméně jejich projev na inflaci trvá, a proto se ještě rok 2020 pohybuje lehce nad horní hranou tolerančního pásma. V roce 2021 už se tyto inflační

šoky na straně poptávky i nabídky začínají projevovat a inflace stoupá vzhůru. Nejhorší na tom byl rok 2022, kdy stále působily dopady pandemie, ale také na začátku roku ruská vojska zahájila invazi na Ukrajinu, což mělo negativní dopad na další oblasti, které způsobily rychlý růst cen, a tím pádem růst inflace. V roce 2023 se stále inflace nedostala na jednociferné číslo. Je zde znát působení dopadů pandemie a války na Ukrajině, ale ke konci roku už se České národní bance daří dostat ke blíže k tolerančnímu pásmu.

3.1.8 Analýza časové řady

Pro analýzu časové řady bylo prodlouženo zkoumané časové období od roku 2010 kvůli významným vnějším vlivům na inflaci v letech 2020-2023. Prodloužení časové řady přinese v případě trendové přímky přesnější výsledky. Pro tuto analýzu je použit bazický index, který vyjadřuje míru inflace přírůstkem indexu spotřebitelských cen k základnímu období, který je v dnešní době rok 2015 (=100).

Základní charakteristiky

Pro začátek jsou zde vyčísleny základní charakteristiky, které se mohou z těchto dat vypočítat, viz tabulka níže.

Tabulka 10: Základní charakteristiky časové řady

Rok	Bazický index (yt)	Absolutní přírůstek (Δy_t)	Tempo růstu (δ_t)
2010	93		
2011	94,8	1,8	1,94 %
2012	97,9	3,1	3,27 %
2013	99,3	1,4	1,43 %
2014	99,7	0,4	0,40 %
2015	100	0,3	0,30 %
2016	100,7	0,7	0,70 %
2017	103,1	2,4	2,38 %
2018	105,3	2,2	2,13 %
2019	108,3	3	2,85 %
2020	111,8	3,5	3,23 %
2021	116,1	4,3	3,85 %
2022	133,6	17,5	15,07 %
2023	147,8	14,2	10,63 %
Celkem		54,8	48,19 %
Průměrný přírůstek/tempo růstu		4,22	3,71 %

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Pro vyjádření míry dynamiky časové řady je důležité charakterizovat její základní rysy vývoje, např. absolutním přírůstkem. Ten říká, o kolik vzrostla hodnota v čase t oproti času $t-1$.

Absolutní přírůstek se vypočítá podle vzorce:

$$\Delta y_t = y_t - y_{t-1}, t = 2, 3, \dots, T, \quad (6)$$

kde:

- Δy_t = absolutní přírůstek,
- y_t = bazický index,
- y_{t-1} = předchozí bazický index.

Po dosazení pro rok 2011:

$$\Delta y_t = 94,8 - 93 = \mathbf{1,8}$$

Další roky se počítají stejně jako rok 2011.

Průměrný absolutní přírůstek se dále dá vypočítat z celkového absolutního přírůstku (Δy_t) vyděleného $T-1$, který říká, o kolik se v průměru změnila každá složka časové řady.

Vypočítá se podle tohoto vzorce:

$$\bar{\Delta y} = \frac{(y_2 - y_1) + (y_3 - y_2) + \dots + (y_T - y_{T-1})}{T-1} = \frac{\Delta y_t}{T-1}, \quad (7)$$

kde:

- $\bar{\Delta y}$ = průměrný absolutní přírůstek.

Po dosazení:

$$\bar{\Delta y} = \frac{(94,8 - 93) + (97,9 - 94,8) + \dots + (147,8 - 133,6)}{14 - 1} = \mathbf{4,22}$$

Pro vyjádření relativní dynamiky časové řady lze vypočítat **tempo růstu**, který říká, o kolik procent se změnil každý údaj časové řady oproti údaji předchozímu. Vypočítá se podle tohoto vzorce:

$$\delta_t = \frac{\Delta y_t}{y_{t-1}} = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}} = \frac{y_t}{y_{t-1}} - 1, T = 2, 3, \dots, T \quad (8)$$

Po vynásobení stem se dostane výsledek v %.

Po dosazení pro rok 2011 (ostatní roky se opět počítají stejně):

$$\delta_t = \left(\frac{94,8}{93} - 1 \right) * 100 = \mathbf{1,94 \%}$$

Průměrné tempo růstu se vypočítá z celkového tempa růstu vyděleného T-1:

$$\bar{\delta} = \frac{\left(\frac{y_2}{y_1}-1\right)+\left(\frac{y_3}{y_2}-1\right)+\dots+\left(\frac{y_t}{y_{t-1}}-1\right)}{T-1}, \quad (9)$$

Po dosazení:

$$\bar{\delta} = \frac{\left(\frac{94,8}{93}-1\right)+\left(\frac{97,9}{94,8}-1\right)+\dots+\left(\frac{147,8}{133,6}-1\right)}{14-1} = \mathbf{3,71 \%}$$

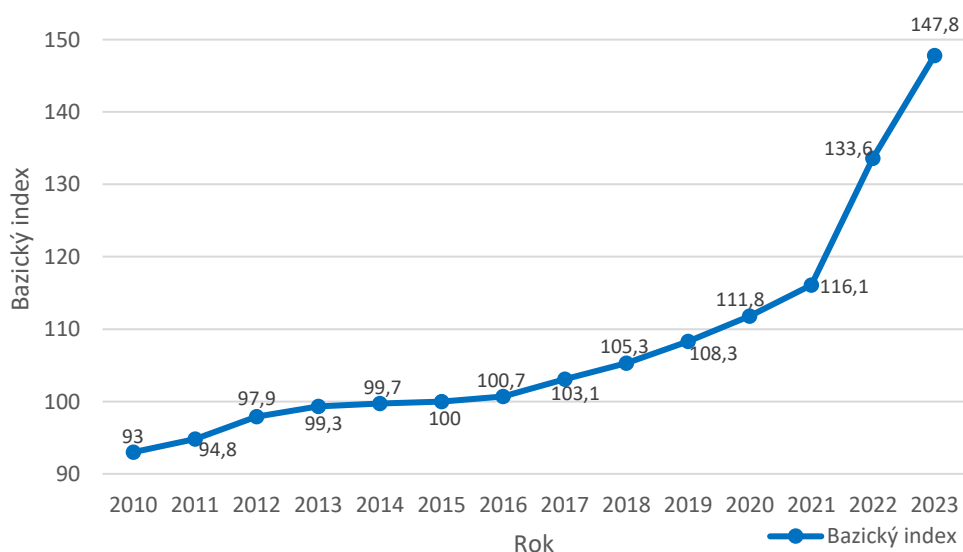
Dekompozice časové řady a křivka trendu

Dekompozice označuje rozklad časové řady na čtyři složky: trendová,

- cyklická,
- sezónní,
- nesystematická.

Trendovou a nesystematickou složku obsahuje každá časová řada. Sezónní složka se projevuje v krátkých časových obdobích. V případě inflace by musely zkoumané roky být vyjádřeny na měsíční bázi, aby se sezónní vlivy projevíly (na roční bázi se ztratí).

Graf 14: Časová řada bazického indexu inflace 2010-2023

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Dekompozice může být vyjádřena dvěma způsoby – pomocí multiplikativního typu (součin trendových složek). A v případě stabilnějších dat lze také použít typ aditivní (součet trendových složek).

Cyklická složka se naopak projevuje v dlouhém časovém období. Nejčastěji se spojuje s hospodářskými cykly. Ekonomika ČR před nástupem pandemie covid-19 vzrůstala, a to úzce s inflací souvisí. V takovém případě se zvyšuje poptávka a tím i inflace. Do roku 2019 je cyklická složka lehce viditelná, HDP v těchto letech rostlo a tím i inflace stoupala, ale pořád se držela na inflačním cíli stanoveném ČNB. To je také důvod, proč je inflační cíl stanoven na 2 %. V případě, že by se držela inflace na nule, ekonomika by nemohla růst. Nicméně v důsledku covidu a války na Ukrajině tato složka zaniká.

Obecný vzorec pro dekompozici je následující:

$$y_t = T_t * C_t * S_t * \varepsilon_t, \quad (10)$$

kde:

- T_t = trendová složka,
- C_t = cyklická složka,
- S_t = sezónní složka,
- ε_t = nesystematická složka.

Hodnoty časové řady významně rostou, proto bude dekompozice vyjádřena pomocí multiplikativního typu. V případě zkoumané časové řady rostoucího indexu se vynechá sezónní složka a cyklická, protože její projev se v této dlouhodobé analýze ztratí, tzn. trendová křivka bude ve tvaru:

$$y_t = T_t * \varepsilon_t, \quad (11)$$

Aby se dala vypočítat křivka trendu, v tomto případě exponenciální křivka trendu, musí se vyhladit data, aby se odfiltrovaly náhodné vlivy. Bude použito exponenciální vyrovnaní. Metoda je založena na myšlence, že uhlazená data mají větší váhu než data původní. Uhlazená data se přepočítává podle následujícího vzorce:

$$\hat{y}_t = \alpha * y_t + (1 - \alpha) * \hat{y}_{t-1}, \quad (12)$$

kde:

- $\hat{y}_t$ = uhlazená hodnota pro čas t ,
- α = vyhlazovací konstanta,

- y_t = původní hodnota časové řady,
- $\hat{y}_{t-1}$ = uhlazená hodnota v předchozím čase.

Konstanta α se pohybuje mezi 0 a 1. Platí, že se čím vyšší konstanta je, tím je vyhlazení větší a dává větší váhu na nová data a naopak. Vzhledem k velkým výkyvům v letech 2020-2023, je zvolena vyšší konstanta, konkrétně 0,7.

Pro první hodnotu platí: $\hat{y}_1 = y_1$

Tabulka 11: Uhlazené hodnoty časové řady přes exponenciální vyrovnání

Rok	Bazický index	Uhlazená hodnota
2010	93,00	93
2011	94,8	94,26
2012	97,9	96,81
2013	99,3	98,55
2014	99,7	99,36
2015	100	99,81
2016	100,7	100,43
2017	103,1	102,30
2018	105,3	104,40
2019	108,3	107,13
2020	111,8	110,40
2021	116,1	114,39
2022	133,6	127,84
2023	147,8	133,83

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Po dosazení pro rok 2010-2013:

$$2010: \hat{y}_{2010} = \mathbf{93}$$

$$2011: \hat{y}_{2011} = 0,7 * 94,8 + (1 - 0,7) * 93 = \mathbf{94,26}$$

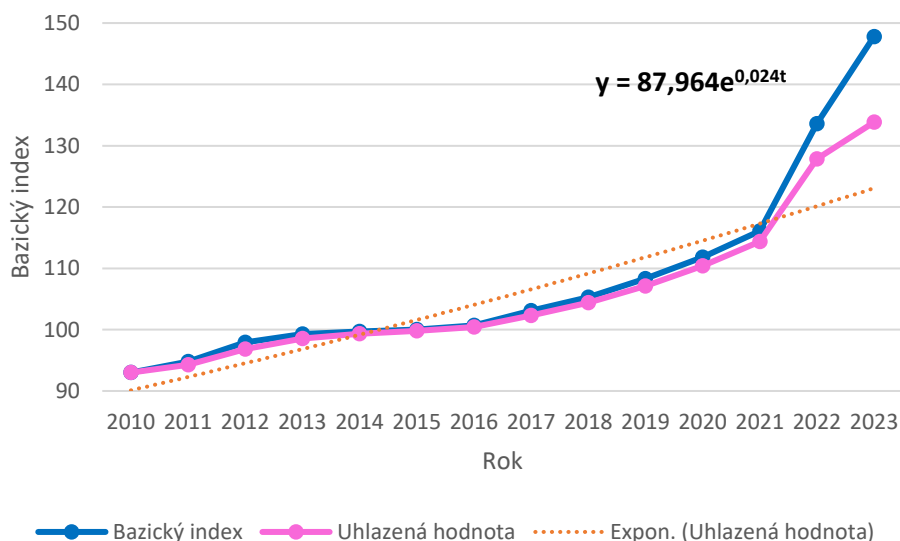
$$2012: \hat{y}_{2012} = 0,7 * 97,9 + (1 - 0,7) * 94,26 = \mathbf{96,81}$$

$$2013: \hat{y}_{2013} = 0,7 * 99,3 + (1 - 0,7) * 96,81 = \mathbf{98,55}$$

Další roky se počítají stejně.

Graf níže ukazuje, jak vyhlazení dat snížilo výkyvy vyvolané pandemií a válkou na Ukrajině.

Graf 15: Exponenciální vyrovnání

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Do grafu je k uhlazeným datům vytvořena exponenciální křivka trendu, která má tvar:

$$y = a * e^{b*t}, \quad (13)$$

- y = jsou predikovaná hodnota,
- t = čas,
- a = parametr, který určuje počáteční úroveň predikované veličiny y,
- b = parametr, který určuje rychlost exponenciálního trendu.

Konkrétně je křivka trendu ve tvaru:

$$y = 97,964 * e^{0,024*t}$$

Tato rovnice určuje směr vývoje řady, tzn. pro dosažení výpočtu budoucích let lze podle rovnice dopočítat predikci.

3.2 Inflace v ostatní zemích EU

HICP neboli Harmonizovaný index spotřebitelských cen (The Harmonised Index of Consumer Prices) byl navržen pro srovnatelné měření inflace zemí v rámci Evropské unie. Jedná se o ekonomický ukazatel, který měří změnu cen spotřebního zboží a služeb pořizovaných domácnosti v čase. Zjednodušeně je to soubor indexů spotřebitelských cen vypočtených podle sjednoceného přístupu (Eurostat, 2024b).

Údaje jsou zveřejňovány měsíčně v databázi Eurostatu a zahrnují cenové indexy a míry změn na měsíční či roční bázi. Tabulka níže vykazuje roční míru inflace podle harmonizovaného indexu spotřebitelských cen všech zemí EU (27) za rok 2018-2023.

Tabulka 12: Meziroční harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) zemí EU

Země EU	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Belgie (Belgium)	2,32	1,25	0,43	3,22	10,34	2,28
Bulharsko (Bulgaria)	2,63	2,45	1,22	2,85	13,01	8,61
Česká republika (Czechia)	1,94	2,57	3,34	3,32	14,77	11,96
Dánsko (Denmark)	0,69	0,69	0,39	1,94	8,48	3,34
Estonsko (Estonia)	3,42	2,27	-0,63	4,48	19,45	9,11
Finsko (Finland)	1,18	1,13	0,39	2,06	7,18	4,33
Francie (France)	2,10	1,30	0,52	2,07	5,91	5,66
Chorvatsko (Croatia)	1,55	0,79	0,02	2,68	10,67	8,39
Irsko (Ireland)	0,70	0,89	-0,49	2,37	8,11	5,18
Itálie (Italy)	1,18	0,68	-0,19	1,94	8,76	5,87
Kypr (Cyprus)	0,78	0,55	-1,10	2,26	8,09	3,93
Litva (Lithuania)	2,54	2,24	1,06	4,63	18,85	8,69
Lotyšsko (Latvia)	2,55	2,75	0,08	3,24	17,24	9,06
Lucembursko (Luxembourg)	2,02	1,65	0,00	3,47	8,16	2,93
Maďarsko (Hungary)	2,92	3,42	3,37	5,21	15,27	17,03
Malta (Malta)	1,73	1,53	0,79	0,71	6,13	5,56
Německo (Germany)	1,86	1,44	0,28	3,21	8,70	6,07
Nizozemsko (Netherlands)	1,60	2,68	1,12	2,82	11,64	4,10
Polsko (Poland)	1,18	2,14	3,63	5,25	13,21	10,90
Portugalsko (Portugal)	1,17	0,30	-0,13	0,94	8,11	5,26
Rakousko (Austria)	2,12	1,49	1,39	2,76	8,62	7,71
Rumunsko (Romania)	4,08	3,91	2,33	4,10	12,02	9,75
Řecko (Greece)	0,78	0,51	-1,26	0,57	9,30	4,16
Slovensko (Slovakia)	2,54	2,77	2,01	2,82	12,12	10,99
Slovinsko (Slovenia)	1,93	1,69	-0,28	2,05	9,32	7,22
Španělsko (Spain)	1,74	0,77	-0,34	3,01	8,32	3,40
Švédsko (Sweden)	2,04	1,72	0,65	2,66	8,06	5,91

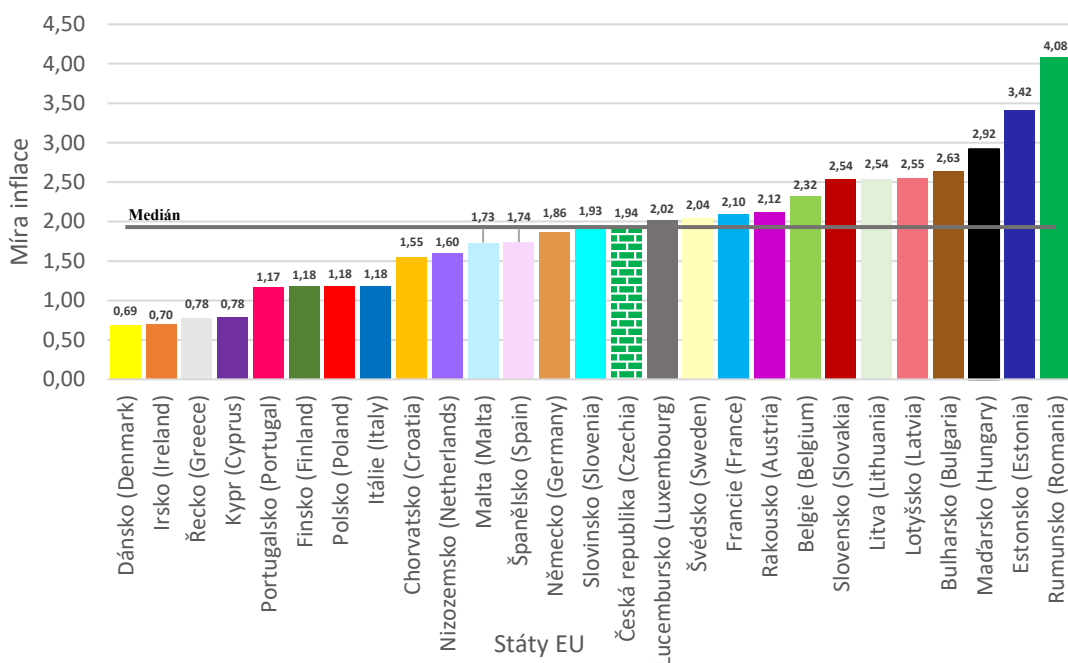
Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a).

Výše uvedená data budou rozdělena po jednotlivých letech pro všechny státy EU. Cílem této kapitoly je porovnat, jak si oproti jiným státům EU vede Česká republika a jak moc důležité je řešit inflační účetnictví.

3.2.1 Inflace ve státech EU v roce 2018

Graf č. 16 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2018. Na nejvyšších příčkách inflace se pohybuje Rumunsko a Estonsko. Míra inflace těchto zemí se pohybuje nad horní hranicí tolerančního pásma inflačního cíle. Naopak na nejnižších příčkách se pohybuje Dánsko, Irsko, Řecko a Kypr, který se naopak nachází pod dolní hranou tolerančního pásma inflačního cíle.

Graf 16: Srovnání inflace států EU v roce 2018

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

Pro komparativní studii bude vždy pro každý rok určen **medián**, tzn. prostřední hodnota z výše zkoumaných hodnot, která rozděluje data na dvě stejně početné skupiny. V případě lichého počtu hodnot (EU má 27 členských států) je mediánem 14. hodnota – **1,93 %** (Slovensko).

Výhoda mediánu oproti aritmetického průměru je odolnost vůči nesymetrickým datům. V případě, že by mezi inflací států EU byly velké rozdíly, průměr by byl pravděpodobně nadhodnocen oproti mediánu, což v tomto roce zatím nehrozí. **Aritmetický průměr** v tomto roce je **1,90 %**.

Směrodatná odchylka vyjadřuje, jak moc jsou zkoumaná data rozptýlena kolem průměru. Čím větší číslo je, tím jsou data rozdílnější. To může vypovědět, zda se Česká republika nacházela v toleranci.

Směrodatná odchylka se spočte následovně:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum(x_i - \bar{x})^2}{n}}, \quad (14)$$

kde:

- x_i = míra inflace v jednotlivých státech EU,
- $\bar{x}$ = aritmetický průměr,
- n = počet států.

Po dosazení:

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum(0,69-1,9)^2+(0,70-1,9)^2+(0,78-1,9)^2+...}{27}}$$

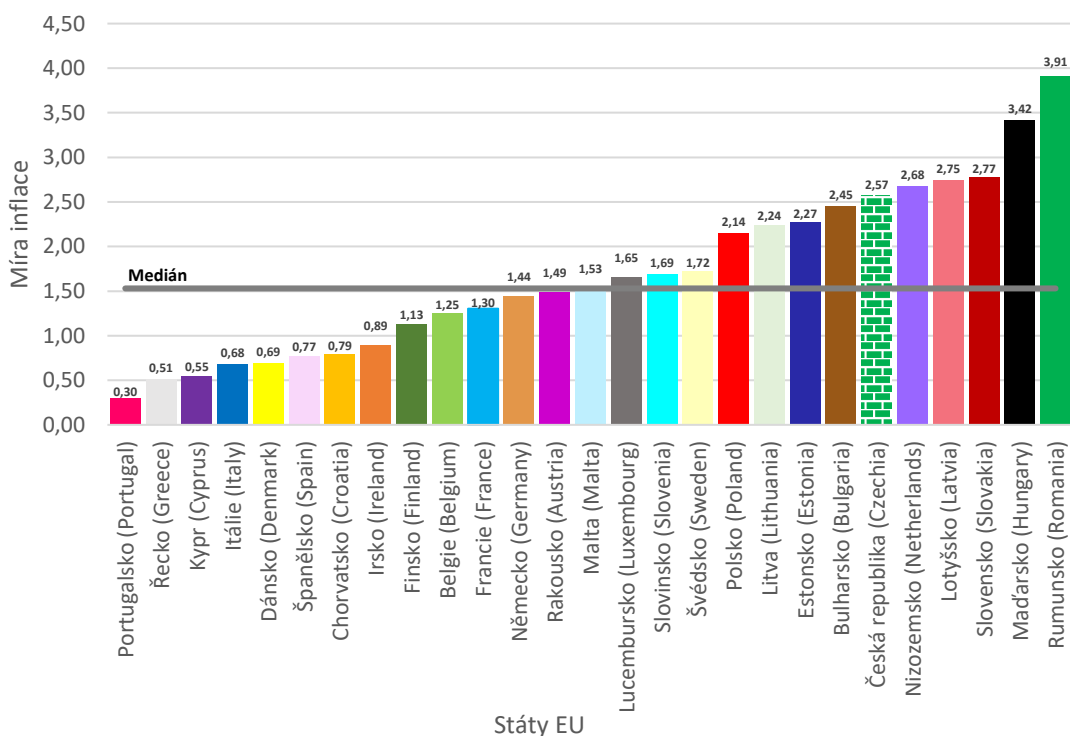
$$\sigma = 0,83$$

Česká republika si v roce 2018 stojí s inflací velmi blízko mediánu. Pro přehlednost je medián v grafu vykreslen šedivou čarou.

3.2.2 Inflace ve státech EU v roce 2019

Graf č. 17 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2019.

Graf 17: Srovnání inflace států EU v roce 2019

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

Na nejvyšších příčkách inflace se pohybuje opět Rumunsko a nad horní hranici tolerančního cíle se přidalo ještě Maďarsko. Naopak na nejnižších příčkách se pohybuje nově Portugalsko, Itálie, Španělsko a Chorvatsko. Nadále tam setrvává Řecko, Kypr a Dánsko.

Pro výpočet popisných statistik jsou použity vzorce z předchozí kapitoly a výsledky shrnuty:

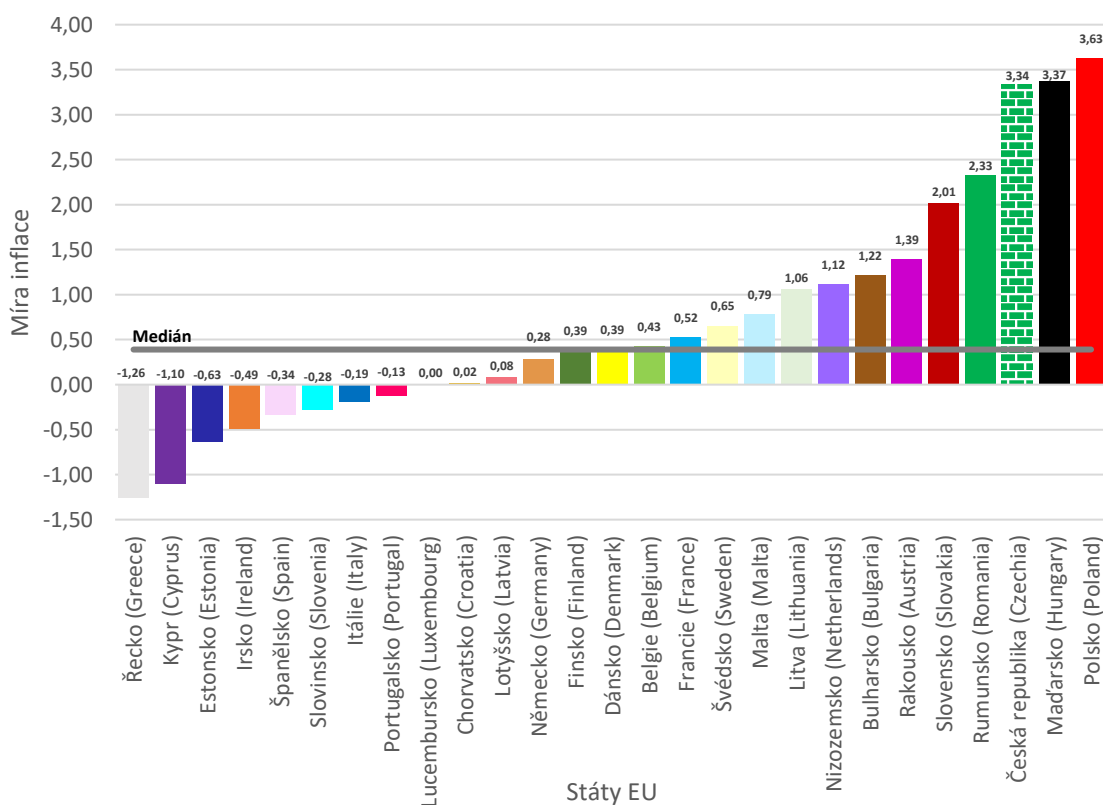
- medián = **1,53**,
- aritmetický průměr = **1,69**,
- směrodatná odchylka = **0,94**.

V roce 2019 je znát, že inflace v některých státech je nižší, než byla v roce 2018. Medián je o něco nižší. Nicméně větší směrodatná odchylka značí, že data jsou rozdílnější. Česká republika se už v roce 2019 nachází daleko nad mediánem.

3.2.3 Inflace ve státech EU v roce 2020

Graf č. 18 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2020.

Graf 18: Srovnání inflace států EU v roce 2020

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

V roce 2020 už došlo k větším změnám. Maďarsko s Rumunskem stále zůstávají nad horní hranicí tolerančního pásma inflačního cíle. Ke státům s vyšší inflací se přidala Česká republika a místo s nejvyšší inflací zastoupilo Polsko. Naopak plno států jako je Řecko, Kypr, Estonsko, Irsko, Španělsko, Slovinsko, Itálie a Portugalsko se dostalo do deflace kvůli dopadům pandemie na ekonomickou aktivitu.

Popisné statistiky pro rok 2020 jsou následující:

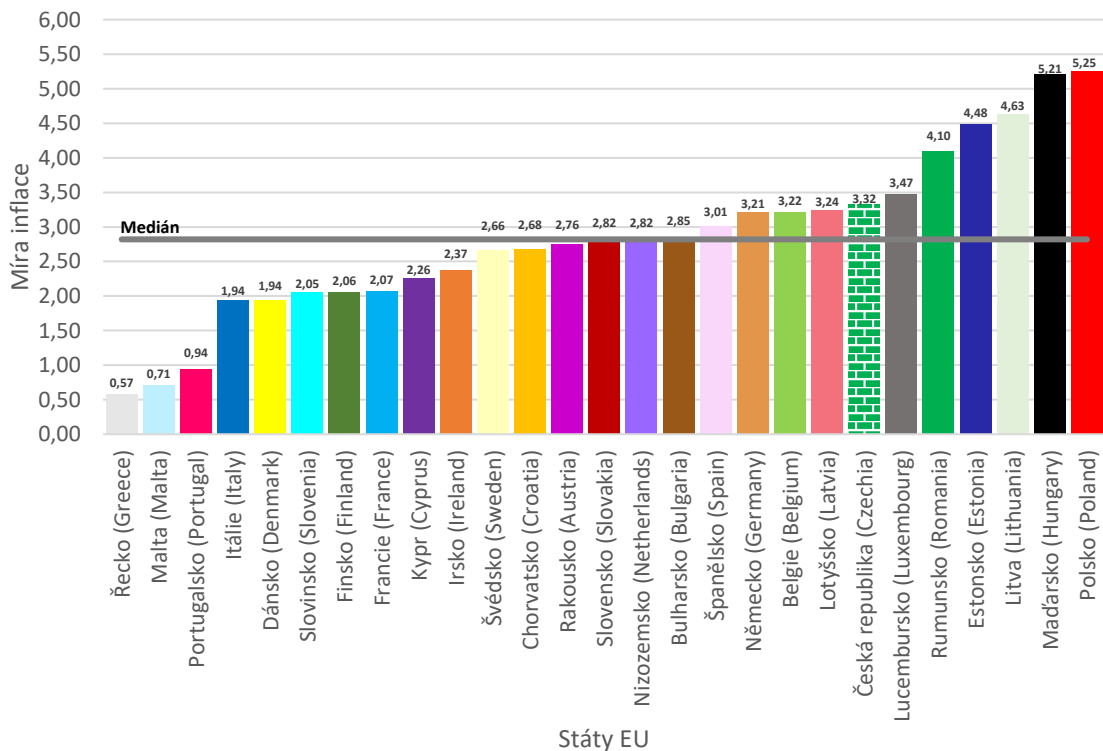
- medián = **0,39**,
- aritmetický průměr = **0,69**,
- směrodatná odchylka = **1,3**.

Medián dosahuje nízké hodnoty vzhledem k tomu, že se hodně států dostalo do deflace. I podle směrodatné odchylky lze vyvodit, že data v roce 2020 jsou velmi rozdílná. Česká republika zaujmula třetí místo v pořadí o nejvyšší inflaci.

3.2.4 Inflace ve státech EU v roce 2021

Graf č. 19 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2021.

Graf 19: Srovnání inflace států EU v roce 2021

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

V roce 2020, kdy měnová politika České republiky byla uvolněná, byl vidět velký rozdíl v inflaci oproti jiným státům EU. V roce 2021 začala inflace stoupat po celém světě a rozdíly se opět lehce vyrovnaly. Česká republika se pohybovala lehce nad mediánem i průměrem. Nicméně směrodatná odchylka zůstává podobná jako minuly rok, kdy číslo 1,2 značí velké rozdíly ve zkoumaných datech.

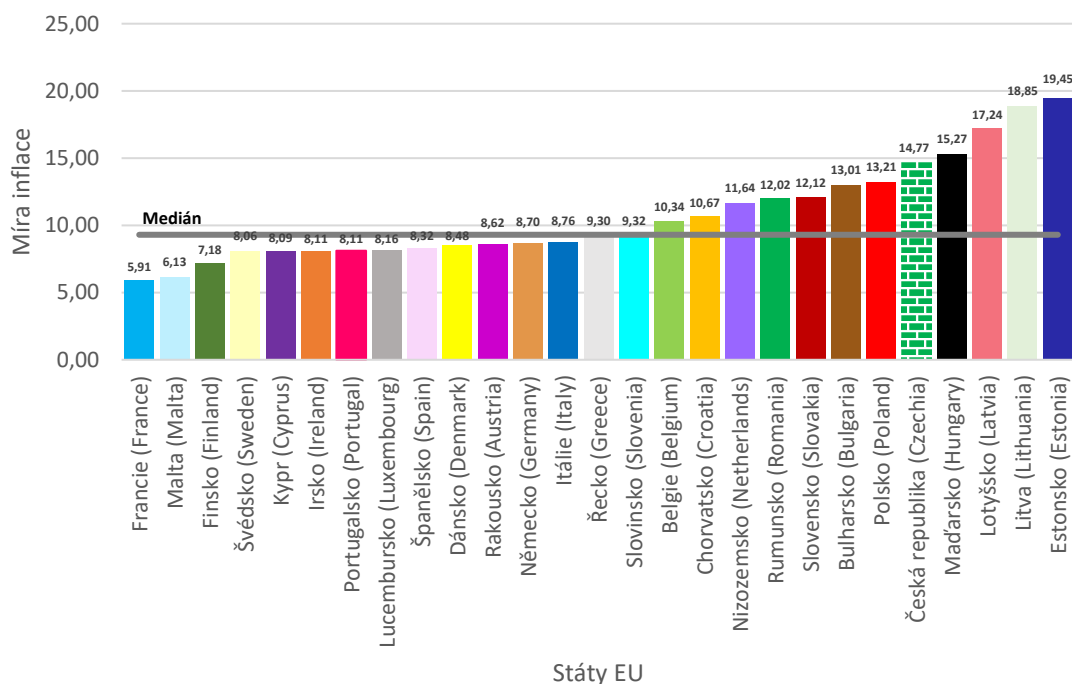
Popisné statistiky pro rok 2021 jsou následující:

- medián = **2,82**,
- aritmetický průměr = **2,84**,
- směrodatná odchylka = **1,2**.

3.2.5 Inflace ve státech EU v roce 2022

Graf č. 20 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2022.

Graf 20: Srovnání inflace států EU v roce 2022

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

V roce 2022 opět docházelo ke zvyšování inflaci po celé Evropě, to dokazuje i stále rostoucí medián. Nicméně směrodatná odchylka, který vzrostla dvakrát, dokazuje, že rozdíly v míře inflace se zvětšují. Česká republika se v tomto roce nevešla ani do rozpětí

odchylky, to podkládá i časová analýza výše, kdy rok 2022 zaznamenal největší růst inflace.

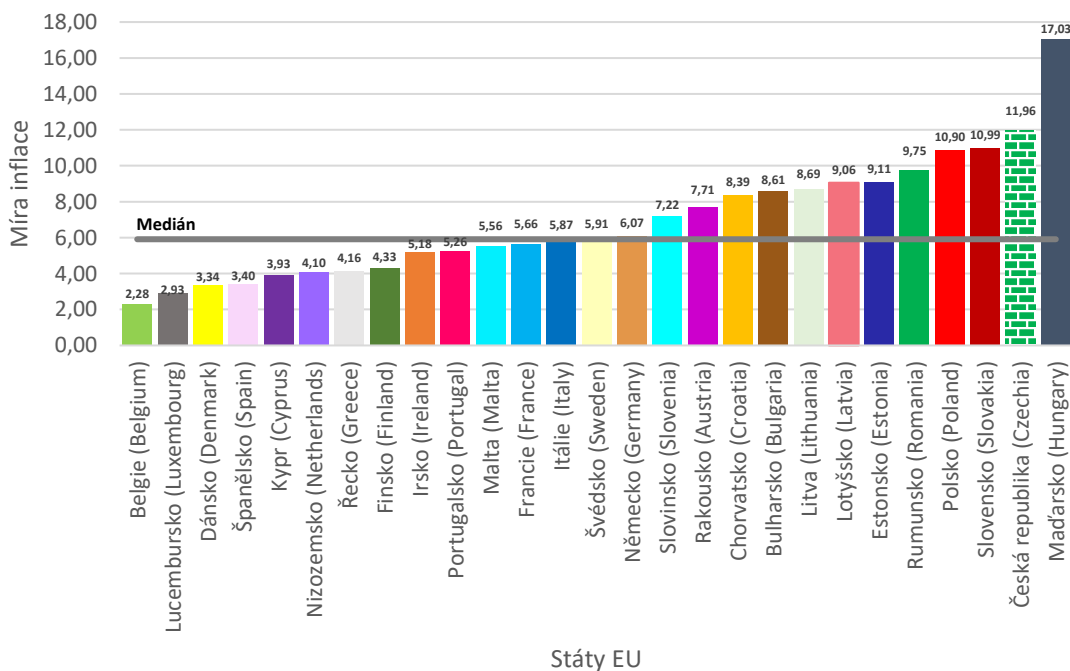
Popisné statistiky pro rok 2022 jsou následující:

- medián = **9,3**,
- aritmetický průměr = **10,73**,
- směrodatná odchylka = **3,7**.

3.2.6 Inflace ve státech EU v roce 2023

Graf č. 21 prezentuje roční míru inflace v zemích EU v roce 2023.

Graf 21: Srovnání inflace států EU v roce 2023

Zdroj: vlastní zpracování podle Eurostatu (2024a)

Rok 2023 byl pro Českou republiku už příznivější a podařilo se zpomalit inflaci. Nicméně stále se pohybuje na nejhorších příčkách v rámci EU.

Popisné statistiky pro rok 2023 jsou následující:

- medián = **5,91**
- aritmetický průměr = **6,94**,
- směrodatná odchylka = **3,35**

3.2.7 Zhodnocení

Ve všech zkoumaných letech se Česká republika potýkala s poměrně vysokou inflací vůči ostatním státům EU. Do roku 2019 byla inflace tažena silnou ekonomickou situací. S růstem HDP roste také inflace. Nicméně v roce 2020 zasáhla pandemie covid-19, která způsobila pokles cenové hladiny kvůli zpomalení ekonomického růstu ve většině státech. Výjimkou byla právě Česká republika a Polsko, kde nárůst inflace oproti roku 2019 byl opět vyšší. V těchto dvou státech neměl pokles spotřeby, tzn. poptávky, takový vliv na inflaci. Od roku 2021 až do roku 2023 se Česká republika pohybuje nad průměrem a dlouhodobě zaujímá pozici státu s vyšší inflací vůči ostatním státům EU. K tomu přispěla i válka na Ukrajině, která vypukla na začátku roku 2022. Z tohoto důvodu by téma inflační účetnictví mohlo být pro podniky v České republice aktuální. Tomuto tématu se budou věnovat následující kapitoly.

4 Dopad inflace na účetní položky a návrhy cenových indexů

K chybám, které jsou způsobeny v účetních výkazech kvůli vlivu měnících se cen, lze přistupovat více způsoby. Jak už bylo řečeno, mezinárodní účetní standardy zmírňují tyto nedostatky, nicméně zákonem vyjmenovaných firm v ČR, které se musí řídit podle těchto standardů, je minimum. Povinnost vést účetnictví a vykazovat účetní závěrku podle IFRS mají:

- společnosti, které emitovaly cenné papíry registrované na regulovaném trhu cenných papírů v nějakém statě EU a
- dceřiné či přidružené společnosti skupiny, která je povinna sestavovat konsolidovanou účetní závěrku podle IFRS (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví).

Odborníci, kteří se této problematice inflace dopadající na účetní položky věnují, teoreticky řeší tři možné způsoby přepracování účetní závěrky, které byly řešeny v kapitole 2.3 – Způsoby účtování změny cen. Jsou zde zmiňovány tři postupy:

- přepracování podle současných cen,
- přepracování podle cenového indexu a
- kombinace dvou předchozích přístupů.

Cílem by bylo věrnější zobrazení skutečnosti v účetních výkazech.

Obsahem účetních výkazů je pár položek, které na výkazy mohou mít významnější vliv než ostatní. Těmto položkám se bude tato kapitola věnovat více a jedná se hlavně o:

- stáří a odpisovou politiku týkající se dlouhodobého majetku,
- úrovně zásob na skladě,
- ostatní nepeněžní položky,
- krátkodobou měnovou politiku, tzn. jaké zisky/ztráty kupní síly mohou mít společnosti v případě držení peněžních prostředků na účtech.

Aby bylo jasné, které položky budou podléhat přeceněním a které nebudou, je důležité rozdělit všechny části rozvahy a výkazu zisku a ztráty do skupiny:

- a) peněžní a
- b) nepeněžní.

a) Peněžní položky

Peněžní položky nebudou náležet přecenění, protože samy o sobě nepodléhají inflačním vlivům. Nominální cena peněžních prostředků zůstává stále stejná.

Patří sem:

- hotovost,
- peněžní prostředky na účtech,
- krátkodobý finanční majetek,
- pohledávky a závazky.

b) Nepeněžní položky

Do nepeněžních položek se řadí ty, které budou podléhat přecením jedním ze tří způsobů. Cílem je eliminovat dopad vlivu inflace na vykazované historické ceny.

Patří sem:

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek,
- zásoby materiálu, zboží, výrobků, nedokončené výroby atd.,
- časové rozlišení,
- rezervy,
- vlastní kapitál a
- veškeré výnosy a náklady.

Následující kapitoly budou řešit jednotlivé položky účetních výkazů a jejich dopad na zisk v době inflace. Nejdříve budou řešeny rozvahové položky, na které inflace dopadá primárně. Poté budou řešeny jejich sekundární dopady na výkaz zisku a ztráty, protože některé z nich spolu napříč těmito výkazy souvisí, např. pořízení a vyskladnění zásob má dopad na náklady na prodané zboží. Hodnotu zásob lze najít v rozvaze, ale související náklady na prodané zboží se vykazují ve výkazu zisku a ztráty.

U všech budou oba přístupy, jak přepočítání podle indexu, tak přepočítání podle současných cen. Třetí kombinovaná metoda je spojením dvou přechozích a vždy je na každou položku použit takový způsob, který lépe vyjadřuje hodnotu ve skutečnosti.

Na konci bude ukázán jednoduchý souhrnný příklad.

4.1 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý majetek lze řešit odděleně na dvě skupiny:

- pozemky a budovy,
- další dlouhodobý majetek jako jsou např. auta nebo různá zařízení.

Hlavními důvody tohoto rozdělení je doba, před jakou mohl být tento majetek pořízen a zhodnocení v čase. Pozemky se sice neodepisují, ale budovy ano. Budovy se podle českých zákonů odepisují 30-50 let. Výjimku tvoří budovy ze dřeva a plastů, které se odepisují 20 let. I přesto, že se odepisují takto dlouho, tak jejich hodnota se v čase spíše zhodnocuje. Oproti tomu různá zařízení a stroje se odepisují nejčastěji max. 5 let a jejich hodnota má spíše tendenci klesat, tzn. majetek se znehodnocuje. Může k tomu dojít z důvodu zastaralosti, fyzického nebo technického opotřebení.

4.1.1 Pozemky a budovy

Jak už bylo řečeno, hodnota těchto aktiv má tendenci v čase růst. Pokud se tento majetek stále vede v historických cenách, tak po několika letech hodnota v rozvaze rozhodně neodpovídá skutečnosti.

V případě, že by byla použita metoda přepočtu na současné hodnoty, je nutné použít externího znalce nebo oceňovatele, který majetek ocení k datu účetní závěrky.

V případě použití přepočtu hodnot podle cenového indexu je nutno použít ten nejvhodnější index. Pro přepočet budovy by měl být použit index cen stavebních děl, který zveřejňuje Český statistický úřad. Tento index obsahuje podrobné dělení budov podle jejich účelu, např. na budovy jednobytové, budovy dvoubytové, hotely, budovy administrativní apod. Je důležité vybrat správný účet budovy vedené v obchodním majetku a k tomu vybrat správný index.

Lze to ukázat na příkladu, kdy společnost koupila budovu v roce **2014** za účelem zajištění kancelářských prostorů pro zaměstnance za **5 mil. Kč**. V roce 2014 společnost zaúčtuje majetek stejně, jako byla dosud zvyklá.

Pro určení hodnoty k roku **2023** podle současné hodnoty je nutno znaleckého posudku, proto pro tento příklad bude stanovena **aktuální cena** v hodnotě **8 mil. Kč**. V případě, že společnost bude muset přecenit majetek podle cenového indexu, musí si zjistit cenový

index zpětně k době, kdy byl majetek pořízen a index vztahující se k roku 2023, viz následující tabulka.

Tabulka 13: Přepočtená cena dlouhodobého majetku – pozemky a budovy

	Historická cena 2014	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Nákup	5 000 000 Kč		
Index	98,9		144,5
Současná hodnota	5 000 000 Kč	8 000 000 Kč	7 305 359 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Podle údajů statistického úřadu pro rok 2014 byl stanoven index **98,9** a pro rok 2023 zveřejnili index **144,5**. Přepočet pro současnou hodnotu majetku pro rok 2023 je následující:

$$\text{Současná hodnota} = \text{historická cena} * \frac{\text{index 2023}}{\text{index 2014}}, \quad (15)$$

Po dosazení:

$$\text{Současná hodnota} = 5\,000\,000 * \frac{144,5}{98,9}$$

$$\text{Současná hodnota} = \mathbf{7\,305\,359\,Kč}$$

V případě, že by se používala třetí metoda, tzn. kombinace metody současných hodnot a metoda přepočtu podle cenového indexu, použila by se metoda současných hodnot. Tato kombinovaná metoda by měla vyjadřovat ze všech přístupů tu nejpřesnější.

Je důležité upozornit na to, že konečné ceny po přepočtu oběma metodami nevyjdou stejně. U budov ve většině případů bude současná cena vyšší, než bude cena přepočtená podle indexu.

4.1.2 Další dlouhodobý hmotný majetek

Ostatní položky, které patří do dlouhodobého hmotného majetku, mají v průběhu času tendenci na hodnotě spíše klesat. Proto zde může být větší rozdíl mezi historickou a nově vypočítanou hodnotou.

V případě dlouhodobého majetku, který v průběhu času neztrácí na hodnotě, může být např. moderní a nové stroje a zařízení (než přijde nová verze) nebo majetek, kterého je na

trhu nedostatek. V tomto případě bude hodnota při přecenění na současnou cenu vyšší než cena historická.

Lze to opět ukázat na jednoduchém příkladu. Společnost pořídí v roce **2021** nový moderní stroj za **600 tis. Kč**, který bude odepisovat 5 let. V roce **2023** se bude muset majetek přecenit podle inflačního účetnictví. V tomto případě, pokud nebyla vydána nová verze stroje, bude přecenění pravděpodobně vyšší. Opět nemáme možnost expertního ocenění, proto pro příklad bude **současná cena** stanovena na **720 tis. Kč**.

Pro přecenění podle cenového indexu je opět nejdůležitější si stanovit, jaký index bude použit. Pro stroje či různá výrobní zařízení, se používá index cen průmyslových výrobců. Tento index obsáhne velký spektrum položek, proto byl přiložen do přílohy B.

Budeme tento stroj brát za položku „stroje a zařízení všestranně použitelné“. Index pro rok 2021 byl **101,2** a pro rok 2023 byl stanoven na **114,1**, opět zapsáno v tabulce níže.

Tabulka 14: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého hmotného majetku 1

	Historická cena 2021	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Nákup	600 000 Kč		
Index. číslo	101,2		114,1
Současná hodnota	600 000 Kč	720 000 Kč	676 482 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Opět je výpočet stejný přes vzorec:

$$\text{Současná hodnota} = \text{historická cena} * \frac{\text{index 2023}}{\text{index 2021}}$$

Po dosazení:

$$\text{Současná hodnota} = 600\ 000 * \frac{114,1}{101,2}$$

$$\text{Současná hodnota} = \mathbf{676\ 482\ Kč}$$

Hodnota 676 482,- Kč by byla nová hodnota majetku po přepočtu podle cenového indexu.

Větší rozdíl mezi použitými metodami by vznikl v případě, že by se oceňoval majetek, jehož současná hodnota byla nižší než pořizovací. Společnost vlastní stejný majetek, který nakoupila v roce **2021** za **600 tis. Kč**, nicméně na trh přišla v průběhu roku 2023

jeho nová verze a cena stroje se snížila. **Současná hodnota** v roce **2023** je najednou **520 tis. Kč**. Rozdíl je pro přehlednost znázorněn v tabulce níže.

Tabulka 15: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého hmotného majetku 2

	Historická cena 2021	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Nákup	600 000 Kč		
Index. číslo	101,2		114,1
Současná hodnota	600 000 Kč	520 000 Kč	676 482 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Do ostatního dlouhodobého hmotného majetku mohou patřit i vedlejší stavební objekty, jako je zpevněná plocha apod.

4.2 Dlouhodobý nehmotný majetek

Problematika dlouhodobého nehmotného majetku je složitější než oceňování dlouhodobého hmotného majetku. Jak bylo zmíněno v mezinárodních účetních standardech, v mnoha případech goodwillu či jiného nehmotného majetku je složité určit současnou cenu, protože buď je to velmi specifický majetek nebo neexistuje aktivní trh.

V tomto případě lze majetek přecenit pouze podle cenových indexů. Nicméně najít správné indexy, kterými by se nehmotný majetek přecenil, je také náročnější. Ve světě existují poradenské a analytické společnosti, které nabízejí indexy pro takto specializovanou položku. Nicméně přístup k těmto datům je placený. Česká republika žádný specializovaný index pro složky nehmotného majetku nemá, proto by se použil obecný index spotřebitelských cen.

Společnost vlastní svůj vlastní vyvinutý software, který vyvinula v roce **2018** a ke konci roku 2023 musí hodnotu přepracovat podle inflačního účetnictví. Původně byl software oceněn na **520 tis. Kč**.

Současná hodnota by se musela počítat podle současných nákladů, které by se na vývoj softwaru podílely, což by vyžadovalo podrobnější informace na výpočet. Podle růstu cen a mezd je pravděpodobné, že cena softwaru bude vyšší, proto pro příklad bude stanovena cena **680 tis. Kč**.

Pro přepočet podle cenového indexu se použije index spotřebitelských cen. V roce **2018** byl **105,3** a v roce **2023** byl **147,8**, viz znázorněno v tabulce níže.

Tabulka 16: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého nehmotného majetku

	Historická cena 2021	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Nákup	520 000 Kč		
Index. číslo	105,3		147,8
Současná hodnota	520 000 Kč	680 000 Kč	729 877 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Opět je použit vzorec pro přepočet následující:

$$\text{Současná hodnota} = \text{historická cena} * \frac{\text{index 2023}}{\text{index 2018}}$$

Po dosazení:

$$\text{Současná hodnota} = 520\,000 * \frac{147,8}{105,3}$$

$$\text{Současná hodnota} = \mathbf{729\,877\,Kč}$$

Přecenění dlouhodobého majetku následně ovlivní i výši odpisů, který mají dopad na výsledek hospodaření. Sekundární dopady inflace na dlouhodobý majetek budou vyčísleny v další kapitole.

4.3 Odpisy

Jedna z položek, která významně souvisí se ziskem a vychází z výše zmíněných kapitol, jsou odpisy. Ty představují část nákladů téměř každé obchodní společnosti. Právě tato složka výkazu zisku a ztráty je považována za jednu z příčin nepřesného vyčíslení zisku v době inflace. Odpisy jsou leckdy počítány i na desítky let, konkrétně např. nemovitosti se odepisují 50 let, a v průběhu těchto let se jejich hodnota nemovitosti mění. V případě českých zákonů hodnota odpisů během všech roků odepisování vychází z pořizovací ceny, která byla v době nákupu, tzn. vykazují se odpisy, které by v případě nákupu nemovitosti v době inflace byly na jiné úrovni.

Pro výpočet odpisů a porovnání jednotlivých metod přecenění, budou použity příklady z předchozí kapitoly pro dlouhodobý majetek. Odpisy by měly být vypočítány podle odhadované životnosti, tzn. podle následujícího vzorce:

$$\text{Odpisy} = \frac{\text{Hodnota majetku}}{\text{Životnost v letech}} \quad (16)$$

Co se týče **budovy**, kterou společnost pořídila za **5 mil. Kč** pro administrativní účely, bude odepisována **50 let**. Pro vyčíslení zisku budeme uvažovat, že **výnosy** za rok 2023 činí **1 mil. Kč**.

Tabulka 17: Vliv odpisů budovy na zisk po přecenění

	Historická cena 2014	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Hodnota budovy	5 000 000 Kč	8 000 000 Kč	7 305 359 Kč
Odpis	100 000 Kč	160 000 Kč	146 107 Kč
Výnosy	1 000 000 Kč		
VH	900 000 Kč	840 000 Kč	853 893 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Pro **ostatní dlouhodobý majetek** je postup úplně stejný, kromě doby odepisování. Pracovní stroje bude společnost odepisovat kratší dobu, tzn. **5 let**. Opět budou odpisy vypočítány pro stroj, který společnost koupila za **600 tis. Kč**. Budou zde ukázány obě možnosti současné ceny. První bude pro majetek, který má tendence se v čase znehodnocovat a naopak. **Výnosy** pro vyjádření zisku necháme stejné, tj. **1 mil. Kč**.

Tabulka 18: Vliv odpisů ostatního dlouhodobého majetku na zisk po přecenění

	Historická cena 2021	Nižší současná cena 2023	Vyšší současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Hodnota DHM	600 000 Kč	520 000 Kč	720 000 Kč	676 482 Kč
Odpis	120 000 Kč	104 000 Kč	144 000 Kč	135 296 Kč
Výnos	1 000 000 Kč			
VH	880 000 Kč	896 000 Kč	856 000 Kč	864 704 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

A poslední následující tabulka souvisí s **dlouhodobým nehmotným majetkem**:

Tabulka 19: Vliv odpisů nehmotného dlouhodobého majetku na zisk po přecenění

	Historická cena 2021	Současná cena 2023	Přepočtená cena pomocí indexu 2023
Hodnota DNM	520 000 Kč	680 000 Kč	729 877 Kč
Odpis	52 000 Kč	68 000 Kč	72 978 Kč
Výnos	1 000 000 Kč		
Současná hodnota	948 000 Kč	932 000 Kč	927 022 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Jsou zde vypočítány pro software, která společnost vyvinula v hodnotě **520 tis. Kč**. Odhadovaná doba použitelnosti softwaru může být klidně **10 let**. Vypočítané odpisy a jeho dopady na výsledek hospodaření jsou vyčísleny v předchozí tabulce.

4.4 Zásoby a náklady na prodané zboží

Zásoby

Zásoby jsou na přeceňování v inflačním účetnictví náročnější. Podnik může zásoby může podnik evidovat v různé formě (materiál, zboží, nedokončená výroba, polotovary, výrobky nebo zvířata) a mohou být nakupovány v různé intenzitě. Některé druhy zásob se pořizují často a stále dokola, některé se zase nakupují za delší časový horizont. Potom nastává otázka, jak často zásoby oceňovat. Sledovat každou položku, která se nakoupí a bude se samostatně oceňovat, je v praxi nereálné. Proto se používají ukazatele, které nám o určitém druhu zásob mohou poskytnout informace, jak dlouho se drží zásoba na skladě a podle toho nastavit intenzitu oceňování. Používá se doba obratu zásob, tzn. jak dlouho leží zásoby na skladě do jejich spotřebování, viz následující vzorec:

$$Doba\ obratu\ zásob = \frac{Zásoby}{\frac{Tržby}{365}}, \quad (17)$$

Pro zásoby, které se nakupují často a rovnoměrně během roku, je potřeba nastavit měsíční nebo čtvrtletní oceňování. Vzhledem zpětně k inflaci v ČR, která rostla, by bylo vhodné zvolit oceňování na měsíční bázi. V případě, že se jedná o zásoby nakupované často, se ale ceny tak rychle nemění, může stačit čtvrtletní oceňování.

Pro přepočítání podle indexu je vhodné index použít pouze pro zásoby v podobě materiálu a zboží. Konkrétně cena u hotových výrobků, polotovarů a nedokončené výroby je složena z více položek, jako je mzda nebo režie, a proto cenový index nebude odrážet reálnou současnou hodnotu. Je zde vhodnější použít přecenění podle současné (reprodukční) ceny.

Pro položky, které jdou přecenit podle cenového indexu, je důležité opět zvolit správný index. Pro zásoby materiálu a zboží se doporučuje používat index spotřebitelských cen. Nicméně potřebujeme znát index v jednotlivých měsících/čtvrtletí. Pro zásoby se používá meziměsíční index, tzn. daný měsíc/čtvrtletí se srovnává vždy s měsícem/čtvrtletním předchozím.

Když známe tento index, musí se vyčíslit konečný stav k předchozímu účetnímu období, všechny přírůstky a úbytky na skladě v daném zkoumaném období a konečný stav na skladě. Tato data by měla mít společnost evidovaná na skladových kartách, proto by nemělo být složité získat informace k jednotlivým druhům zásob.

Příklad na oceňování zásob a vyčíslení nákladů na prodané zboží bude na konci této kapitoly.

Náklady na prodané zboží

Velkou část nákladů, a také významný vliv na zisk, představují také náklady na prodané zboží, které závisí na vybraném způsobu vyskladnění. Může se zdát, že zásoby nebudou mít tak významný vliv na zisk kvůli krátkému časovému úseku, kdy jsou zásoby drženy v podniku. Nicméně v době vysoké inflace i v rámci měsíců se náklady na pořízení zboží mohou hodně lišit. Je plno podniků, které úmyslně drží vysoké zásoby na skladě, a zvláště v těchto firmách dochází v porovnání pořizovacích nákladů na zboží ve dvou období (v době nákupu a v době prodeje zboží) k významným rozdílům a tím dochází k nahodnocení zisku.

Pokud se správně budou oceňovat zásoby s dopadem do rozvahy (rozebíráno v kapitole výše), tak při vyskladnění se už pracuje se současnými hodnotami a vyskladnění zásob do nákladů vstupuje v reálných hodnotách. Poté může dojít lehce ke změně nákladů na základě vybraného způsobu vyskladnění zásob. Zákony povolují vybrat si mezi historickými cenami (to lze používat pouze při specifickém zboží), metodou FIFO nebo metodou aritmetického průměru. Při metodě FIFO, kdy se vyskladňují vždy nejdříve zásoby v nejstarší ceně, jsou náklady na zboží nižší než v případě aritmetického průměru, protože jsou zde lehce zahrnuty vyšší ceny zboží. Nicméně tyto rozdíly by se projevovaly i v nulové inflaci, ale v průběhu času by se vyrovnaly.

Příklad na zásoby a náklady na prodané zboží

Příklad na zásoby a náklady na prodané zboží je pro tyto dvě položky účetních výkazů souhrnný. Společnost vlastní následující data o zásobách, viz tabulka níže. Index je převzat ze statistického úřadu pro rok 2023. Dále tabulka obsahuje vždy údaj o počátečním stavu zásob na skladě, poté přírůstky a úbytky zásob za přečtené období a na konci konečný zůstatek na skladě. Poslední řádka představuje přecenění konečného zůstatku. Bude použita metoda FIFO.

Tabulka 20: Vliv přeceněných zásob na náklady

2023	1.Q	Cena za ks	2.Q	Cena za ks	3.Q	Cena za ks	4.Q	Cena za ks
Index	102,2		100,1		100,0		99,9	
Počáteční stav na skladě	10 000 (200 ks)	50,-	1 839,6 (30 ks)	61,32,-	4 117,3 (60 ks)	68,62,-	1 436,3 (20 ks)	71,82,-
Přírůstky na skladě	3 000 (50 ks)	60,-	3 500 (50 ks)	70,-	750 (10 ks)	75,-	5 600 (70 ks)	80,-
Úbytky na skladě	11 200 (220 ks)	50,-; 60,-	1 226,4 (20 ks)	61,32	3 431 (50 ks)	68,62,-	3 036,3 (40 ks)	71,82,-; 80,-
Zůstatek na skladě na konci období	1 800 (30 ks)	60,-	4 113,2 (60 ks)	68,55,-	1 436,3 (20 ks)	71,82,-	4 000 (50 ks)	80,-
Zůstatek na skladě na konci období po přecenění	1 839,6 (30 ks)	61,32,-	4 117,3 (60 ks)	68,62,-	1 436,3 (20 ks)	71,82,-	3 996 (50 ks)	79,92,-

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

V 1. čtvrtletí dochází k přecenění až konečné částky 1 800 Kč, k tomu se použijí konečné stavy na skladě a vynásobí se příslušným indexem, který zveřejnil Český statistický úřad, tzn. podle následujícího vzorce:

$$\text{Přeceněná hodnota} = \text{Konečný zůstatek} * \frac{\text{index}}{100}, \quad (18)$$

Po dosazení pro 1.Q:

$$\text{Přeceněná hodnota pro 1. Q} = 1\,800 * \frac{102,2}{100} = \mathbf{1\,839,6\,Kč}$$

$$\text{Rozdíl hodnoty pro 1. Q} = 1\,839,6 - 1\,800 = \mathbf{39,6\,Kč}$$

Pro 2. čtvrtletí se tato přeceněná částka přenesse do počátečního stavu. Je potřeba znovu spočítat, kolik stojí jeden ks z přepočteného konečného stavu ($1839,6/30 = 61,32,-/ks$).

Nákup zásob probíhá stejně, rozdíl nastává ve vyskladnění, kdy se musí brát v potaz nová přepočtená částka na 1 ks. Vynásobí se množstvím pro vyskladnění, tzn. vyskladní se 20 ks za $61,32,-/ks$ ($20*61,32 = 1\,226,4,-$). Pro další čtvrtletí je postup stejný – vždy se musí přepočítat konečný zůstatek a tím i nová cena za 1 ks.

Přepočítání cen podle současných cen je mnohem administrativně i časově náročnější než u dlouhodobého majetku. Musel by se vzít každý druh zásoby a zjistit jeho reprodukční cenu k danému datu.

K zásobám, které se pořizují v menší intenzitě nebo se jedná o specifické zboží, by šlo provádět přecenění jako u dlouhodobého majetku. Byla by potřeba najít si index ke dni

nakoupení a ke dni oceňování a přepočítat historickou hodnotu na současnou. V tomto případě by šlo jednoduše použít obě metody, a to pomocí současných cen i cenové hladiny. Takové ocenění zásob na konci roku bude lehce ukázáno na příkladu v kapitole 4.7 - Zisk.

4.5 Ostatní nepeněžní položky

Do ostatních nepeněžních položek patří ještě časové rozlišení, rezervy, vlastní kapitál, náklady a výnosy. Vlastní kapitál se považuje za nepeněžní jednotku, ale přecenění podléhá pouze základní kapitál, kapitálové fondy a ážio.

Všechny tyto položky je prakticky nemožné přecenit podle reprodukčních hodnot, proto je pro ně vhodné použít vhodný cenový index. Doporučuje se index spotřebitelských cen. Postup přepočtu je stejný jako v předchozích případech.

4.6 Peněžní položky

Ostatní položky, které nebyly zmíněné a ukázané v předchozích kapitolách, spadají do peněžní skupiny. Patří sem hotovost, peněžní prostředky na bankovních účtech, krátkodobý finanční majetek, pohledávky a závazky. Tyto položky sami o sobě nepodléhají přecenění, ale zohledňuje se jejich ztráta či zisk kupní síly kvůli inflaci. To se projeví buď ve vlastním kapitále nebo ve výkazu zisku a ztráty. Vyjadřuje se tím dopad inflace na peněžní jednotky, i když jejich nominální hodnota je stále stejná.

To lze ukázat na příkladu přecenění závazku a pohledávky. Pro přepočet se používá index spotřebitelských cen, tzn. pro úpravu do účetní závěrky za rok 2023 se vezme index za prosinec 2023 a index k datu, kdy pohledávka vznikla.

V následující tabulce je vykázán případ, kdy společnosti vznikla **pohledávka v únoru 2022** v hodnotě **175 tis. Kč** a **závazek v lednu 2023** v hodnotě **140 tis. Kč**. Indexy jsou převzaty z Českého statistického úřadu:

- 2/2022 = 126,2
- 1/2023 = 146,4
- 12/2023 = 147,6

Tabulka 21: Přepočtená cena dlouhodobé pohledávky a závazku

	Pohledávka	Závazek
Jmenovitá cena (původní)	175 000	140 000
Index. číslo k datu vzniku	126,2	146,4
Index. číslo k datu úč. závěrky	147,6	147,6
Přepočtená cena podle indexu	204 675 Kč	141 148 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Cena pro pohledávku:

$$\text{Současná hodnota} = \text{historická cena} * \frac{\text{index 12/2023}}{\text{index 2/2022}}$$

$$\text{Současná hodnota} = 175\ 000 * \frac{147,6}{126,2} = \mathbf{204\ 675\ Kč}$$

Inflační účetnictví vyjadřuje přepočtenou částku z pohledu kupní síly. Podnik v budoucnu dostane nominální cenu pohledávky, tj. 175 tis. Kč. Přeceněná hodnota vyjadřuje částku, která by měla při inkasu stejnou kupní sílu jako původní cena pohledávky.

Cena pro závazek:

$$\text{Současná hodnota} = \text{historická cena} * \frac{\text{index 12/2023}}{\text{index 1/2023}}$$

$$\text{Současná hodnota} = 140\ 000 * \frac{147,6}{146,4} = \mathbf{141\ 148\ Kč}$$

To samé platí v případě závazku. Přeceněná částka vyjadřuje, kolik by dlužník zaplatil za stejnou službu či nákup zboží v době inflace.

Vždy je potřeba znát index ke vzniku dané položky. Nicméně v praxi je častější, že podnik eviduje velké množství pohledávek po celé účetní období a přepočítávání všech pohledávek zvlášť může být v praxi nerealizovatelné. V tomto případě je možné vzít průměrný index za celý rok a upravit tím konečný stav, viz podle následujícího vzorce:

$$\text{Současná hodnota} = \text{nom. hodnota kon. stavu} * \frac{\text{průměrný index}}{\text{poč. cenový index úč. období}}$$

4.7 Souhrnný příklad a rozdílné dopady na zisk

Vykazování všech tří metod bude ukázáno na jednoduchém souhrnném příkladu. Bude zde prezentováno, jak se vypořádat s účtováním cenových změn a jaký dopad mají na zisk.

Bude se jednat o firmu, která prodává zboží, na začátku roku má **zboží** v hodnotě **100 tis. Kč** a její **základní kapitál** je v hodnotě **100 tis. Kč**. Pro jednoduchost tato firma vykázala v polovině roku jedinou účetní operaci – prodala polovinu zboží (tj. **50 tis. Kč**), které měla na skladě už z předchozího roku. Za tento prodej v polovině roku utřžila **120 tis. Kč**. Na konci 202x má na skladě zboží v hodnotě **50 tis. Kč**. Zisk z tohoto roku po vyčíslení výnosů a nákladů činí 70 tis. Kč. Tyto informace jsou zaneseny do sloupce „historické ceny“.

Přepočet na současné ceny

V tomto příkladě je účtováný stejný příklad, ale ceny jsou převáděny na současné (reprodukční) hodnoty k datu účetní závěrky. Je důležité určit nepeněžní položky a ty přecenit podle reprodukčních hodnot. Zásoby vzhledem ke své povaze, se spíše přeceňují podle cenových indexů (bylo probíráno v kapitole 4.4 – Zásoby a náklady na prodané zboží). Nicméně pokud podnik eviduje specifické zboží, které lze jednotlivě sledovat a stanovit reprodukční cenu, lze je přecenit i takto.

Pro doplnění příkladu činila hodnota zboží v době prodeje (v polovině roku) **80 tis. Kč** a ke konci roku vystoupala na **90 tis. Kč**, tzn. v rozvaze bude zboží vykázáno v hodnotě, kterou mělo na konci roku. Hotovost, kterou společnost obdržela za prodané zboží zůstane v nominální hodnotě, protože se jedná o peněžní položku. Celková aktiva jsou vykázány v hodnotě 210 tis. Kč, viz tabulka níže.

Tabulka 22: Aktiva po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen

Aktiva v tis. Kč	Historické ceny	Přepočítání podle současných cen
Hotovost	120	120
Zboží	50	90
Aktiva celkem	170	210

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Přecenění konečného zůstatku zboží na skladě, tj. 40 tis. Kč (90–50), se projeví ve vlastním kapitálu v nerealizovaných ziscích z držby, protože hodnota drženého aktiva vzrostla, ale zatím nedošlo k jeho prodeji.

Tabulka 23: Pasiva po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen

Pasiva v tis. Kč	Stabilní ceny	Přepočítání podle současných cen
Základní kapitál	100	100
Nerozdělený zisk	70	70
Nerealizované zisky z držby	-	40
Pasiva celkem	170	210

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Důležitým krokem je přecenit zboží ke dni, kdy bylo prodané. Zboží mělo v historické ceně 50 tis. Kč a v době prodeje jeho reprodukční cena byla 80 tis. Kč. Náklady na prodané zboží budou vykazovat 80 tis. Kč (tabulka níže) a přecenění zboží, které se již prodalo, spadne do výkazu zisku a ztráty do realizovaných zisků z držby.

Tabulka 24: VZZ po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen

VZZ v tis. Kč	Historické ceny	Přepočítání podle současných cen
Výnosy	120	120
Náklady na prodané zboží	50	80
Provozní zisk	70	40
Realizované zisky z držby	-	30

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Přepočítání podle cenového indexu

Přepočítání podle cenové hladiny je předělání účetních výkazů podle cenové hladiny. Pro úplnost zadání je uvedeno, že **míra inflace** se v půlce roku pohybovala na **22 %** a ke konci roku se zvýšila o dalších **10 %**. Hotovost v tomto případě je navýšena o ztrátu kupní síly, tzn. bude zde vyjádřena hodnota, která by byla na bankovním účtu po zohlednění inflace. Indexem 132 je také přepočítaná hodnota zboží, které celý rok leželo na skladě, tj. 66 tis. Kč.

Tabulka 25: Aktiva po přecenění položek podle cenového indexu

Aktiva v tis. Kč	Historické ceny	Přepracování podle cenové hladiny
Hotovost	120	132
Zboží	50	66
Aktiva celkem	170	198

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Ztráta kupní síly může mít dopad buď na výkaz zisku a ztráty nebo na vlastní kapitál. Autor této práce se přiklání toto přecenění vykazovat ve vlastním kapitále, protože tím je lépe vyjádřeno, že inflace nesnižuje skutečné výnosy společnost, ale pouze znehodnocuje peněžní zůstatky, viz vyjádřeno v tabulce č. 26.

Tabulka 26: Pasiva po přecenění položek podle cenového indexu

Pasiva v tis. Kč	Historické ceny	Přepracování podle cenové hladiny
Základní kapitál	100	132
Nerozdělený zisk	70	66
Nerealizované zisky z držby	-	-
Pasiva celkem	170	198

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Nerozdělený zisk v hodnotě 66 tis. Kč je přenesen z tabulky č. 27, která představuje výkaz zisku a ztráty.

Tabulka 27: VZZ po přecenění položek podle cenového indexu

VZZ v tis. Kč	Historické ceny	Přepracování podle cenové hladiny
Výnosy	120	132
Náklady na prodané zboží	50	66
Provozní zisk	70	66
Realizované zisky z držby	-	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Výnosy, které byly realizovány v půlce roku, se ke konci roku zvýší o 10 %, tzn. budou činit 132 tis. Kč. Jelikož náklady byly pořízeny za historických 50 tis. Kč, budou ke konci roku přepočteny o 32 %.

Kombinace dvou předchozích metod

Poslední metoda je na vykazování nejsložitější možností, nicméně podle odborníků je z těch tří nejlepší a nejlépe vypovídající. Výnosy se přepočítávají stejně jako při přepočtu podle cenových indexů. Náklady na prodané zboží jsou v době prodeje 80 tis. Kč, ale k poslednímu dni účetního období se přepočtou podle cenového indexu, tj. navýší se ještě o 10 %, tzn. 88 tis. Kč ($80 \cdot 1,1$).

Tabulka 28: VZZ po přecenění položek kombinovanou metodou

VZZ v tis. Kč	Historické ceny	Přepřerování současných cen podle cenové hladiny
Výnosy	120	132
Náklady na prodané zboží	50	88
Provozní zisk	70	44
Realizované zisky z držby	-	22

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Realizovaný zisk z držby je na výpočet složitější. K půlce roku se musí vzít současná hodnota zboží, tj. 80 tis. Kč, a porovnat ji s hodnotou přepočtenou k půlce roku podle cenové hladiny, tj. 60 ($1,2 \cdot 50$). K půlce roku je realizovaný zisk z držby 20 tis. Kč. Ke konci už se jenom tato hodnota přepočte podle cenové hladiny, tj. 2 tis. Kč ($20 \cdot 1,1$). Realizovaný zisk z držby činí 22 tis. Kč.

Tabulka 29: Aktiva po přecenění položek kombinovanou metodou

Aktiva v tis. Kč	Stabilní ceny	Přepřerování současných cen podle cenové hladiny
Hotovost	120	132
Zboží	50	90
Aktiva celkem	170	222

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Hotovost opět vyjadřuje hodnotu, která by byla na bankovním účtu po zohlednění inflace a zboží vyjadřuje současnou (reprodukční) hodnotu k poslednímu dni účetního období. Toto přecenění se odrazí v nerealizovaných ziscích z držby. To se vypočítá jako rozdíl přepočtené pořizovací ceny podle cenové hladiny ke konci roku a současné hodnoty zboží ke konci roku, tj. 24 tis. Kč ($90 - 66$).

Tabulka 30: Pasiva po přecenění položek kombinovanou metodou

Pasiva v tis. Kč	Stabilní ceny	Přeprocování současných cen podle cenové hladiny
Základní kapitál	100	132
Nerozdělený zisk	70	66
Nerealizované zisky z držby	-	24
Pasiva celkem	170	222

Zdroj: vlastní zpracování, 2024

Jak bylo výše zmíněno, zisk se po zdanění rozděluje akcionářům v podobě dividend. Ve skutečnosti existují čtyři skupiny, které se snaží ze zisku profitovat:

- akcionáři prostřednictvím dividend,
- manažeři prostřednictvím prémie,
- zaměstnanci prostřednictvím mezd,
- stát prostřednictvím daně z příjmů.

V době inflace by bylo díky vyššímu zisku odebráno větší množství zdrojů. Problém může nastat ve chvíli, kdy se ceny vrátí na nižší hladinu inflace. Vzhledem k tomu, že v době inflace všichni dostali vyšší odměny, do budoucna se mohou snížením svých příjmů bránit. V tomto případě se doporučuje zisk rozdělit na dvě části, a to na provozní zisk a realizovaný zisk z držby, který by se neměl rozdělovat mezi akcionáře.

5 Výsledky expertních rozhovorů na způsoby přecenění účetních položek

Vzhledem k velmi rozmanité problematice byli vybráni tři odborníci ve třech různých oborech, kteří jsou svou profesí angažováni v účetnictví nebo finančním řízení podniku. Byl vybrán senior účetní ze společnosti RSJ Custody, s.r.o., finanční ředitel ze společnosti Bestsport, a.s. a asistent auditora, který je zároveň daňovým poradcem, ze společnosti c.k. audit, s.r.o. Všichni specialisté byli zasvěceni do problematiky předělání účetní závěrky a byly jim vysvětleny tři způsoby, které se v teoretické rovině nabízejí. Tyto způsoby jsou nastíněny v kapitole 4.2. – Způsoby přepracování účetní závěrky. Bylo jim položeno deset otázek a jedenáctá doplňující k dalším jejich poznatkům k danému problému. Vzor těchto otázek je zveřejněn v příloze B.

5.1 Zhodnocení otázek

Otázka č. 1

Hned u první otázky je vidět jiné přemýšlení z důvodu jiných pracovních pozic. První otázka se ptala, zda se daný odborník někdy zamyslel nebo byl nucen zamyslet nad touto problematikou.

– Finanční ředitel

Finanční ředitel nad inflací ovlivňující účetní závěrky nepřemýšlel.

– Asistent auditora a senior účetní

Asistent auditora a senior účetní se nad tímto problémem zastavili. Senior účetní o tom přemýšlela ve chvíli, kdy inflace v ČR dosahovala vyšších hodnot, ale pouze na teoretické úrovni. Pro asistenta auditora je tato problematika nejbližší, proto jeho zamyšlení je podrobnější. Ten se s touto problematikou setkává více, a to z důvodu postupné implementace mezinárodních účetních standardů do právních předpisů v České republice. Konkrétně zmiňuje, že české zákony pracují převážně na koncepci historických cen a se společnostmi, které účtují podle mezinárodních účetních standardů, se setkává jen zřídka.

Otázka č. 2

Druhá otázka se ptala dotyčného, jaká metoda ze tří uvedených, je podle nich nejlepší pro úpravu účetní závěrky, aby splnila svůj účel. I tato otázka přináší velké rozdíly.

– Finanční ředitel

Finanční ředitel se přiklání v metodě přepočtu podle indexu z důvodu jednotného čísla, který je jasně stanovený a nedocházelo by k rozdílu při mezifiremním srovnání.

– Asistent auditora

Pro asistenta auditora k přepočtu účetní závěrky je nejlepší způsob podle současných cen z důvodu vykazání skutečné hodnoty.

– Senior účetní

Senior účetní se přiklání ke třetímu způsobu a tím je kombinace dvou zmíněných. Podle něho by se na určité položky mohlo použít přepočet na současné hodnoty a na jiné zase přepočet podle indexu.

Otázky č. 3-5

Další tři otázky se zaměřují na výhody a nevýhody tří způsobů přecenění.

– Metoda současných hodnot

U přepočtu na současné hodnoty se všichni shodli na výhodě ve vykazování reálných hodnot, nicméně je zde upozorněno na náklady, které by musely být vynaloženy na externí znalce, kteří by majetek přeceňovali. Znamenalo by to větší práci s odhady. Další problém vidí v nejednotném způsobu přecenění, nehledě na to, že některé položky v aktivech lze velmi špatně ocenit, např. aktiva, pro které neexistuje aktuální tržní hodnota či aktiva vytvořená vlastní činností. Také by tato metoda byla pro velké podniky časově náročná a leckdy i nerealizovatelná.

– Metoda cenového indexu

Co se týče výhod u metody přepočtu podle indexu je jednoznačně jednoduchost oproti metodě přepočtu podle současných cen. Finanční ředitel vidí nevýhodu v tom, že by byly přepočítávány i položky, které inflací tažené nejsou. Senior účetní zmiňuje problém v porovnání s účetními závěrkami zpětně, tzn. při prvním uplatnění by se muselo

přepočítat pár účetních závěrek zpětně. Naopak asistentovi auditora přepočítávání přijde nejméně přesné, a ne příliš reálné.

– Kombinovaná metoda

Metoda č. 3 by podle seniora účetní byla nejefektivnější, nicméně stále přetrvávají stejné problémy, jako při předešlých metodách. Nejtěžší by bylo podle asistenta auditora nastavit jednotný systém v tom, co se oceňuje podle indexu a co podle současné hodnoty.

Otázka č. 6

Otázka č. 6 se tázala, jak si myslí, že by tyto úpravy byly náročné na zavedení do firem. Podle všech by zavedení těchto úprav přinášelo plno problémů. Byly zde zmíněny např. softwarové úpravy účetních programů. Přípravu na tyto úpravy by musely být v postupných krocích, aby se na to firmy dokázaly připravit.

Otázka č. 7

Co se týče otázky na zavedení přepracování účetních závěrek do zákona pro všechny nebo na dobrovolné bázi, se senior účetní a asistent auditora shodli, že povinně by toto mělo být zavedeno pouze pro větší firmy nebo pro firmy, které podléhají auditu. Finanční ředitel je opačného názoru kvůli mezifiremnímu srovnání.

Otázka č. 8

Otázka č. 8 se tázala, zda by tyto úpravy mohly mít vliv na rozhodování externích uživatelů. Účetní a asistent auditora se shodli se v tom, že externí uživatele nejvíce zajímá, zda společnosti dokážou plnit své závazky, zda dosahují zisku apod., a proto by tyto informace pro ně mohly být cenné. Podle finančního ředitele by toto mělo smysl až v případě hyperinflace.

Otázka č. 9

Jedna z předposledních otázek byla zaměřená na celkový dojem těchto úprav. Zde se názory velmi rozcházejí.

– Finanční ředitel

Pro finančního ředitele je to v současné chvíli nadbytečná práce, která by měla uplatnění až v době hyperinflace.

– Senior účetní

Účetní v tom vidí hlavně náklady spojené s realizací těchto úprav a z toho hlediska to je spíše negativní.

– Asistent auditora

Nicméně asistent auditora, který zkoumá v rámci auditingu, zda jsou informace založená na pravdivém obraze o skutečnosti či nikoliv, tyto úpravy vidí pozitivně.

Otázka č. 10

Poslední otázka byla zaměřena, zda by dokázali popsat konkrétní indexy, kterými by se mohly účetní závěrky přepracovávat. Jednotně se shodli, že přesný výpočet si nedokážou představit. Otázka vznikala, kde by se používat index inflace ke konci účetního období nebo by se u některých položek průměrovat. To navazuje na další problém, a to, zda by byl jeden jednotný index nebo pro každou položku jiný vzhledem k výpočtu.

Otázka č. 9

Otázka č. 11 byla otevřená pro další připomínky odborníků. Byl zde zmíněn problém společností, který disponují s velkými finančními aktivy a po inflačním promítnutí by se mohly dostat do bilančních potíží. Také zde bylo upozorněno, že při zavádění nových předpisů vždy vznikají různé nesrovnalosti a nikdy nelze domyslet všechny dopady změn na společnosti. Proto by to nebylo o tom vymyslet pouze index, kterým společnosti přepočítávají své účetní závěrky, ale i o další specifikaci problémů, které po implementaci budou nastávat.

5.2 Shrnutí a názor autora

Expertní rozhovory byly vedeny za účelem zjištění názorů na tři přístupy k inflačnímu účetnictví. Bylo položeno jedenáct otázek třem různým specialistům ve svém oboru, konkrétně odborníkovi na pozici účetního, asistenta auditora a finančního ředitele. Různé pozice přinesly s sebou také rozmanité názory.

Obecně se na tuto problematiku nejvíc pozitivně dívá asistent auditora, který ve své profesi zkoumá, zda firmy své data vykazují správně a tyto kontroly by ještě zpřesnily kontrolovaná data. Proto se také přiklání k metodě přepracování podle současných (reprodukčních) hodnot. Nicméně si uvědomuje nevýhody s tím spojené.

Spíše neutrální postoj k těmto úpravám zastává finanční ředitel, pro kterého tyto úpravy nedávají v současné době smysl a podpořil by je až v případě hyperinflace. Pokud by se ale musel přiklonit k nějaké metodě, vybral by si přepočtení podle cenového indexu, který by byl na provedení nejlehčí.

Více negativní postoj na to má odborník na pozici účetní. S tímto názorem se ztotožňuje i autor práce, protože také zastává pozici účetní. V případě, že by se inflační účetnictví zavedlo v praxi, dostalo by to s největší pravděpodobností na starost účetní oddělení. To by muselo komunikovat s IT oddělením na softwarovém zavedení. To by bylo náročné jednak z pohledu praktického, ale i finančního. Obzvlášť pokud by se jednalo o velkou firmu. Musely by se sepsat nové vnitřní směrnice, které by určovaly, jak daná firma bude k inflačnímu účetnictví přistupovat. Také by to nejspíše znamenalo přepracovat i pár účetních závěrek zpětně kvůli srovnatelnosti dat. Autor práce tyto úpravy shledává jako možný nástroj pro zpřesnění vykazovaných dat, nicméně po zvážení všech výhod a nevýhod, prozatím negativa převládají.

Závěr

Prvním cílem bylo teoreticky vysvětlit problematiku inflace a inflačního účetnictví. Toho bylo dosaženo prostřednictvím tuzemské a zahraniční literatury a oficiálních webových stránek úřadů.

Druhým cílem bylo identifikování všech významných vlivů na inflaci v České republice v letech 2018-2023. Toho bylo docíleno prostřednictvím oficiálních stránek Českého statistického úřadu, České bankovní instituce a Eurostatu, které k této problematice poskytují nejdůvěryhodnější data. Následně byla provedena analýza časové řady. Vzhledem k významným vnějším vlivům jako byl covid-19, válka na Ukrajině, rychlé zdražování potravin a energií, byla časová řada prodloužena, konkrétně od roku 2010–2023. Data byla vyhlazena, aby se očistily od náhodných vlivů a byla stanovena exponenciální křivka trendu.

Třetím cílem bylo porovnat inflaci v České republice s jinými státy Evropské unie od roku 2018-2023. Toho bylo docíleno opět prostřednictvím dat z Českého statistického úřadu a Eurostatu. Česká republika si v období před pandemií covid-19 vedla výborně. V prvním roce pandemie se ČR držela velmi dobře a držela si místo blízko mediánu časové řady. Nicméně v roce 2021 inflace začala velmi rychle růst a v současné době se Česká republika pohybuje spíše mezi státy s vysokou inflací.

Čtvrtým cílem se tato práce měla podrobněji zaměřit na vybrané položky účetních výkazů, na které inflace dopadá nejvíce, tj. dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek, odpisy, zásoby a náklady na prodané zboží. Okrajově jsou zde zmíněny ostatní položky účetních výkazů, na které se následky inflace neprojevují v takové míře. Dopady inflace jsou zde ukázány na názorných příkladech, kde se také porovnávají tři přístupy přeceňování daných položek. U každé položky jsou také navrženy nejvhodnější indexy pro přepočet podle cenových indexů.

Posledním cílem bylo zjištění názoru na inflační účetnictví a jeho metody přepočtu cen od odborníků, kterých by se zavedení těchto úprav účetních závěrek týkalo. To bylo splněno expertním rozhovorem, který obsahoval deset otázek na toto téma.

Přínos této práce spočívá v poukázání na problematiku zkreslení účetních výkazů zaviněnou inflací. Inflační účetnictví v současné době není nikde legislativně ošetřeno kromě IAS 29, který se věnuje inflačnímu účetnictví až v době hyperinflace. Nicméně ke

zmíněnému zkreslení účetních výkazů dochází dle uvedených skutečností v mírné a pádivé inflaci.

Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
apod.	a podobně
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DHM	dlouhodobý hmotný majetek
DNM	dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	The Harmonised Index of Consumer Prices = Harmonizovaný index spotřebitelských cen
IAS	International Accounting Standards = Mezinárodní účetní standardy
IFRIC	Výbor pro interpretace mezinárodního účetního výkaznictví
IFRS	International Financial Reporting Standards = Mezinárodní standardy účetního výkaznictví
kol.	kolektiv
n.d.	nedatováno
OCI	ostatní úplný výsledek
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	sbírky
v.r.	vlastní rukou

Seznam použitých zdrojů

Brčák, J., Sekerka, B., Severová, L., & Stará, D. (2020). *Makroekonomie: makroekonomický přehled* (2. vyd.). Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.

Česká bankovní asociace (2018). *Makroekonomická prognóza ČBA leden 2018*. Dostupné 20.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-leden-2018>

Česká bankovní asociace (2020a). *Makroekonomická prognóza ČBA leden 2020*. Dostupné 21.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-leden-2020>

Česká bankovní asociace (2020b). *Makroekonomická „neprognoza“ ČBA duben 2020 (doba koronavirová)*. Dostupné 21.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-neprognoza-cba-v-dobe-koronavirove-duben-2020>

Česká bankovní asociace (2020c). *Makroekonomická prognóza ČBA červenec 2020*. Dostupné 26.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-cervenec-2020>

Česká bankovní asociace (2021a). *Makroekonomická prognóza ČBA únor 2021*. Dostupné 24.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-unor-2021>

Česká bankovní asociace (2022). *Makroekonomická prognóza ČBA 1Q 22*. Dostupné 29.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-1q-2022>

Česká bankovní asociace (2023). *Makroekonomická prognóza ČBA 1Q 23*. Dostupné 30.3.2024 z <https://cbaonline.cz/makroekonomicka-prognoza-cba-1q-23>

Česká národní banka (2018a). *Inflace v září byla lehce pod prognózou ČNB*. Dostupné 21.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-zari-byla-lehce-pod-prognozou-CNB/>

Česká národní banka (2018b). *Inflace v listopadu byla pod prognózou ČNB*. Dostupné 21.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-listopadu-byla-pod-prognozou-CNB-00001/>

Česká národní banka (2019). *Inflace v listopadu 2019 lehce nad prognózou a nepatrně nad horní hranou tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 21.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-listopadu-2019-lehce-nad-prognozou-a-nepatrne-nad-horni-hranou-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2020a). *Inflace v lednu 2020 mírně nad prognózou a nadále nad horní hranou tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 21.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-lednu-2020-mirne-nad-prognozou-a-nadale-nad-horni-hranou-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2020b). *Inflace v únoru 2020 lehce nad prognózou a nadále nad horní hranou tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné z 24.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-unoru-2020-lehce-nad-prognozou-a-nadale-nad-horni-hranou-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2020c). *Inflace v březnu 2020 mírně pod prognózou a nadále nad horní hranou tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 24.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-breznu-2020-mirne-pod-prognozou-a-nadale-nad-horni-hranou-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2020d). *Inflace v dubnu 2020 lehce nad prognózou a nadále nad horní hranou tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 23.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-dubnu-2020-lehce-nad-prognozou-a-nadale-nad-horni-hranou-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2020e). *Inflace v září 2020 pod prognózou a nadále mírně nad horní hranicí tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 28.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-zari-2020-pod-prognozou-a-nadale-mirne-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2021a). *Inflace v lednu 2021 nad prognózou*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-lednu-2021-nad-prognozou/>

Česká národní banka (2021b). *Inflace v dubnu 2021 lehce nad prognózou a nepatrně nad horní hranicí tolerančního pásma cíle ČNB*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-dubnu-2021-lehce-nad-prognozou-a-nepatrne-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile-CNB/>

Česká národní banka (2021c). *Inflace v červenci 2021 nad prognózou ČNB a nad horní hranicí tolerančního pásma cíle*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-cervenci-2021-nad-prognozou-CNB-a-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile/>

Česká národní banka (2021d). *Inflace v srpnu 2021 výrazně nad prognózou ČNB a viditelně nad horní hranicí tolerančního pásma cíle*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-srpnu-2021-vyrazne-nad-prognozou-CNB-a-viditelne-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile/>

Česká národní banka (2021e). *Inflace v listopadu 2021 výrazně nad prognózou ČNB a vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-listopadu-2021-vyrazne-nad-prognozou-CNB-a-vysoko-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile/>

Česká národní banka (2022a). *Inflace v lednu 2022 mírně nad prognózou ČNB a vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma cíle*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-lednu-2022-mirne-nad-prognozou-CNB-a-vysoko-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile/>

Česká národní banka (2022b). *Inflace v březnu 2022 nad prognózou ČNB a vysoko nad horní hranicí tolerančního pásma cíle*. Dostupné 29.3.2024 <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym->

statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-breznu-2022-nad-prognozou-CNB-a-vysoko-nad-horni-hranici-tolerancniho-pasma-cile/

Česká národní banka (2022c). *Inflace v říjnu 2022 vlivem propadu cen elektřiny výrazně poklesla*. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-rijnu-2022-vlivem-propadu-cen-elektriny-vyrazne-poklesla/>

Česká národní banka (2022d). *Inflace v říjnu 2022 vlivem propadu cen elektřiny výrazně poklesla*. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-rijnu-2022-vlivem-propadu-cen-elektriny-vyrazne-poklesla/>

Česká národní banka (2023a). *Další citelný pokles inflace v září 2023 předčil prognózu*. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Dalsi-citelný-pokles-inflace-v-zari-2023-predcil-prognozu/>

Česká národní banka (2023b). *Inflace v říjnu 2023 v souladu s prognózou ČNB zrychlila vlivem loňského úsporného tarifu, proces obnovování cenové stability v České republice však není tímto efektem nijak narušen*. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/komentare-cnb-ke-zverejnenym-statistickym-udajum-o-inflaci-a-hdp/Inflace-v-rijnu-2023-v-souladu-s-prognozou-CNB-zrychlila-vlivem-lonskeho-usporneho-tarifu-proces-obnovovani-cenove-stability-v-Ceske-republice-vsak-neni-timto-efektem-nijak-narusen/>

Česká národní banka (n.d.a). *Co je to inflace?* Dostupné 1.12.2023 z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Co-to-je-inflace/>

Česká národní banka (n.d.b). *Měnová politika*. Dostupné 25.2.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/>

Česká národní banka (n.d.c). *Jak lze dosáhnout cenové stability*. Dostupné 26.2.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/vzdelavani/04-jak-lze-dosahnout-cenove-stability/>

Česká národní banka (n.d.d). *Třikrát ke kurzu*. Dostupné 26.2.2024 z https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/cnblog/Trikrat-ke-kurzu/

Česká národní banka (5.11.2021). *Transmise měnové politiky v české ekonomice*. Dostupné 26.2.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/zpravy-o-menove-politice/boxy-a-clanky/Transmise-menove-politiky-v-ceske-ekonomice/>

Česká národní banka (n.d.e). *Dopad změn sazeb ČNB do ekonomiky*. Dostupné 27.2.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/vzdelavani/05-dopad-zmen-sazeb-cnb-do-ekonomiky/>

Česká národní banka (n.d.f). *Jak vzniká prognóza*. Dostupné 16.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/vzdelavani/08-jak-vznika-progniza/>

Česká národní banka (n.d.g). *Nástroje měnové politiky*. Dostupné 24.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/mp-nastroje/>

Česká národní banka (n.d.h). *Jak se vyvíjela lombardní sazba ČNB?* Dostupné 25.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-lombardni-sazba-CNB/>

Česká národní banka (n.d.i). *Jak se vyvíjela diskontní sazba ČNB?* Dostupné 25.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-diskontni-sazba-CNB/>

Česká národní banka (n.d.j). *Jak se vyvíjela dvoutýdenní repo sazba ČNB?* Dostupné 25.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Jak-se-vyvijela-dvoutydeni-repo-sazba-CNB/>

Česká národní banka (n.d.k). *Inflační cíl.* Dostupné 26.3.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/>

Česká národní banka (n.d.l). *Inflace.* Dostupné 2.4.2024 z <https://www.cnb.cz/cs/statistika/inflace/>

Český statistický úřad (2023a). *Indexy spotřebitelských cen (metodická příručka pro uživatele) 2023.* Dostupné 27.12.2023 z https://www.czso.cz/csu/czso/kdyz_se_rekne_inflace_resp_mira_inflace

Český statistický úřad (2023b). *Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen od ledna 2023).* Dostupné 28.12.2023 z https://www.czso.cz/csu/czso/spotrebni_kos_archiv

Český statistický úřad (2024a). *Indexy spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP – míra inflace.* Dostupné 12.2.2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&z=T&f=TABULKA&skupId=2218&katalog=31779&&pvo=CEN08C3&&evo=v1540 !_CEN-SPO-MEZIM-ER_1&str=v1611

Český statistický úřad (2024b). *Inflace – druhy, definice, tabulky.* Dostupné 13.2.2024 z https://www.czso.cz/csu/czso/mira_inflace

Český statistický úřad (2024c). *Indexy spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP – časové řady.* Dostupné 13.2.2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&z=T&f=TABULKA&sp=A&skupId=2218&katalog=31779&pvo=CEN08E3&pvo=CEN08E3&evo=v1540 !_CEN-SPO-MEZIM-EQ_1

Český statistický úřad (2024d). *Indexy spotřebitelských cen podle klasifikace ECOICOP – bazický index.* Dostupné 14.2.2024 z https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CEN083A&z=T&f=TABULKA&skupId=2218&katalog=31779&pvo=CEN083A&evo=v2504 !_CEN-SPO-BAZIC2015-EM_1#w=

Český statistický úřad (n.d.). *Ceny pohonných hmot v roce 2023.* Dostupné 27.3.2024 z <https://www.czso.cz/csu/xj/ceny-pohonnych-hmot-v-roce-2023>

Davidson, S., Stickney, C. P., & Weil, R. L. (1976). *Inflation accounting: A Guide for the accountant and the financial analyst.* The Kingsport Press.

Davidson, S., & Weil, R. L. (1975). Inflation Accounting: What Will General Price Level Adjusted Income Statements Show?. *Financial Analysts Journal*, 31(1), 27-31. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.2469/faj.v31.n1.27>

Dvořáková, D. (2022). *Finanční účetnictví a výkaznictví podle IFRS.* Albatros Media.

Elcić, S. (2019). *Vepřové maso bude kvůli moru v Číně podražovat. Situace se může vrátit do normálu až za deset let, varují odborníci.* Hospodářské noviny. <https://archiv.hn.cz/c1-66669580-mor-prasat-v-asii-zpusobil-svetovy-nedostatek-masa-vznika-tlak-na-rust-cen-drubezihy-ryb-i-vajec>

Eurostat (2024a). *HICP – annual data (average index and rate of change).* Dostupné 13.2.2024 z

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_aind/default/table?lang=en&category=prc.prc_hicp

Eurostat (2024b). *Harmonised index of consumer prices (HIPC) (prc_hicp)*. Dostupné 27.2.2024 z https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/prc_hicp_esms.htm

Evropská rada, Rada Evropské unie (n.d.). *Dopad invaze Ruska na Ukrajinu na trhy: reakce EU*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/>

Evropská rada, Rada Evropské unie (n.d.b). *Ukrajinský vývoz obilovin – stručně a přehledně*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.consilium.europa.eu/cs/infographics/ukrainian-grain-exports-explained/>

Goldschmidt, Y., & Admon, K. (1977). *Profit measurement during inflation: Accounting, economic and financial aspects*. A Wiley-Interscience Publication.

Hansen, S. (2020). *Na burze se jí zase věří. Proč se ceny ropy zvedají?* Forbes. Dostupné 22.3.2024 z <https://forbes.cz/na-burze-se-ji-zase-veri-proc-se-ceny-ropy-zvedaji/>

Janhubová, J., & Janhuba, M. (2022). Přístupy 20. století k účetnímu vykazování vlivů inflace. *Český finanční a účetní časopis*, 2022(31). https://cfuc.vse.cz/artkey/cfu-202202-0001_pristupy-20-stoleti-k-ucetnimu-vykazovani-vlivu-inflace.php

Jurečka, V., Macháček, M., Hlaváček, K., Jánošíková, I., Paličková, I., Spáčilová, L. & Wroblowský, T. (2023). *Makroekonomie* (4. aktualizované vyd.). Grada Publishing.

Kirkman, P. R. A. (1974). *Accounting under inflationary conditions*. George Allen & Unwin Ltd.

Klaus, V. (2022). *Návrat inflace: kluzká cesta bezstarostného zadlužování*. Institut Václava Klause.

Klaus, V. & kolektiv IVK (2020). *Ekonomické aspekty koronakrize*. Institut Václava Klause.

Kurzy.cz (n.d.a). *Benzín a nafta – spotřební daň a DPH do 31.7.2023 – kalkulačka daně*. Dostupné 31.3.2024 z <https://www.kurzy.cz/kalkulacka/spotrebni-dan-benzin-nafta-do-31-7-2023/>

Kurzy.cz (n.d.b). *Spotřební daň Nafta – vývoj a graf*. Dostupné 31.3.2024 z https://www.kurzy.cz/hodnoty/spotrebni_phm_nafta/

Kurzy.cz (n.d.c). *Spotřební daň Motorové benziny s obsahem olova do 0,013 g/l – vývoj a graf*. Dostupné 31.3.2024 z https://www.kurzy.cz/hodnoty/spotrebni_phm_benzin/

Mach, M. (2001). *Makroekonomie II: pro magisterské (inženýrské) studium* (3. vyd.). Melandrium.

Mečířová, L. (2022). *Úsporný tarif v 6 otázkách*. Finance.cz. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.finance.cz/544039-prispevek-na-elektrinu-usporny-tarif/>

Ministerství financí České republiky (2021). *Nulové DPH na elektrickou energii a plyn*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2021/nulove-dph-na-elektrickou-energii-a-plyn-43273>

Ministerstvo financí České republiky (2019). *Vláda schválila Sazbový balíček MF*. Dostupné 21.3.2024 z <https://www.mfcr.cz/cs/ministerstvo/media/tiskove-zpravy/2019/vlada-schvalila-sazbovy-balicek-mf-35283>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (n.d.) *Vláda schválila zastropování cen energií. Pomůže jak domácnostem, firmám*. Dostupné 30.3.2024 z <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/vlada-schvalila-zastropovani-cen-energi--pomuze-jak-domacnostem--tak-firmam--270228/>

MONETA Money Bank (n.d.). *Co je repo sazba?* Dostupné 25.3.2024 z <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/repo-sazba>

Novotný, R. (2020). *Chceme nižší inflaci? Imputujeme imputované nájemné*. Dostupné 29.3.2024 z <https://www.hypoindex.cz/clanky/chceme-nizsi-inflaci-imputujeme-imputovane-najemne/>

OENERGETICE.cz (n.d.a). *Cena elektřiny*. Dostupné 29.3.2024 z <https://oenergetice.cz/energostat/ceny-aktualne/elektrina>

OENERGETICE.cz (n.d.b). *Cena zemního plynu*. Dostupné 29.3.2024 z <https://oenergetice.cz/energostat/ceny-aktualne/zemni-plyn>

Slabá, J. (2022). *Vládní boj proti pandemii: přehled opatření vydaných v souvislosti s pandemií onemocnění covid-19 v Česku v letech 2020-2021*. *Demografie*, 64 (2), 175-196. <https://doi.org/10.54694/dem.0303>

Státní zdravotní ústav, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2022). *COVID-19: úvod, inkubační doba, původce a sezónnost onemocnění*. Národní zdravotnický informační portál. Dostupné 18.1.2024 z <https://www.nzip.cz/clanek/447-covid-19-zakladni-informace>

Štěpánek, A. (2022). *Na Ukrajině začala válka. Rusko útočí na velká města*. Hrot24. Dostupné 12.4.2024 z <https://www.hrot24.cz/clanek/valecny-stav-na-ukrajine-rusko-utoci-na-velka-mesta-kyjev-putin>

Pokorný, M. (2022). *Co je to inflace aneb poznejte nenápadného zloděje vašich peněz*. Portu. Dostupné 28.11.2023 z <https://magazin.portu.cz/co-je-to-inflace-aneb-poznejte-nenapadneho-zlodeje-vasich-penez/>

Rojíček, M., Spěváček, V., Vejmělek, J., Zamrazilová, E., & Žďárek, V. (2016). *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Grada Publishing.

TradingView (n.d.). *West Texas Oil*. Dostupné 22.3.2024 z <https://www.tradingview.com/symbols/WTICUSD/>

Vláda ČR (27.3.2018). *Vláda schválila nové slevy na jízdném pro seniory, žáky a studenty a koncepci na pomoc státům postiženým migrací*. Dostupné 21.3.2024 z <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-schvalila-nove-slevy-na-jizdnem-pro-seniory--zaky-a-studenty-a-koncepci-na-pomoc-statum-postizenym-migraci-164297/#>

Mezinárodní účetní standardy

České účetní standardy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Vyhláška č. 500/2002 Sb.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2018	40
Tabulka 2: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2019	41
Tabulka 3: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2020	43
Tabulka 4: Vývoj úrokových sazeb 2018-2023	46
Tabulka 5: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2021	47
Tabulka 6: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2022	50
Tabulka 7: Vývoj spotřební daně u benzínu a nafty	53
Tabulka 8: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2023	54
Tabulka 9: Roční míra inflace v ČR 2018-2023	56
Tabulka 10: Základní charakteristiky časové řady	57
Tabulka 11: Uhlazené hodnoty časové řady přes exponenciální vyrovnání.....	61
Tabulka 12: Meziroční harmonizovaný index spotřebitelských cen (HICP) zemí EU ..	63
Tabulka 13: Přepočtená cena dlouhodobého majetku – pozemky a budovy	74
Tabulka 14: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého hmotného majetku 1	75
Tabulka 15: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého hmotného majetku 2.....	76
Tabulka 16: Přepočtená cena ostatního dlouhodobého nehmotného majetku	77
Tabulka 17: Vliv odpisů budovy na zisk po přecenění.....	78
Tabulka 18: Vliv odpisů ostatního dlouhodobého majetku na zisk po přecenění	78
Tabulka 19: Vliv odpisů nehmotného dlouhodobého majetku na zisk po přecenění	78
Tabulka 20: Vliv přeceněných zásob na náklady	81
Tabulka 21: Přepočtená cena dlouhodobé pohledávky a závazku.....	83
Tabulka 22: Aktiva po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen	84
Tabulka 23: Pasiva po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen	85
Tabulka 24: VZZ po přecenění položek podle současných (reprodukčních) cen.....	85
Tabulka 25: Aktiva po přecenění položek podle cenového indexu	86

Tabulka 26: Pasiva po přecenění položek podle cenového indexu	86
Tabulka 27: VZZ po přecenění položek podle cenového indexu	86
Tabulka 28: VZZ po přecenění položek kombinovanou metodou	87
Tabulka 29: Aktiva po přecenění položek kombinovanou metodou	87
Tabulka 30: Pasiva po přecenění položek kombinovanou metodou.....	88

Seznam obrázků

Obrázek 1: Kanály transmise měnové politiky	23
Obrázek 2: Projevy přecenění dlouhodobého majetku na fair value	32

Seznam grafů

Graf 1: Meziroční míra inflace v ČR za rok 2018	40
Graf 2: Míra inflace v ČR v roce 2019	42
Graf 3: Míra inflace v ČR v roce 2020	43
Graf 4: Vývoj ceny ropy	44
Graf 5: Vývoj ceny pohonných hmot	45
Graf 6: Vývoj úrokové sazby 2018-2023	47
Graf 7: Míra inflace v ČR za rok 2021	48
Graf 8: Míra inflace v ČR za rok 2022	50
Graf 9: Vývoj ceny zemního plynu.....	51
Graf 10: Vývoj ceny elektřiny	52
Graf 11: Vývoj ceny obilovin a olejnin	52
Graf 12: Vývoj spotřební daně u benzínu a nafty	54
Graf 13: Míra inflace v ČR za rok 2023	55
Graf 14: Časová řada bazického indexu inflace 2010-2023	59
Graf 15: Exponenciální vyrovnaní.....	62
Graf 16: Srovnání inflace států EU v roce 2018.....	64
Graf 17: Srovnání inflace států EU v roce 2019.....	65
Graf 18: Srovnání inflace států EU v roce 2020.....	66
Graf 19: Srovnání inflace států EU v roce 2021	67
Graf 20: Srovnání inflace států EU v roce 2022.....	68
Graf 21: Srovnání inflace států EU v roce 2023	69

Seznam příloh

Příloha A: Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen od ledna 2023

Příloha B: Index cen průmyslových výrobců

Příloha C: Vzor expertního rozhovoru

Příloha D: Expertní dotazník se senior účetní z RSJ Custody, s.r.o.

Příloha E: Expertní rozhovor s finanční ředitelkou ze společnosti Bestsport, a.s.

Příloha F: Expertní rozhovor s asistentem auditora ze společnosti c.k. audit, s.r.o.

Příloha A: Spotřební koš pro výpočet indexu spotřebitelských cen od ledna 2023

ECOICOP	NAZEV	MĚRNÁ JEDNOTKA	VÁHA v ‰
E00	ÚHRN		1000,000000
E01	POTRAVINY A NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE		178,075443
E01.1	Potraviny		161,315869
E01.11	Pekárenské výrobky; obiloviny		28,335389
E01.111	RÝŽE		0,826114
E01.112	MOUKA A JINÉ OBILOVINY		1,158613
E01.113	CHLĚB		13,065760
E01.114	OSTATNÍ PEKÁRENSKÉ VÝROBKY		8,636903
E01.115	PIZZA		0,818741
E01.116	TĚSTOVINY A KUSKUS		1,143759
E01.117	SNÍDAŇOVÉ CEREÁLIE		1,159266
E01.118	JINÉ VÝROBKY Z OBILOVIN		1,526233
E01.12	Maso		42,308168
E01.121	HOVĚZÍ A TELECÍ MASO		3,406250
E01.122	VEPŘOVÉ MASO		8,925242
E01.124	DRŮBEŽ		9,164065
E01.125	JINÉ MASO		0,423987
E01.126	JEDLÉ DROBY		0,466832
E01.127	SUŠENÉ, SOLENÉ NEBO UZENÉ MASO		15,410503
E01.128	OSTATNÍ MASNÉ POLOTOVARY		4,511289
E01.13	Ryby a mořské plody		4,324666
E01.131	RYBY, ČERSTVÉ NEBO CHLAZENÉ		1,135874
E01.132	RYBY, ZMRAZENÉ		0,846148
E01.135	SUŠENÉ, SOLENÉ NEBO UZENÉ RYBY A MOŘSKÉ PLODY		0,625258
E01.136	OSTATNÍ KONZERVOVANÉ NEBO ZPRAC. PŘÍPRAVKY Z RYB A MOŘSKÝCH PLODŮ		1,717386
E01.14	Mléko, sýry a vejce		29,806503
E01.141	MLÉKO PLNOTUČNÉ		1,398417
E01.142	MLÉKO NÍZKOTUČNÉ		4,375515
E01.143	SUŠENÉ MLÉKO		0,473242
E01.144	JOGURTY		3,623521
E01.145	SÝRY A TVAROHY		12,575585
E01.146	OSTATNÍ MLÉČNÉ VÝROBKY		4,178380
E01.147	VEJCE		3,181843
E01.15	Oleje a tuky		7,634836
E01.151	MÁSLO		3,187447
E01.152	MARGARÍN A OSTATNÍ ROSTLINNÉ TUKY		2,029261
E01.153	OLIVOVÝ OLEJ		0,560301
E01.154	OSTATNÍ JEDLÉ OLEJE		1,437362
E01.155	OSTATNÍ JEDLÉ ŽIVOČIŠNÉ TUKY		0,420465
E01.16	Ovoce		12,997153
E01.161	OVOCE, ČERSTVÉ NEBO CHLAZENÉ		10,856321
E01.163	SUŠENÉ OVOCE A OŘECHY		1,450716
E01.164	KONZERVOVANÉ OVOCE A VÝROBKY Z OVOCE		0,690116
E01.17	Zelenina		14,654590
E01.171	ZELENINA KROMĚ BRAMBOR A OSTATNÍCH HLÍZ, ČERSTVÁ NEBO CHLAZENÁ		8,836281

E01.172	ZELENINA KROMĚ BRAMBOR A OSTATNÍCH HLÍZ, ZMRAZENÁ			0,208509
E01.173	SUŠENÁ ZELENINA, OSTATNÍ KONZERVOVANÁ NEBO ZPRACOVANÁ ZELENINA			1,599073
E01.174	BRAMBORY			2,933000
E01.175	BRAMBOROVÉ LUPÍNKY			0,948575
E01.176	OSTATNÍ HLÍZY A VÝROBKY Z HLÍZ			0,129152
E01.18	Cukr, marmeláda, med, čokoláda a cukrovinky			14,234249
E01.181	CUKR			1,794793
E01.182	DŽEMY, MARMELÁDY A MED			1,120176
E01.183	ČOKOLÁDA			2,554505
E01.184	CUKROVINKY			6,349934
E01.185	ZMRZLINÁŘSKÉ VÝROBKY A ZMRZLINA			2,414841
E01.19	Potravinářské výrobky jinde neuvedené			7,020315
E01.191	OMÁČKY, OCHUCOVADLA			1,757968
E01.192	SŮL, KOŘENÍ A BYLINY UŽÍVANÉ V KUCHYNI			1,776583
E01.193	DĚTSKÉ VÝŽIVY			0,767626
E01.194	HOTOVÁ JÍDLA			1,082203
E01.199	OSTATNÍ POTRAVINÁŘSKÉ VÝROBKY j.n.			1,635935
E01.2	Nealkoholické nápoje			16,759574
E01.21	Káva, čaj a kakao			6,622029
E01.211	KÁVA			4,241339
E01.212	ČAJ			2,000843
E01.213	KAKAO A ČOKOLÁDA V PRÁŠKU			0,379847
E01.22	Minerální vody, nealkoholické nápoje, ovocné a zeleninové šťávy			10,137545
E01.221	MINERÁLNÍ NEBO PRAMENITÉ VODY			4,963306
E01.222	NEALKOHOLICKÉ NÁPOJE j.n.			2,688084
E01.223	OVOCNÉ A ZELENINOVÉ ŠŤÁVY			2,486155
E02	ALKOHOLICKÉ NÁPOJE, TABÁK			86,948337
E02.1	Alkoholické nápoje			39,129528
E02.11	Lihoviny			14,152973
E02.111	DESTILÁTY A LIKÉRY			14,152973
E02.12	Vína			12,252570
E02.121	VÍNO Z VINNÝCH HROZNŮ			11,603281
E02.123	FORTIFIKOVANÉ (OBOHACENÉ) VÍNO			0,649289
E02.13	Piva			12,723985
E02.131	LEŽÁKY			7,007495
E02.132	OSTATNÍ ALKOHOLICKÁ PIVA			5,716490
E02.2	Tabák			47,818809
E02.20	Tabák			47,818809
E02.201	CIGARETY			41,124176
E02.203	JINÉ TABÁKOVÉ VÝROBKY			6,694633
E03	ODÍVÁNÍ A OBUV			38,945347
E03.1	Odívání			29,096197
E03.11	Oděvní materiály			0,179378
E03.110	ODĚVNÍ MATERIÁLY			0,179378
E03.110.01	ŠATOVKA DÁMSKÁ	1	m2	0,179378
E03.12	Oděvy			26,750139
E03.121	PÁNSKÉ ODĚVY			8,287863
E03.121.01	PÁNSKÉ PYŽAMO	1	ks	0,514616
E03.121.02	PÁNSKÁ KOŠILE - KLASICKÁ	1	ks	0,614877
E03.121.03	PÁNSKÝ PULOVR BAVLNĚNÝ - MIKINA	1	ks	0,585111

E03.121.04	PÁNSKÝ PULOVR BAVNĚNÝ- TRIČKO	1	ks	1,199204
E03.121.05	PÁNSKÉ SPODNÍ PRÁDLO	1	ks	0,641116
E03.121.06	PÁNSKÝ PULOVR	1	ks	0,361484
E03.121.07	PÁNSKÝ OBLEK	1	ks	0,600499
E03.121.08	PÁNSKÁ BUNDA LETNÍ	1	ks	0,292387
E03.121.09	PÁNSKÁ BUNDA ZIMNÍ	1	ks	0,792928
E03.121.10	PÁNSKÉ KALHOTY	1	ks	1,083444
E03.121.11	PÁNSKÉ KALHOTY JEANSOVÉ - KLASICKÉ	1	ks	0,630074
E03.121.12	PÁNSKÉ SPORTOVNÍ KALHOTY LYŽAŘSKÉ	1	ks	0,114809
E03.121.13	PÁNSKÉ PONOŽKY BAVLNĚNÉ	1	pár	0,627697
E03.121.14	PÁNSKÉ SPORTOVNÍ KALHOTY LYŽAŘSKÉ - internetový obchod	1	ks	0,229617
E03.122	DÁMSKÉ ODĚVY			14,723400
E03.122.01	DÁMSKÉ KALHOTKY BAVLNĚNÉ	1	ks	0,810628
E03.122.02	DÁMSKÉ PLAVKY	1	ks	0,377008
E03.122.03	DÁMSKÁ VESTA	1	ks	1,214135
E03.122.04	DÁMSKÝ PULOVR - DLOUHÝ RUKÁV	1	ks	0,609476
E03.122.05	DÁMSKÁ PODPRSENKA	1	ks	1,243645
E03.122.06	DÁMSKÝ PULOVR - KRÁTKÝ RUKÁV	1	ks	1,767603
E03.122.07	DÁMSKÝ PLÁŠŤ ZIMNÍ	1	ks	0,927180
E03.122.08	DÁMSKÁ BUNDA ZIMNÍ	1	ks	1,302544
E03.122.09	DÁMSKÉ SAKO	1	ks	0,471611
E03.122.10	DÁMSKÉ ŠATY LETNÍ	1	ks	1,369917
E03.122.11	DÁMSKÁ HALENKA	1	ks	1,107643
E03.122.12	DÁMSKÁ SUKNĚ	1	ks	0,457976
E03.122.13	DÁMSKÉ KALHOTY	1	ks	1,552786
E03.122.14	DÁMSKÉ SAKO (KABÁTEK, BUNDA) KOŽENÉ	1	ks	0,104267
E03.122.15	DÁMSKÉ JEANSOVÉ KALHOTY	1	ks	0,726665
E03.122.16	DÁMSKÉ PONOŽKY BAVLNĚNÉ	1	pár	0,414176
E03.122.17	DÁMSKÉ PUNČOCHOVÉ KALHOTY	1	ks	0,266140
E03.123	DĚTSKÉ ODĚVY			3,738876
E03.123.01	DÍVČÍ KALHOTKY BAVLNĚNÉ	1	ks	0,250331
E03.123.02	DĚTSKÉ PYŽAMO BAVLNĚNÉ	1	ks	0,308100
E03.123.03	DĚTSKÝ PULOVR BAVLNĚNÝ - MIKINA	1	ks	0,499434
E03.123.04	DĚTSKÝ PULOVR BAVLNĚNÝ - TRIČKO	1	ks	0,459896
E03.123.05	DĚTSKÝ PULOVR BAVLNĚNÝ - TRIČKO, DLOUHÝ RUKÁV	1	ks	0,343129
E03.123.06	KOJENECKÉ BODY	1	ks	0,187646
E03.123.07	DĚTSKÁ BUNDA ZIMNÍ	1	ks	0,438330
E03.123.08	DĚTSKÁ LYŽAŘSKÁ SOUPRAVA	1	ks	0,222440
E03.123.09	DĚTSKÉ JEANSOVÉ KALHOTY	1	ks	0,511340
E03.123.10	DÍVČÍ SUKNĚ	1	ks	0,192554
E03.123.11	DĚTSKÉ PUNČOCHOVÉ KALHOTY	1	ks	0,210224
E03.123.12	DĚTSKÉ PONOŽKY BAVLNĚNÉ	1	pár	0,115452
E03.13	Oděvní doplňky a textilní galanterie			1,608571
E03.131	OSTATNÍ ODĚVNÍ DOPLŇKY			1,336467
E03.131.01	DÁMSKÝ ŠÁTEK /ŠÁLKA/	1	ks	0,464154
E03.131.02	ČEPICE BASEBALOVÁ	1	ks	0,321286
E03.131.03	PÁNSKÉ RUKAVICE KOŽENÉ	1	pár	0,551027
E03.132	TEXTILNÍ GALANTERIE			0,272104
E03.132.01	NITĚ ŠICÍ	500	m	0,272104
E03.14	Čištění, opravy a půjčování oděvů			0,558109
E03.141	ČIŠTĚNÍ ODĚVŮ			0,155936

E03.141.01	ČIŠTĚNÍ PÁNSKÉHO OBLEKU	1	služba	0,155936
E03.142	OPRAVY A PŮJČOVÁNÍ ODĚVŮ			0,402173
E03.142.01	PŮJČOVÁNÍ SVATEBNÍCH ŠATŮ	3	dny	0,402173
E03.2	Obuv včetně oprav			9,849150
E03.21	Obuv			9,393702
E03.211	PÁNSKÁ OBUV			2,865032
E03.211.01	PÁNSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV CELOROČNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,794473
E03.211.02	PÁNSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV LETNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,404829
E03.211.03	PÁNSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV ZIMNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,612831
E03.211.04	PÁNSKÁ OBUV PRO VOLNÝ ČAS - KOŽENÁ	1	pár	0,350966
E03.211.05	PÁNSKÁ OBUV PRO VOLNÝ ČAS - KOŽENÁ - internetový obchod	1	pár	0,701933
E03.212	DÁMSKÁ OBUV			5,022252
E03.212.01	DÁMSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV CELOROČNÍ KOŽENÁ	1	pár	1,582512
E03.212.02	DÁMSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV LETNÍ KOŽENÁ	1	pár	1,017006
E03.212.03	DÁMSKÁ VYCHÁZKOVÁ OBUV ZIMNÍ KOŽENÁ	1	pár	1,347972
E03.212.04	DÁMSKÁ OBUV PRO VOLNÝ ČAS - TEXTILNÍ	1	pár	0,873872
E03.212.05	DÁMSKÁ OBUV DOMÁCÍ	1	pár	0,200890
E03.213	DĚTSKÁ OBUV			1,506418
E03.213.01	DĚTSKÁ OBUV VYCHÁZKOVÁ CELOROČNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,289082
E03.213.02	DĚTSKÁ OBUV VYCHÁZKOVÁ LETNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,239822
E03.213.03	DĚTSKÁ OBUV VYCHÁZKOVÁ ZIMNÍ KOŽENÁ	1	pár	0,179264
E03.213.04	DĚTSKÁ OBUV PRO VOLNÝ ČAS - KOŽENÁ	1	pár	0,450719
E03.213.05	DĚTSKÁ OBUV DOMÁCÍ TEXTILNÍ	1	pár	0,120513
E03.213.06	DĚTSKÁ OBUV ZIMNÍ - SNĚHULE	1	pár	0,227018
E03.22	Opravy a půjčování obuvi			0,455448
E03.220	OPRAVY A PŮJČOVÁNÍ OBUVI			0,455448
E03.220.01	VÝMĚNA DÁMSKÝCH PATNÍKŮ - EXPRES	1	pár	0,455448
E04	BYDLENÍ, VODA, ENERGIE, PALIVA			267,373622
E04.1	Nájemné z bytu			33,478171
E04.11	Nájemné placené nájemníky za první (hlavní) bydliště			33,478171
E04.110	NÁJEMNÉ PLACENÉ NÁJEMNÍKY ZA PRVNÍ (HLAVNÍ) BYDLIŠTĚ			33,478171
E04.110.01	BYT NÁJEMNÍ - 2 OBYTNÉ MÍSTNOSTI - SE SMLUVNÍM NÁJMEM	1	m2	4,087634
E04.110.02	SUBI TRŽNÍ NÁJEMNÉ ZPROSTŘEDKOVANÉ RK			9,010701
E04.110.03	BYT NÁJEMNÍ - 1 OBYTNÁ MÍSTNOST	1	m2	1,951322
E04.110.04	BYT NÁJEMNÍ - 2 OBYTNÉ MÍSTNOSTI	1	m2	4,871297
E04.110.05	BYT NÁJEMNÍ - 3 OBYTNÉ MÍSTNOSTI	1	m2	4,931885
E04.110.06	BYT NÁJEMNÍ - 4 OBYTNÉ MÍSTNOSTI	1	m2	1,019902
E04.110.07	BYT DRUŽSTEVNÍ I. KATEGORIE - 2 OBYTNÉ MÍSTNOSTI a SVJ		měsíčně	2,683940
E04.110.08	BYT DRUŽSTEVNÍ I. KATEGORIE - 3 OBYTNÉ MÍSTNOSTI a SVJ		měsíčně	4,240789
E04.110.09	BYT DRUŽSTEVNÍ I. KATEGORIE - 4 OBYTNÉ MÍSTNOSTI a SVJ		měsíčně	0,680701
E04.2	Imputované nájemné za bydlení (náklady vlastnického bydlení)			122,207014
E04.21	Imputované nájemné vlastníků - nájemníků (náklady vlast. bydlení)			122,207014
E04.210	IMPUTOVANÉ NÁJEMNÉ VLASTNÍKŮ - NÁJEMNÍKŮ (NÁKLADY VLAST. BYDLENÍ)			122,207014
E04.210.01	SUBI NÁKLADY NA POŘÍZENÍ, REKONSTRUKCE A ÚDRŽBU VLAST. BYDLENÍ			122,207014
E04.3	Běžná údržba a drobné opravy bytu			12,657712

E04.31	Výrobky pro běžnou údržbu a drobné opravy bytu			6,599041
E04.310	VÝROBKY PRO BĚŽNOU ÚDRŽBU A DROBNÉ OPRAVY BYTU			6,599041
E04.310.01	OBKLADAČKY POROVINOVÉ	1	m2	0,996456
E04.310.02	UMYVADLO	1	ks	0,708737
E04.310.03	BATERIE DŘEZOVÁ 1/2 coulová	1	ks	0,711376
E04.310.04	OMÍTKOVÁ SMĚS	40	kg	0,501527
E04.310.05	PRIMALEX PLUS BÍLÝ	7.5	kg	0,514725
E04.310.06	UNIVERZÁLNÍ AKRYLÁTOVÁ BARVA	1	kg	0,747012
E04.310.07	DŘEVĚNÁ PODLAHA	1	m2	1,810116
E04.310.08	SÁDROKARTONOVÉ DESKY	1	m2	0,403861
E04.310.09	SILIKONOVÝ TMEL	300	ml	0,205231
E04.32	Služby pro běžnou údržbu a drobné opravy bytu			6,058671
E04.321	INSTALATÉRSKÉ SLUŽBY			0,719771
E04.321.01	INSTALATÉRSKÉ PRÁCE - VÝMĚNA BATERIE	1	úkon	0,719771
E04.323	ÚDRŽBA VYTÁPĚNÍ			0,880930
E04.323.01	TOPENÁŘSKÉ PRÁCE	1	hodina	0,880930
E04.324	MALÍŘSKÉ SLUŽBY			0,836097
E04.324.01	MALÍŘSKÉ PRÁCE	1	m2	0,836097
E04.329	OSTATNÍ SLUŽBY PRO BĚŽNOU ÚDRŽBU A DROBNÉ OPRAVY BYTU			3,621873
E04.329.01	NATĚRAČSKÉ PRÁCE	1	m2	0,615561
E04.329.02	OBKLADAČSKÉ PRÁCE	1	m2	1,231728
E04.329.03	TRUHLÁŘSKÉ PRÁCE	1	hodina	1,774584
E04.4	Ostatní služby související s bydlením			20,554641
E04.41	Dodávka vody (vodné)			7,416164
E04.410	VODNÉ			7,416164
E04.410.01	VODNÉ	1	m3	7,416164
E04.42	Sběr pevných odpadů			4,021974
E04.420	SBĚR PEVNÝCH ODPADŮ			4,021974
E04.420.01	ODVOZ POPELA A PEVNÝCH ODPADKŮ		ročně	4,021974
E04.43	Odvádění odpadních vod kanalizací (stočné)			4,726339
E04.430	STOČNÉ			4,726339
E04.430.01	STOČNÉ	1	m3	4,726339
E04.44	Ostatní služby související s bydlením jinde neuvedené			4,390164
E04.441	POPLATKY ZA ÚDRŽBU DOMŮ S VÍCE UŽIVATELI			4,390164
E04.441.01	ÚHRADA SLUŽEB SPOJENÝCH S UŽIVÁNÍM NÁJEMNÍHO BYTU		měsíčně	2,634099
E04.441.02	ÚHRADA SLUŽEB SPOJENÝCH S UŽIVÁNÍM DRUŽSTEVNÍHO BYTU		měsíčně	1,756065
E04.5	Elektrická a tepelná energie, plyn a ostatní paliva			78,476084
E04.51	Elektrická energie			39,641749
E04.510	ELEKTŘINA			39,641749
E04.510.01	SUBI ELEKTŘINA			39,641749
E04.52	Plynná paliva			19,109429
E04.521	ZEMNÍ PLYN A SVÍTIPLYN			18,954230
E04.521.01	SUBI PLYN ZE SÍTĚ			18,954230
E04.522	PLYN V BOMBÁCH			0,155199
E04.522.01	PROPAN - BUTAN	10	kg	0,155199
E04.53	Kapalná paliva			0,030854
E04.530	KAPALNÁ PALIVA			0,030854
E04.530.01	PETROLEJ	1	l	0,030854
E04.54	Tuhá paliva			6,031751

E04.541	UHLÍ			2,604509
E04.541.01	ČERNÉ UHLÍ	100	kg	0,665906
E04.541.02	HNĚDÉ UHLÍ	100	kg	1,938603
E04.549	OSTATNÍ TUHÁ PALIVA			3,427242
E04.549.01	BRIKETY HNĚDOUHELNÉ	100	kg	0,316064
E04.549.03	DŘEVO PALIVOVÉ	100	kg	1,555589
E04.549.04	DŘEVO PALIVOVÉ LISTNATÉ	100	kg	1,555589
E04.55	Tepelná energie			13,662301
E04.550	TEPLO A TEPLÁ VODA			13,662301
E04.550.01	TEPLO PRO OTOPI A PŘÍPRAVU TEPLÉ VODY	1	GJ	13,662301
E05	BYTOVÉ VYBAVENÍ, ZAŘÍZENÍ DOMÁCNOSTI; OPRAVY			58,333435
E05.1	Nábytek, byt.zařiz. a výzd., koberce a ost. podl.krytiny,vč.oprav			21,848367
E05.11	Nábytek a bytové zařízení			18,434407
E05.111	NÁBYTEK DO DOMÁCNOSTI			15,700812
E05.111.01	ŽIDLE ČALOUNĚNÁ	1	ks	0,933415
E05.111.02	STŮL JÍDELNÍ KUCHYŇSKÝ	1	ks	0,785279
E05.111.03	KUCHYŇSKÁ SKŘÍŇKA NÁSTĚNNÁ	1	ks	2,228410
E05.111.04	KUCHYŇSKÁ PRACOVNÍ DESKA	1	bm	1,486138
E05.111.05	SKŘÍŇKA DVOUDVĚŘOVÁ	1	ks	1,057658
E05.111.07	SKŘÍŇ ŠATNÍ DVOUDVĚŘOVÁ	1	ks	1,323666
E05.111.08	BOTNÍK	1	ks	0,675372
E05.111.09	POSTEL - DVOULŮŽKO	1	ks	1,932138
E05.111.10	KNIHOVNA	1	ks	1,057658
E05.111.12	POHOVKA ČALOUNĚNÁ	1	ks	2,288940
E05.111.13	MATRACE S TAŠTIČKOVÝMI PRUŽINAMI - internetový obchod	1	ks	1,932138
E05.113	OSVĚTLOVACÍ ZAŘÍZENÍ			1,874600
E05.113.01	STOLNÍ LAMPA	1	ks	1,874600
E05.119	OSTATNÍ NÁBYTEK A BYTOVÉ ZAŘÍZENÍ			0,858995
E05.119.01	DĚTSKÁ POSTÝLKA	1	ks	0,075927
E05.119.02	ZÁCLONOVÁ TYČ	1	ks	0,631215
E05.119.03	DĚTSKÁ POSTÝLKA - internetový obchod	1	ks	0,151853
E05.12	Koberce a ostatní podlahové krytiny			3,181403
E05.121	KOBERCE A KOBEREČKY			1,785829
E05.121.01	KOBEREC BYTOVÝ	1	m2	1,785829
E05.122	OSTATNÍ PODLAHOVÉ KRYTINY			1,395574
E05.122.01	LINOLEUM	1	m2	1,395574
E05.13	Opravy nábytku, zařízení a podlahových krytin			0,232557
E05.130	OPRAVY NÁBYTKU, ZAŘÍZENÍ A PODLAHOVÝCH KRYTIN			0,232557
E05.130.01	OPRAVA ČALOUNĚNÉHO KŘESLA	1	oprava	0,232557
E05.2	Bytový textil			6,337559
E05.20	Bytový textil			6,337559
E05.201	DEKORAČNÍ TEXTILIE, ZÁCLONY A ZÁVĚSY			0,926798
E05.201.01	DEKORAČNÍ TKANINA	1	m2	0,395463
E05.201.02	PLETENÉ SYNTETICKÉ ZÁCLONY	1	m2	0,531335
E05.202	LOŽNÍ PRÁDLO			4,672145
E05.202.01	PŘIKRÝVKA PROŠÍVANÁ	1	ks	2,189535
E05.202.04	PROSTĚRADLO BAVLNĚNÉ	1	ks	0,734129
E05.202.07	LOŽNÍ SOUPRAVA - internetový obchod	1	souprava	1,748481
E05.203	STOLNÍ A KOUPELNOVÝ TEXTIL			0,738616
E05.203.01	SMYČKOVÝ RUČNÍK (FROTÉ)	1	ks	0,738616
E05.3	Přístroje a spotřebiče pro domácnost včetně oprav			10,981565
E05.31	Hlavní (velké) přístroje pro domácnost elektrické a neel.			8,352625
E05.311	LEDNÍČKY, MRAZNIČKY A JEJICH KOMBINACE			1,794400
E05.311.03	EL. CHLADNIČKA S MRAZNIČKOU - internetový obchod	1	ks	1,794400
E05.312	PRAČKY, SUŠIČKY A MYČKY NÁDOBÍ			3,055330
E05.312.03	AUTOMATICKÁ BUBNOVÁ PRAČKA - internetový obch.	1	ks	1,794400
E05.312.04	MYČKA NÁDOBÍ - internetový obchod	1	ks	1,260930
E05.313	SPORÁKY			0,826775
E05.313.01	SPORÁK KOMBINOVANÝ	1	ks	0,227912
E05.313.03	SPORÁK KOMBINOVANÝ - internetový obchod	1	ks	0,455824
E05.313.04	MIKROVLNNÁ TROUBA - internetový obchod	1	ks	0,143039
E05.314	VYHŘÍVACÍ A KLIMATIZAČNÍ ZAŘÍZENÍ			1,681864

E05.314.01	PLYNOVÝ KOTEL	1	ks	1,681864
E05.315	ČISTIČÍ ZAŘÍZENÍ			0,839351
E05.315.04	ELEKTRICKÝ VYSAVAČ PODLAHOVÝ - internetový obchod	1	ks	0,839351
E05.319	OSTATNÍ HLAVNÍ (VELKÉ) PŘÍSTROJE PRO DOMÁCNOST			0,154905
E05.319.01	DOMÁCÍ VODÁRNA	1	ks	0,154905
E05.32	Malé domácí elektrické spotřebiče			1,737742
E05.321	PŘÍSTROJE PRO ZPRACOVÁNÍ POTRAVIN			0,732942
E05.321.02	ELEKTRICKÝ TYČOVÝ MIXÉR	1	ks	0,244314
E05.321.03	ELEKTRICKÝ TYČOVÝ MIXÉR - internetový obchod	1	ks	0,488628
E05.322	PŘÍSTROJE PRO PŘÍPRAVU KÁVY NEBO ČAJE A PODOBNÁ ZAŘÍZENÍ			0,748129
E05.322.01	RYCHLOVARNÁ KONVICE	1	ks	0,249376
E05.322.02	RYCHLOVARNÁ KONVICE - internetový obchod	1	ks	0,498753
E05.323	ŽEHLIČKY			0,256671
E05.323.02	ELEKTRICKÁ ŽEHLIČKA - internetový obchod	1	ks	0,256671
E05.33	Opravy domácích přístrojů a spotřebičů			0,891198
E05.330	OPRAVY DOMÁCÍCH PŘÍSTROJŮ A SPOTŘEBIČŮ			0,891198
E05.330.01	SERVISNÍ PROHLÍDKA PLYNOVÉHO KOTLE	1	prohlídka	0,891198
E05.4	Skleněné, keramické, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost			3,963097
E05.40	Skleněné, keramické, stolní a kuchyňské potřeby pro domácnost			3,963097
E05.401	SKLENĚNÉ, KRÍŠTALOVÉ, KERAMICKÉ A PORCELÁNOVÉ NÁDOBÍ			1,205334
E05.401.01	NÁPOJOVÁ SKLENKA	1	ks	0,323225
E05.401.02	VÁZA	1	ks	0,285798
E05.401.03	PORCELÁNOVÝ TALÍŘ	1	ks	0,209116
E05.401.04	ŠÁLEK S PODŠÁLKEM PORCELÁNOVÝ	1	soupr.	0,387195
E05.402	PŘÍBORY, KOVOVÉ A STŘÍBRNÉ NÁDOBÍ			0,795393
E05.402.01	JÍDELNÍ PŘÍBOR	6	ks	0,113462
E05.402.02	HRNEC KUCHYŇSKÝ NEREZOVÝ	1	ks	0,681931
E05.403	KUCHYŇSKÉ POTŘEBY A ZAŘÍZENÍ NEELEKTRICKÉ			1,962370
E05.403.01	KUCHYŇSKÝ NŮŽ	1	ks	0,586703
E05.403.02	VAŘEČKA	1	ks	0,571533
E05.403.03	SMAŽIČÍ PÁNEV	1	ks	0,594513
E05.403.04	VÁHY KUCHYŇSKÉ (DIGITÁLNÍ)	1	ks	0,209621
E05.5	Nářadí, nástroje a různé potřeby pro dům a zahradu			4,156956
E05.51	Nástroje a nářadí dlouhodobé spotřeby pro dům a zahradu vč. oprav			2,025591
E05.511	NÁSTROJE A NÁŘADÍ DL. SPOTŘEBY PRO DŮM A ZAHRADU S VLAST. POHONEM			2,025591
E05.511.01	MOTOROVÁ PILA	1	ks	0,331449
E05.511.02	ELEKTRICKÁ RUČNÍ VRTAČKA	1	ks	0,414899
E05.511.03	ELEKTRICKÁ SEKAČKA NA TRÁVU STRUNOVÁ	1	ks	1,279243
E05.52	Nástroje a nářadí krátkodobé spotřeby pro dům a zahradu vč. oprav			2,131365
E05.521	NÁSTROJE A NÁŘADÍ KRÁTKODOBÉ SPOTŘEBY BEZ VLASTNÍHO POHONU			0,773123
E05.521.01	ŠROUBOVÁK	1	ks	0,330316
E05.521.02	HRÁBĚ ŽELEZNÉ S NÁSADOU	1	ks	0,442807
E05.522	RŮZNÉ DOPLŇKY NÁSTROJŮ A NÁŘADÍ KRÁTKODOBÉ SPOTŘEBY			1,358242
E05.522.01	TUŽKOVÁ BATERIE 1.5V	1	ks	0,693986
E05.522.02	ŽÁROVKA	1	ks	0,395224
E05.522.03	SPÍNAČ KOLÉBKOVÝ DOMOVNÍ	1	ks	0,269032
E05.6	Zboží a služby pro běžnou údržbu domácnosti			11,045891
E05.61	Spotřební zboží pro domácnost			10,180126
E05.611	VÝROBKY PRO ČISTĚNÍ A ÚDRŽBU			7,357805
E05.612	OSTATNÍ DROBNÉ SPOTŘEBNÍ ZBOŽÍ PRO DOMÁCNOST			2,822321
E05.62	Služby domácího personálu a služby pro domácnost			0,865765
E05.621	PLACENÉ SLUŽBY DOMÁČÍHO PERSONÁLU			0,298169
E05.621.01	HLÍDÁNÍ DĚTÍ	1	hodina	0,298169
E05.622	ÚKLIDOVÉ SLUŽBY			0,567596
E05.622.01	PRANÍ PRÁDLA	1	dávka	0,236354
E05.622.02	ČIŠTĚNÍ KOBERCŮ	1	m2	0,331242

Zdroj: Český statistický úřad, 2023b

Příloha B: Index cen průmyslových výrobců

Název skupiny

ÚHRN

TĚŽBA A DOBÝVÁNÍ

Černé a hnědé uhlí a lignit

Ropa a zemní plyn

Ropa

Zemní plyn, zkapalněný nebo v plynném stavu

Ostatní těžba a dobývání nerostných surovin

Kámen, písek a jíla

VÝROBKY A SLUŽBY ZPRACOVATELSKÉHO PRŮMYSLU

Potravinářské výrobky, vč. souvisejících služeb a prací

Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa

Zpracované a konzervované ovoce a zelenina

Rostlinné a živočišné oleje a tuky

Mléčné výrobky a zmrzlina

Mlýnské a škrábárenské výrobky

Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky

Ostatní potravinářské výrobky

Průmyslová krmiva

Nápoje

Nápoje

Textilie

Tkaniny

Ostatní textilie

Oděvy

Oděvy, kromě kožešinových výrobků

Pletené a háčkované oděvy

Usně a související výrobky

Obuv

Dřevo a dřevěné a korkové výrobky, kromě nábytku

Dřevo, rozřezané a hoblované

Dřevěné, korkové, proutěné a slaměné výrobky

Papír a výrobky z papíru

Buničina, papír a lepenka

Výrobky z papíru a lepenky

Tiskařské a nahrávací služby

Tisk a služby související s tiskem

Koks a rafinované ropné produkty

Chemické látky a chemické přípravky

Základní chemické látky, hnojiva a dusíkaté sloučeniny

Nátěrové barvy, laky a jiné nátěrové materiály, tisk. barvy

Mýdlo a detergenty, čisticí a lešticí prostředky, parfémy

Ostatní chemické výrobky

Základní farmaceutické výrobky a farmaceutické přípravky

Farmaceutické přípravky

Pryžové a plastové výrobky

Pryžové výrobky

Plastové výrobky

Ostatní nekovové minerální výrobky

Sklo a skleněné výrobky

Žárovzdorné výrobky

Stavební výrobky z jílovitých materiálů

Cement, vápno a sádra

Betonové, cementové a sádrové výrobky

Řezaný, tvarovaný a upravený kámen

Ostatní nekovové minerální výrobky

Základní kovy
Surové železo, ocel a feroslitiny
Ocelové trouby, trubky, duté profily a potrubní tvarovky
Ostatní výrobky získané jednostupňovým zpracováním oceli
Drahé a jiné neželezné kovy
Odlévání kovů a práce s tím související
Kovodělné výrobky, kromě strojů a zařízení
Konstrukční kovové výrobky
Kovové nádrže, zásobníky a podobné nádoby
Kování, lisování, ražení, válcování a protlačování kovů
Nožičské výrobky, nástroje a železářské výrobky
Ostatní kovodělné výrobky
Počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení
Elektronické součástky a desky
Komunikační zařízení
Měřicí, zkušební a navigační přístroje; časoměrné přístroje
Elektrická zařízení
Elektrické motory, generátory, transformátory
Baterie a akumulátory
Elektrické vedení a elektroinstalační zařízení
Elektrická osvětlovací zařízení
Spotřebiče převážně pro domácnost
Ostatní elektrická zařízení
Stroje a zařízení j. n.
Stroje a zařízení všestranně použitelné
Ostatní všestranně použitelné stroje a zařízení
Zemědělské a lesnické stroje
Kovoobráběcí a ostatní obráběcí stroje
Ostatní stroje pro speciální účely
Motorová vozidla (kromě motocyklů), přívěsy a návěsy
Motorová vozidla (kromě motocyklů)
Karoserie motorových vozidel; přívěsy a návěsy
Díly a příslušenství pro motorová vozidla (kromě motocyklů)
Ostatní dopravní prostředky a zařízení
Železniční lokomotivy a vozový park
Nábytek
Nábytek
Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu
Hry a hračky
Lékařské a dentální nástroje a potřeby
Výrobky zpracovatelského průmyslu j. n.
Opravy, údržba a instalace strojů a zařízení
Opravy a údržba kovodělných výrobků, strojů a zařízení
Instalace průmyslových strojů a zařízení
ELEKTŘINA, PLYN, PÁRA A KLIMATIZOVANÝ VZDUCH
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch
Elektřina, přenos a rozvod, obchod s elektřinou
Vyrobený plyn; rozvod plyn. paliv, obchod s plynem, prostř. sítí
Pára a horká voda; dodávání páry a klimatiz. vzduchu; led
ZÁSOBOVÁNÍ VODOU; SLUŽBY SOUV. S ODPAD. VODAMI
Přír. voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostř. sítí
Přír. voda; úprava a rozvod vody, obchod s vodou, prostř. sítí

Příloha C: Vzor expertního rozhovoru

Otázka č. 1: Napadlo Vás někdy vůbec přemýšlet o této problematice? Existuje mezinárodní účetní standard, konkrétně IAS 29, který obsahuje specifická pravidla a postupy pro úpravu účetních výkazů, ale až v době hyperinflace, tzn. v době, kdy inflace dosahuje třímístných čísel. V ČR se nikdy tento standard použít zatím nemusel.

Otázka č. 2: Jaký způsob Vám přijde nejlepší pro úpravu účetní závěrky, aby splnil svůj účel? A proč?

Otázka č. 3: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 1?

Otázka č. 4: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 2?

Otázka č. 5: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 3?

Otázka č. 6: Jak náročné si myslíte, že by bylo zavedení těchto úprav pro firmy?

Otázka č. 7: V případě, že by toto vešlo v platnost, přikláníte se spíše k dobrovolné volbě úprav nebo k povinnému používání dle právních předpisů?

Otázka č. 8: Myslíte si, že tyto informace mohou mít vliv na rozhodování externích uživatelů účetních závěrek?

Otázka č. 9: Působí tyto úpravy na Vás spíše negativně nebo pozitivně?

Otázka č. 10: Napadá Vás, na základě jakých konkrétních indexů by se metoda č. 2 prováděla?

Otázka č. 11: Napadají Vás další připomínky/problémy/překážky při provádění těchto úprav?

Příloha D: Expertní dotazník se senior účetní z RSJ Custody, s.r.o.

Otázka č. 1: Napadlo Vás někdy vůbec přemýšlet o této problematice? Existuje mezinárodní účetní standard, konkrétně IAS 29, který obsahuje specifická pravidla a postupy pro úpravu účetních výkazů, ale až v době hyperinflace, tzn. v době, kdy inflace dosahuje třímístných čísel. V ČR se nikdy tento standard použít zatím nemusel.

- V letech, kdy byla inflace nízká jsem o této problematice vůbec nepřemýšlela. V loňském roce, kdy inflace byla vysoká, jsem se nad problematikou v teoretické rovině zamyslela, ale nedovedla jsem si představit zavedení do praxe.

Otázka č. 2: Jaký způsob Vám přijde nejlepší pro úpravu účetní závěrky, aby splnil svůj účel? A proč?

- Dle mého by byl nejvhodnější model 3, kdy na dlouhodobý majetek případně i dlouhodobé závazky bych aplikovala přepočtení na současné hodnoty a u krátkodobého majetku a závazků bych závěrku upravila podle indexů. Dle mého by se tím dosáhlo nejvěrnějšího pohledu na účetní závěrku.

Otázka č. 3: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 1?

- Výhodou by bylo prezentování aktuální hodnoty veškerého majetku. Nevýhodou považuji v tom, že by náklady na nové přecenění byly značné, protože pro správné přecenění by se zřejmě muselo využít externích znalců.

Otázka č. 4: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 2?

- Výhodou by bylo, že oproti metodě 1 by byl proces jednodušší. Nevýhodou spatřuji v tom, že při prvotním uplatnění by se muselo přepočítat více závěrek zpětně, případně aplikovat nějaký dlouhodobý index.

Otázka č. 5: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 3?

- Kombinace obou metod by byla efektivnější, ale přesto bychom se ani při kombinaci zcela nevyhnuli problémům popsáných při předešlých metodách.

Otázka č. 6: Jak náročné si myslíte, že by bylo zavedení těchto úprav pro firmy?

- Dle mého by zavedení přineslo mnoho teoretických, ale zejména praktických problémů. Z těch praktických mám na mysli zejména náročné softwarové úpravy účetních programů.

Otázka č. 7: V případě, že by toto vešlo v platnost, přikláníte se spíše k dobrovolné volbě úprav nebo k povinnému používání dle právních předpisů?

- Pro povinné přecenění závěrek bych se přikláněla pouze u velkých společnostech, např. kotovaných na burze. U menších a drobných bych od aplikace upustila zcela.

Otázka č. 8: Myslíte si, že tyto informace mohou mít vliv na rozhodování externích uživatelů účetních závěrek?

- Záleží na povaze uživatele, např. pro banky, pojišťovny, znalce a odborníky na oceňování by bylo přecenění velmi cenné. Pro běžné uživatele zatím nevidím praktický efekt.

Otázka č. 9: Působí tyto úpravy na Vás spíše negativně nebo pozitivně?

- S ohledem na náklady spojené s touto problematikou považuji úpravy spíše za negativní.

Otázka č. 10: Napadá Vás, na základě jakých konkrétních indexů by se metoda č. 2 prováděla?

- Tento index by musel vydávat třeba Statistický úřad, který by zveřejnil ke konci roku jednotný index, kterým by se společnosti řídily. Ale přesný způsob výpočtu si nedokážu úplně jednoduše představit.

Otázka č. 11: Napadají Vás další připomínky/problémy/překážky při provádění těchto úprav?

- Aktuálně mě nic dalšího nenapadá, ale při možném trendu vysoké inflace bychom se zcela jistě měli touto problematikou zabývat.

Příloha E: Expertní rozhovor s finanční ředitelkou ze společnosti Bestsport, a.s.

Otázka č. 1: Napadlo Vás někdy vůbec přemýšlet o této problematice? Existuje mezinárodní účetní standard, konkrétně IAS 29, který obsahuje specifická pravidla a postupy pro úpravu účetních výkazů, ale až v době hyperinflace, tzn. v době, kdy inflace dosahuje třímístných čísel. V ČR se nikdy tento standard použít zatím nemusel.

- Inflace za poslední dva roky nedosahovala hodnot, při kterých by věrné zobrazení aktiv a pasiv bylo materiálněji ovlivněno, a tedy jsme se v naší společnosti touto otázkou nezabývali. Věrné zobrazení aktuálního výsledku ve výkazu zisku a ztrát při inflačním působení není výrazněji zkresleno už z důvodu růstu jak nákladové, tak výnosové stránky.

Otázka č. 2: Jaký způsob Vám přijde nejlepší pro úpravu účetní závěrky, aby splnil svůj účel? A proč?

- Pokud by bylo potřeba k takovému kroku přistoupit (např. v případě zmiňované hyperinflace), jeví se mi jako nejlepší varianta č. 2, tedy přepracování prostřednictvím cenového indexu. Důvodem je jednoznačnost indexu (jasně stanovený index), spolehlivost při mezifirmním porovnání a jednoduchost aplikace.

Otázka č. 3: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 1?

- Vidím zde spíše nevýhody – jde především o stanovení současných hodnot. Na rozdíl od jednoznačnosti cenového indexu nelze jednoznačně stanovit. Mohlo by vést k různému způsobu uplatňování a stanovování v různých společnostech nehledě na skutečnost, že současné ceny mnohých aktiv nelze vůbec stanovit (specifická originální aktiva pro které neexistuje objektivně zjistitelná aktuální tržní cena, aktiva vytvořená vlastní činností atd.) V neposlední řadě by tato metoda byla velice časově náročná, u větších společností spíše nerealizovatelná. Výhodou může být věrnější zobrazení reflektující individuální pohyb ceny různých typů aktiv (výše zmiňované budovy vs. vozový park) oproti použití plošného indexu.

Otázka č. 4: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 2?

- Jako výhodu vidím jednoznačnost metody, porovnatelnost takto upravených výkazů stejným způsobem u všech společností, jednoduchost aplikace. Nevýhodou může být zkreslení, pokud je inflace tažena jen některými segmenty a jiné segmenty/ aktiva nejsou reálně inflací zasaženy, a i na ně by byl aplikován index.

Otázka č. 5: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 3?

- Postup mi příliš nedává smysl, pokud nejdříve přeceníme indexem a v druhém kroku přeceníme na současnou hodnotu, jeví se mi ve výsledku stejně jako metoda č. 1. Pokud je myšleno jako kombinace, tedy některé typy aktiv a pasiv přecenit indexem a některé současnou hodnotou, pak dojde k odbourání nevýhody indexu, který

přeceňuje všechny typy aktiv a pasiv stejně. Jednoznačně by muselo být stanoveno, kde lze použít index a kde současnou hodnotu a tato pravidla by z důvodu porovnatelnosti výkazů různých firem musela platit jednotně.

Otázka č. 6: Jak náročné si myslíte, že by bylo zavedení těchto úprav pro firmy?

- Zavedení používání metody č. 2 se mi jeví jako realizovatelné. Zavedení metody č. 1 se mi v praxi jeví jako téměř nerealizovatelné z důvodu objemu práce a metody zjišťování současných hodnot.

Otázka č. 7: V případě, že by toto vešlo v platnost, přikláníte se spíše k dobrovolné volbě úprav nebo k povinnému používání dle právních předpisů?

- Přikláním se k povinnému používání z důvodu mezifiremního srovnávání a vypovídací schopnosti účetních výkazů.

Otázka č. 8: Myslíte si, že tyto informace mohou mít vliv na rozhodování externích uživatelů účetních závěrek?

- Pokud by opravdu docházelo k jevům typu hyperinflace, informace by pravděpodobně měly vliv na rozhodování uživatelů. Při současných hodnotách inflace si to nemyslím.

Otázka č. 9: Působí tyto úpravy na Vás spíše negativně nebo pozitivně?

- Pokud by byla použita jednoduchá a jednoznačná metoda (za mě tedy index) a nacházeli bychom se v situaci, kdy by uplatnění metody pomohlo významně zlepšit vypovídací schopnost účetních výkazů, pak by na mě úprava působila pozitivně. Za současné situace by mi přišla spíše nadbytečná, zatěžující účetní jednotky.

Otázka č. 10: Napadá Vás, na základě jakých konkrétních indexů by se metoda č. 2 prováděla?

- Vzhledem k mezifiremnímu srovnání by musel být vydán jednotný index, asi ke konci účetního období, kterým by se řídily všechny firmy a tím by se účetní závěrky předělaly.

Otázka č. 11: Napadají Vás další připomínky/problémy/překážky při provádění těchto úprav?

- Myslím, že všechny problémy byly zmíněny v rámci otázek.

Příloha F: Expertní rozhovor s asistentem auditora ze společnosti c.k. audit, s.r.o.

Otázka č. 1: Napadlo Vás někdy vůbec přemýšlet o této problematice? Existuje mezinárodní účetní standard, konkrétně IAS 29, který obsahuje specifická pravidla a postupy pro úpravu účetních výkazů, ale až v době hyperinflace, tzn. v době, kdy inflace dosahuje třímístných čísel. V ČR se nikdy tento standard použít zatím nemusel.

- Jako asistent auditora jsem nucena o této problematice přemýšlet. Je to především z důvodu postupné implementace postupů mezinárodních účetních standardů do právních předpisů i u nás v České republice. S korporacemi, které účtují dle mezinárodních standardů IFRS se setkávám jen zřídka, ale i tak mi tato problematika není neznámá. Když budeme uvažovat o právních předpisech pro Českou republiku platných pro podnikatelské subjekty, účtující dle Zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. a Vyhlášky 500/2002 Sb., tak zde nemáme mnoho možností, jak zohlednit současné ceny aktiv dle skutečného vývoje na trhu. Česká legislativa pracuje především s konceptem historických cen. Zmíněný IAS 29 znám jen teoreticky, v praxi jsem ho u tuzemských firem vykazujících dle IFRS nezaznamenala. Ale existují jiné mezinárodní standardy, které se zaměřují na vykázání reálné hodnoty majetku firmy, např. IAS 16, IAS 40, které firmy účtující dle IFRS používají.

Otázka č. 2: Jaký způsob Vám přijde nejlepší pro úpravu účetní závěrky, aby splnil svůj účel? A proč?

- Domnívám se, že by bylo ideální použít metodu číslo jedna. Tím by se vykazovala skutečná reálná hodnota a stav aktiv v korporacích. Změny hodnot v čase by rozhodně více vypovídali o skutečnosti.

Otázka č. 3: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 1?

- Výhody – pravdivě bude odrážet stav jednotlivých složek aktiv v reálných hodnotách, bude poskytnut věrnější obraz o stavu korporace.

Nevýhody – velká administrativní, finanční náročnost (využívání znalců v oboru oceňování), nároky na kvalitnější a odbornější práci s odhady, velká interakce různých vlivů na trhu.

Otázka č. 4: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 2?

- Výhody – nejjednodušší způsob, jak se o něco přiblížit realitě. Jedná se zřejmě o neméně náročnou metodu
- Nevýhody – přepočítání indexem bude zřejmě nejméně přesné a odpovídající realitě. Pokud by se měl používat jednotný index, tak to mi nepřipadá příliš reálné.

Otázka č. 5: Jaké výhody a nevýhody vidíte v metodě č. 3?

- Kombinaci obou metod si v praxi neumím představit. Výhody v této metodě nevidím. Nevýhody – kombinace by zřejmě nedala jasný a přehledný návod, jak by si firmy

s tímto mohly poradit. Dle mého názoru by vznikaly velké nejasnosti v aplikaci této metody.

Otázka č. 6: Jak náročné si myslíte, že by bylo zavedení těchto úprav pro firmy?

- Pokud budu uvažovat o pravděpodobně nejpracnější metodě, tj. přepočítávání dle reálných hodnot, tak se domnívám, že na to firmy zatím většinou nejsou připraveni. Pokud by tato problematika měla být aplikovaná například pouze do středních a velkých firem (beru v úvahu kategorizaci účetních jednotek), tak by to nemusel být nepřekonatelný problém. Firmy by se na to připravili a učinily by vhodné kroky k realizaci těchto postupů. Jinak se domnívám, že pro menší účetní jednotky je to velká administrativní, finanční zátěž a vyžaduje odbornou znalost problematiky. Tato náročnost by pak zřejmě neodpovídala následnému užítku.

Otázka č. 7: V případě, že by toto vešlo v platnost, přikláníte se spíše k dobrovolné volbě úprav nebo k povinnému používání dle právních předpisů?

- Variantu povinného vykazování v reálných hodnotách si dovedu představit pro firmy, které podléhají auditu. Zde je kladen podstatný důraz na skutečně pravdivé vykazování v rámci možností českých účetních předpisů, neboť finanční audity jsou vypracovány především pro externí uživatele účetních závěrek. Bohužel české předpisy umožňují vykazování v historických cenách (ne v reálných). U ostatních účetních jednotek bych toto nechala na dobrovolnosti. Tato moje úvaha je platná v současné chvíli, dokud neplatí připravovaná novela Zákona o účetnictví od roku, zde by měly být schváleny naprosto odlišné limity pro povinný audit, než jsou dosud. Tyto limity budou zvýšeny téměř na třikrát vyšší hranici. Povinnost auditu budou mít opravdu velké korporace a obrovský počet účetních jednotek tuto povinnost mít již nebudou. Pokud tato situace nastane, bylo by lepší určit jiné kritérium než povinnost auditu.

Otázka č. 8: Myslíte si, že tyto informace mohou mít vliv na rozhodování externích uživatelů účetních závěrek?

- Domnívám se, že externí uživatele zajímá stav společností, ve kterých mají určitý zájem. A pravdivý obraz je pro ně velice nepostradatelný. Teď mají informace o aktivech mnohdy velmi zkreslené. Externími uživateli mohou být banky, akcionáři, investoři, dodavatelé...a další. Tyto uživatele zajímá, zda mohou platit své závazky, úroky, zda jsou ziskové. Na základě těchto informací se rozhodují, a proto potřebují co nejvěrnější informace.

Otázka č. 9: Působí tyto úpravy na Vás spíše negativně nebo pozitivně?

- Já osobně ze své pozice asistenta auditora, bych přístup přepočtu na reálné ceny vítala. Pro mě jako člověka, který se neustále musí učit nové věci a hlídat změny v předpisech to není takový problém. Velká část práce v auditingu je založená na pravdivém obraze o společnostech, takže bych to brala jako kladný krok.

Otázka č. 10: Napadá Vás, na základě jakých konkrétních indexů by se metoda č. 2 prováděla?

- Pokud by přicházela v úvahu varianta používání indexů, tak neumím ze svého v tomto oboru laického pohledu určit konkrétní použitelný a nejvíce skutečnost ukazující index. Napadá mě otázka, zda se používal index k posledního měsíci minulého účetního období, nebo průměrný index za určité období. Jelikož ve spotřebním koši nejsou zastoupeny všechny vyčerpávající varianty produktů, tak hodnota indexu, kterou například uvádí Statistický úřad, nebude zřejmě použitelná pro rozmanité druhy podnikatelských aktivit. Z mého hlediska je metoda přepočtu nějakým způsobem vypočítanou výší indexu velmi neuchopitelná v reálném tržním prostředí.

Otázka č. 11: Napadají Vás další připomínky/problémy/překážky při provádění těchto úprav?

- Problémy mohou například vznikat, pokud firmy disponují velkými finančními aktivy. V době velké inflace, se mohou dostávat při reálném promítnutí hodnoty do velkých bilančních potíží. To může mít velký vliv na jejich vykazování a následně i vyhodnocování jejich stability pro externí uživatele.
- Také se domnívám, že při zavádění těchto metod by vznikaly obrovské nesrovnalosti a nevyjasněné postupy implementace těchto úprav. Není nic neobvyklého, když po novelách zákonů a vyhlášek nejsou domyšlené všechny možné následky po jejich zavedení. To vždy znamená velkou nejistotu pro firmy, které chtějí dodržovat legislativu, ale zákony nejsou dostatečně kvalitní a vypracované na základě studií dopadů změn.

Abstrakt

Kolářová, A. (2024). *Inflační účetnictví* [Diplomová práce, Západočeská univerzita v Plzni].

Klíčová slova: inflace, míra inflace, deflátor HDP, index spotřebitelských cen, harmonizovaný index spotřebitelských cen, spotřební koš, inflační účetnictví, hyperinflace, zisk, aktiva, náklady, rozvaha, výkaz zisku a ztráty, oceňování, historické náklady

Diplomová práce na téma „Inflační účetnictví“ je rozdělena na dvě větší části. První teoretická část se na začátku zaměřuje na vysvětlení pojmů související s tématem inflace. Je možné zde najít základní informace ohledně druhů inflace, jak inflace vzniká, co způsobuje a jak se měří. Druhá část teoretické části se zaměřuje přímo na inflační účetnictví, ve které je vysvětleno oceňování vybraných účetních položek podle mezinárodních účetních standardů a tři metody předělání účetní závěrky, které se používají v inflačním účetnictví. Praktická část začíná analýzou inflace v České republice. Jsou zde rozebrány vlivy, které na inflaci působily v letech 2018–2023. Poté je provedena analýza časové řady. V další části je porovnání inflace České republiky vůči ostatním státům Evropské Unie. V druhé části vlastní práce autora jsou rozebrány dopady inflace na vybrané položky účetních výkazů. Poslední část obsahuje expertní rozhovor, který byl proveden se třemi specialisty na odborný názor ohledně používání tří metod přepočtu účetních závěrek v inflačním účetnictví.

Abstract

Kolářová, A. (2024). *Inflationary Accounting* [Master's Thesis, University of West Bohemia].

Key words: inflation, rate of inflation, GDP deflator, customer price index, the Harmonised Index of Consumer Prices, consumption basket, inflation accounting, hyperinflation, profit, asset, cost, balance sheet, statement of financial position, valuation, historical cost

The thesis on „Inflationary Accounting“ is divided into two major parts. The first, theoretical part starts with an explanation of the concepts related to the topic of inflation. It is possible to find basic information regarding the types of inflation, how inflation arises, what causes it and how it is measured. The second part of the theoretical part focuses directly on inflation accounting, explaining the valuation of selected accounting items according to international accounting standards and the three methods of recalculation of the financial statements that are used in inflation accounting. The practical part begins with an analysis of inflation in the Czech republic. It discusses the influences on inflation in the years 2018 to 2023. A time series analysis is then performed. The next part compares inflation in the Czech republic with other European Union countries. In the second part of the author's own work, the effects of inflation on selected items in the financial statements are discussed. The last part contains an expert interview conducted with three specialists for their expert opinion on the use of three methods of recalculation of financial statements in inflation accounting.